

Замовник: Виконавчий комітет Кобеляцької міської ради

**ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ
ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ –
Стратегії розвитку Кобеляцької міської територіальної громади
на період до 2027 року**

Керівник _____ Підгородецька С.І.

Виконавці _____ д.с.-г.н., проф., еколог Писаренко П.В.

_____ д.е.н., проф., інженер-еколог Самойлік М.С.

Полтава 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	4
МЕТОДОЛОГІЯ СЕО	6
НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ПРОВЕДЕННЯ СЕО	6
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПУ ТА ВРАХУВАННЯ ДУМКИ ГРОМАДСЬКОСТІ ПІД ЧАС РОЗРОБЛЕННЯ ДДП ТА ЗДІЙСНЕННЯ СЕО	7
1.1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ КОБЕЛЯЦЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА ПЕРІОД ДО 2027 РОКУ, ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ	8
2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО	21
3. ХАРАКТЕРИСТИКУ СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ).....	48
3.1. SWOT- АНАЛІЗ ЕКОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ	52
3.2 ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ.....	56
4 ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ).....	63
5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ...	66
6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО-	

ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ.....	72
7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ	78
8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА	91
8.1 ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ	91
8.2 ОПИС ЗДІЙСНЕННЯ СТРАТЕГІЧНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОЦІНКИ	92
9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ.....	94
10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ).....	100
11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1-10, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ.....	101
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	104
ДОДАТКИ.....	106

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у міжнародній, національній і регіональній політиці набуває концепція збалансованого (сталого) розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної складових розвитку. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку країн, регіонів і населених пунктів.

Стратегія Кобеляцької міської територіальної громади на період до 2027 року (далі – Стратегія) ґрунтується на аналізі прогнозних тенденцій соціально-економічного розвитку Кобеляцької міської територіальної громади, враховує стратегічні орієнтири місцевого та регіонального розвитку з урахуванням наслідків для довкілля, вплив зовнішніх та внутрішніх загроз і ризиків, включає завдання і заходи економічної та соціальної політики влади на період до 2027 року з урахуванням пріоритетів сталого розвитку, індикатори ефективності її реалізації та основні прогнозні показники економічного і соціального розвитку на плановий період.

Стратегічна екологічна оцінка стратегій, планів і програм дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування. Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) – це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Метою СЕО є забезпечення високого рівня охорони довкілля та сприяння інтеграції екологічних факторів у підготовку планів і програм для забезпечення збалансованого (сталого) розвитку. В Україні створені передумови для імплементації процесу СЕО, пов'язані з розвитком стратегічного планування та національної практики застосування екологічної оцінки. З 12 жовтня 2018 р. в Україні вступив в дію Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» (№2354-VIII від 20 березня 2018 року). Відповідно до ст. 2 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» цього закону з 1 січня 2020 року стратегічна екологічна оцінка може здійснюватися для програм економічного і соціального розвитку областей, районів, міст, сіл та селищ на короткостроковий період на добровільній основі.

Відповідно статті 2, п.1 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», даний Закон регулює відносини у сфері оцінки наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виконання документів державного планування та поширюється на документи державного планування, які стосуються сільського господарства, лісового господарства, рибного господарства, енергетики,

промисловості, транспорту, поводження з відходами, використання водних ресурсів, охорони довкілля, телекомунікацій, туризму, містобудування або землеустрою (схеми) та виконання яких передбачатиме реалізацію видів діяльності (або які містять види діяльності та об'єкти), щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля, або які вимагають оцінки, зважаючи на ймовірні наслідки для територій та об'єктів природно-заповідного фонду та екологічної мережі (далі - території з природоохоронним статусом), крім тих, що стосуються створення або розширення територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

МЕТОДОЛОГІЯ СЕО

Нормативно-правова база проведення СЕО в Україні

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція ЕСПО), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики на період до 2030 року» (від 28 лютого 2019 року №2697-VIII). У цьому законі СЕО згадується в основних принципах національної екологічної політики, інструментах реалізації національної екологічної політики та показниках ефективності Стратегії.

У 2012 році Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України (від 17.12.2012 р. № 659) затверджено «Базовий план адаптації екологічного законодавства України до законодавства Європейського Союзу (Базовий план апроксимації)». Зокрема, відповідно до цього плану потрібно привести нормативно-правову базу України у відповідність до вимог «Директиви 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище». 21 лютого 2017 р. у Верховній Раді України було зареєстровано нову редакцію законопроекту «Про стратегічну екологічну оцінку» (реєстраційний № 6106). Метою законопроекту є встановлення сфери застосування та порядку здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування на довкілля. Законопроект, розроблений на виконання пункту 239 плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, спрямований на імплементацію Директиви 2001/42/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2001 р. про оцінку наслідків окремих планів та програм для довкілля.

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» був ухвалений Верховною Радою України 20 березня 2018 року та 10 квітня 2018 року підписаний Президентом України. Даний Закон вступив в дію з 12 жовтня 2018 року. Закон встановлює в Україні механізм стратегічної екологічної оцінки (СЕО), який діє в країнах Європейського Союзу та передбачає, що всі важливі документи, зокрема, державні програми, повинні, в першу чергу, проходити стратегічну екологічну оцінку з урахуванням необхідних імовірних ризиків тих чи інших дій для довкілля.

Забезпечення доступу та врахування думки громадськості під час розроблення ДДП та здійснення СЕО

Задля попереднього вивчення думки Кобеляцької міської територіальної громади, було проведено попередні збори, в ході яких мешканці, а саме представники підприємств, бізнесу, науки та громадськості висловили підтримку на розробку Стратегії розвитку Кобеляцької міської територіальної громади на період до 2027 року та, відповідно для цього, необхідної екологічної документації. З метою підготовки Стратегії розвитку Кобеляцької міської територіальної громади на період до 2027 року, рішенням Виконавчого комітету Кобеляцької міської ради від 23 грудня 2022 року № 17, зі змінами, внесеними рішенням від 05 квітня 2023 року № 6, затверджено Положення про Робочу групу та персональний склад Робочої групи з підготовки Стратегії розвитку Кобеляцької міської територіальної громади на період до 2027 року. До складу Робочої групи ввійшли представники виконавчих органів Кобеляцької міської ради, керівники місцевих підприємств, установ, організацій, підприємці, депутати міської ради, жителі громади та інші зацікавлені особи. Загалом – це соціально активні люди різних професій та вікових категорій.

У ході розробки Стратегії проведено опитування мешканців та представників бізнесу Кобеляцької міської територіальної громади. При формуванні даної Стратегії використані громадська думка, пропозиції підприємницького середовища, практичні пропозиції фахівців щодо вирішення проблем для досягнення цілей розвитку громади. Залучення широкого кола громадян до створення Стратегії розвитку ТГ дозволяє ідентифікувати та знайти прийнятні шляхи усунення проблем громади, забезпечити налагодження діалогу між громадськістю та владою. При цьому однією з основних складових процесу планування є обов'язкова участь у ньому усіх активних та зацікавлених представників громади. Розроблена таким чином Стратегія відображає інтереси усіх громадян.

У рамках проведення процедури Стратегічної екологічної оцінки документу державного планування - Стратегії розвитку Кобеляцької міської територіальної громади на період до 2027 року, було складено Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки та розміщено на офіційному сайті Кобеляцької територіальної громади <https://kobelyaky-miskrada.gov.ua/news/67612-povidomlennia-pro-opriliudnennia-zaiavi-pro-viznacennia-obsiagu-strategicnoyi-ekologichnoyi-ocinki-projektu-strategiyi-rozvitku-kob> у розділі «Новини» з метою одержання та врахування зауважень і пропозицій громадськості та у трьох публічних місцях (на дошках оголошення, фотозвіт у додатку 2) та внесені ним до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки.

Протягом громадського обговорення заяви про визначення обсягу стратегії екологічної оцінки (10 календарних днів) звернень, зауважень та пропозицій від громадськості не надходило.

1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ КОБЕЛЯЦЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА ПЕРІОД ДО 2027 РОКУ, ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Стратегія Кобеляцької міської територіальної громади на період до 2027 року (далі – Стратегія) зорієнтована на зміни внутрішньої організації життя населення, модернізацію об'єктів комунальної власності, створення сучасної системи управління громадою, дотримання в діяльності громади принципів сталого розвитку, підвищення якості життя, зміцнення конкурентних позицій на регіональному та національному рівнях.

Концепцією формування Стратегії є імплементація екологічних імперативів у соціально-економічний розвиток Кобеляцької міської територіальної громади (МТГ), що відповідає Основним засадами (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року (затвердженої Законом України від 28.02.2019 № 2697-VIII). Розроблена Стратегія розвитку дає відповіді на ключові питання, що стоять перед громадою: забезпечення місцевого економічного розвитку та конкурентоспроможності громади, збереження її середовища, підвищення рівня комфортності, формування безпечного простору для життя та ведення бізнесу, стимулювання громадянської та підприємницької активності, розвиток власних продуктивних сил, модернізація інфраструктури, розширення пропозиції робочих місць. Мета Стратегії розвитку громади полягає у вирішенні спільних проблем і реалізації спільних завдань щодо ефективного розвитку продуктивних сил громади, раціональне використання ресурсного потенціалу, створення комфортних умов життя населення, забезпечення екологічної безпеки та вдосконалення територіальної організації суспільства. Це досягається через спільну реалізацію інтересів влади, громади та бізнесу.

Стратегія розвитку Кобеляцької міської територіальної громади на період до 2027 року – це довгостроковий прогностичний і програмний документ її розвитку. Стратегія є основою для розробки короткотермінових та середньострокових програм економічного і соціального розвитку Кобеляцької міської територіальної громади.

Очікується, що реалізація основних положень Стратегії дасть можливість створити реальні умови для підвищення життєвого рівня населення, розв'язання соціальних проблем на основі покращення роботи господарського комплексу, використання наявних природних, трудових, матеріальних, фінансових ресурсів, забезпечення екологічної та техногенної безпеки. Зокрема очікуваними результатами втілення Стратегії мають стати:

- підвищення бізнесової та туристичної привабливості громади через поширення бренду громади серед інвесторів та туристів;

- підвищення рівня комфортності життєвого середовища населених пунктів громади та якості надання побутових і адміністративних послуг;
- зростання зайнятості та підвищення рівня доходів домогосподарств;
- забезпечення екологічної і громадської безпеки;
- поліпшення соціальної захищеності громадян.

Сьогоднішня екологічна ситуація в громаді зумовлена як проблемами, які породжені десятками років тому, так і сучасними. Значною мірою на стан довкілля Кобеляцької міської територіальної громади впливають об'єкти інфраструктури населених пунктів, підприємства та автотранспорт, методи ведення сільського та лісового господарства. Тому головною задачею Стратегії є формування позитивних тенденцій збалансованого розвитку Кобеляцької міської територіальної громади, а саме створення сприятливих передумов для нових світоглядних цінностей і екологоорієнтованих підходів вирішення найбільш актуальних екологічних питань задля гідних умов життя та загального підвищення добробуту населення Кобеляцької МТГ.

Розроблялася Стратегія у відповідності до вимог Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про засади державної регіональної політики», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій», постанови Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 року №932 «Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів», постанови Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 року № 695 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки», та «Стратегії розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки», наказу Міністерства розвитку громад та територій України 21 грудня 2022 року № 265 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад», Регіональної програми охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з урахуванням регіональних пріоритетів Полтавської області на 2022-2027 роки (програма «Довкілля-2022»), Регіональної схеми формування екологічної мережі Полтавської області (погоджена розпорядженням Полтавської обласної державної адміністрації від 14.02.2022 № 58 та затверджена рішенням пленарного засідання чотирнадцятої позачергової сесії восьмого скликання Полтавської обласної ради від 26 липня 2022 р. № 457).

При підготовці Стратегії враховані завдання інших документів державного планування, а саме: Цілей сталого розвитку України до 2030 року (Указ Президента України від 30.09.2019 № 722); Стратегії з питань екологічної

збалансованості розвитку територіальних громад Асоціації міст України на період до 2030 року (затверджено рішенням Правління Асоціації міст України 21 березня 2017 року № 4), Національних програм «Плану відновлення України». Методологічною основою розроблення Стратегії також є: постанова Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2003 року № 621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проектів Бюджетної декларації та державного бюджету» (із змінами); постанова Кабінету Міністрів України від 31.05.2021 № 586 «Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2022-2024 роки». При розробленні Стратегії враховано дотримання вимог Законів України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про відходи», «Про охорону атмосферного повітря», «Про природно-заповідний фонд України», «Про рослинний світ», «Про тваринний світ», «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних ресурсів» щодо охорони, відтворення та використання природних рослинних ресурсів, тваринного світу та водних біоресурсів, а також «Про охорону земель» щодо забезпечення раціонального використання та охорони земель.

Також Стратегія включає положення, які стосуються охорони довкілля та сталого використання природних ресурсів, передбачає виконання зобов'язань та заходів у відповідній сфері, визначених програмами, стратегіями, програмами та іншими документами загальнодержавного рівня, а також міжнародними угодами, Стороною яких є Україна, у тому числі: Основними засадами (стратегією) державної екологічної політики України на період до 2030 року, затвердженої Законом України від 28.02.2019 № 2697-VIII; Національним планом дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, затвердженого розпорядженням Кабнету Міністрів України 21.04.2021 № 443-р; Планом заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 № 932-р; Національним планом дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.03.2016 № 271-р; рішенням Координаційної ради з питань боротьби з деградацією земель та опустелюванням згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 18.01.2017 №20, зокрема стосовно схвалення представлених НААН добровільних національних завдань щодо досягнення нейтрального рівня деградації земель за напрямом «Підтримання вмісту органічної речовини (гумусу) у ґрунтах» (до 2020 року передбачалося досягнення стабільного рівня органічного вуглецю (гумусу) у ґрунтах сільськогосподарських угідь не нижче за базову лінію станом на 2010 рік (3,14 % в середньому по Україні, у т.ч. у розрізі зон: Полісся - 2,2%; Лісостеп - 3,19 %; Степ - 3,40 %), а до 2030 року - планується збільшення не менше ніж на 0,1 %), а також допоміжних заходів щодо досягнення НРДЗ за напрямками «Відновлення зрошення і поліпшення еколого-меліоративного стану

зрошуваних земель» та «Відновлення та стале використання торфовищ»; Стратегією зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 № 688-р; Планом заходів з реалізації Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.10.2020 № 1567-р; Національною економічною стратегією, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 179; Цілями Сталого Розвитку, затвердженими у 2015 році 70-ю сесією Генеральної асамблеї ООН (резолюція від 25.09.2015 70/1), з урахуванням розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 686-р «Питання збору даних для моніторингу реалізації цілей сталого розвитку»; Ріо - Конвенціями та міжнародними угодами природоохоронного спрямування.

Стратегія ґрунтується на аналізі прогнозних тенденцій розвитку економіки Кобеляцької міської територіальної громади та враховує: основні стратегічні напрямки та актуальні виклики соціально-економічного розвитку з урахуванням екологічних пріоритетів; вплив зовнішніх та внутрішніх чинників і ризиків; завдання і заходи економічної та соціальної політики влади на період до 2027 року; індикатори ефективності її реалізації та основні прогнозні показники економічного і соціального розвитку на плановий період. Тому у проекті Стратегії враховано: 1) аналіз тенденцій соціально-економічного розвитку Кобеляцької міської територіальної громади; 2) сценарії розвитку територіальної громади до 2027 року; 3) стратегічні та операційні цілі розвитку територіальної громади; 4) основні завдання, заходи та механізми реалізації Стратегії розвитку Кобеляцької міської територіальної громади на період до 2027 року; 5) моніторинг і впровадження Стратегії територіальної громади.

Методологія розробки Стратегії передбачала сталість (сталий розвиток) і соціальну інтеграцію як основні принципи місцевого розвитку (табл. 1).

Таблиця 1 - Принципи місцевого розвитку

Відповідальне управління навколишнім середовищем та раціональним використанням	<ul style="list-style-type: none"> - забезпечення різних потреб усіх громадян через сприяння особистому благополуччю та соціальній інтеграції; - забезпечення рівних шансів для всіх, покращення обізнаності щодо обмежених природних ресурсів та небезпеки для середовища проживання; - поліпшення середовища проживання, важливі природні ресурси зберігаються для майбутніх поколінь.
Здорова та справедлива громада	<ul style="list-style-type: none"> - забезпечення різних потреб усіх громадян через сприяння особистому благополуччю та соціальній інтеграції; - забезпечення рівних шансів для всіх.
Стала економіка	<ul style="list-style-type: none"> - створення сильної, динамічної і сталої економіки, яка забезпечує процвітання; - створення рівних економічних можливостей для всіх; - екологічні втрати компенсують ті, хто їх спричиняє; - ефективне використання ресурсів стимулюється.

Практика належного управління

- постійне вдосконалення ефективного управління із залученням творчості та активності громадян.

У проєкті Стратегії визначено місію територіальної громади, відповідно до якої Кобеляцька громада – громада трударів та хліборобів з великим досвідом ведення сільського господарства, які додають вагомий внесок у розвиток аграрного сектору України; це громада на півдні Полтавщини, що: пройшла великий історичний шлях за часів козацтва (численні сотенні містечка, Пилип Орлик, Зміїна гора); відома давніми традиціями ярмаркування (торговий шлях зі сходу на захід); славетна і багата видатними, обдарованими та творчими особистостями (Олесь Гончар, Раїса Кириченко, Микола Касьян); з чудовими природно-заповідними місцями де річки та рослинний світ оздоровлює та дає енергію для життя і праці (РЛП «Нижньворсклянський», ботанічні заказники).

Виходячи з цього, а також враховуючи принципи та цілі Стратегії регіонального розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки, у Стратегії визначені стратегічні та операційні цілі розвитку Кобеляцької міської територіальної громади на період до 2027 року:

Стратегічна ціль 1.

Комфортні умови життя та якісні послуги на території громади

Операційна ціль 1.1.

Розвивати мережу закладів освіти як інклюзивне та безпечне середовище.

Завдання:

1.1.1. Формування доступної та ефективної мережі закладів освіти (ліцеїв профільної старшої школи, початкової та базової школи):

- модернізація обладнання навчальних кабінетів, створення медіатек, ресурсних кімнат, забезпечення засобами дистан-ційного навчання та швидкісним Інтернетом тощо;
- проведення капітальних та поточних ремонтів будівель;
- формування психологічної служби закладів освіти, забезпечення психологами;
- створення умов для професійного розвитку педагогічного працівника, підтримка молодих вчителів, популяризація педагогічної освіти;
- розроблення ефективної моделі організації харчування, модернізація харчоблоків, впровадження системи НАССР у всіх закладах освіти, що забезпечують харчування, підвищення кваліфікації кухарів;
- забезпечення якісного, безпечного надання послуг із підвезення дітей сільської місцевості до місця навчання і додому.

1.1.2. Забезпечення інклюзивної освіти та підтримка дітей з ООП:

- безбар'єрний доступ до приміщень ЗО, ЗПО, ЗДО;
- створення інклюзивних класів відпо-відно до потреби, забезпечення розвитку ІРЦ.

1.1.3. Сприяння розвитку освітнього середовища закладів дошкільної освіти.

1.1.4. Забезпечення доступу до якісної позашкільної освіти в сільській місцевості:
- оновлення матеріально-технічної бази закладів позашкільної освіти;
- оновлення освітніх послуг відповідно до запитів та інтересів дітей та підлітків;
- популяризація різних напрямків позашкільної роботи.

1.1.5. Безпека навчання та виховання в освітніх закладах: облаштування укриттів, запобігання насильству, булінгу, попередження пожеж.

1.1.6. Підтримка та інтеграція дітей ВПО у виховний та освітній процес.

Операційна ціль 1.2.

Підвищення рівня медичних послуг закладів охорони здоров'я

Завдання:

1.2.1. Формування спроможної мережі закладів охорони здоров'я, їх розвиток згідно з сучасними підходами.

1.2.2. Модернізація матеріально – технічної бази закладів охорони здоров'я.

1.2.3. Закупівля новітнього обладнання для діагностування захворювань на ранніх стадіях та їх лікування в закладах охорони здоров'я.

1.2.4. Забезпечення профілактичними щепленнями населення громади.

1.2.5. Проведення профілактичних медичних оглядів населення громади.

1.2.6. Поліпшення медичного обслуговування жителів сільських територій: запровадження практики диспансерних оглядів для жителів сільських територій, у тому числі із застосуванням мобільних пунктів, оснащеним необхідним обладнанням.

1.2.7. Створення належних умов для надання якісної та доказової реабілітаційної допомоги.

1.2.8. Впровадження заходів для мотивації молодих фахівців сфери охорони здоров'я працювати в громаді (забезпечення житловою площею / гнучка система кредитування на придбання житла).

Операційна ціль 1.3.

Розвиток житлово- комунальної інфраструктури

Завдання:

1.3.1. Забезпечення сталого водопостачання населених пунктів.

1.3.2. Модернізація вуличного освітлення.

Операційна ціль 1.4.

Розвиток культури, відпочинкової, туристичної та реабілітаційної інфраструктури, підтримка здорового способу життя

Завдання:

1.4.1. Розвиток спортивної інфраструктури та покращення існуючої. Проведення фізкультурно-оздоровчих та спортивно-масових заходів. Підтримка громадських організацій фізкультурно-спортивної спрямованості.

1.4.2. Розвиток молодіжної інфраструктури, у тому числі мережі центрів, хабів, просторів тощо. Фінансова підтримка молодіжних проектів та ініціатив.

- 1.4.3. Створення та відновлення місць проведення дозвілля, облаштування паркових зон в населених пунктах громади.
- 1.4.4. Облаштування місць масового відпочинку на берегах водойм.
- 1.4.5. Проведення культурно-мистецьких заходів, фестивалів. Створення АРТ-простору під відкритим небом.
- 1.4.6. Формування кластеру зеленого туризму, розробка туристичних маршрутів.
- 1.4.7. Популяризація здорового способу життя.
- 1.4.8. Модернізація та зміцнення матеріально-технічної бази закладів культури. Ремонт, реконструкція існуючої мережі закладів культури.

Операційна ціль 1.5.

Покращення якості дорожньо-транспортної інфраструктури

Завдання:

- 1.5.1. Приведення дорожнього покриття до належних технічних норм та вимог (ремонт мостів, доріг місцевого значення, вулиць та тротуарів в населених пунктах ТГ).
- 1.5.2. Розбудова дорожньої інфраструктури (розмітка дороги, дорожні знаки, облаштування зупинок).
- 1.5.3. Розробка маршрутів пасажирських перевезень на території ТГ, в населених пунктах, між адміністративним центром і селами.

Операційна ціль 1.6.

Створення умов для надання соціальних послуг, якісна інклюзія

Завдання:

- 1.6.1. Забезпечення доступності та пристосованості приміщень закладів соціального захисту населення для всіх категорій, у тому числі для осіб з обмеженими фізичними можливостями.
- 1.6.2. Запровадження «Соціального таксі» для осіб з обмеженими фізичними можливостями.
- 1.6.3. Оновлення технічних та інші засобів реабілітації в пункті прокату Центру надання соціальних послуг.

Операційна ціль 1.7.

Забезпечення права дитини на виховання в сім'ї

Завдання:

- 1.7.1 Забезпечення влаштування дітей – сиріт та дітей, позбавленого батьківського піклування, до сімейних форм виховання.
- 1.7.2. Пошук та навчання кандидатів в усиновлювачі, опікуни (піклувальники), батьки вихователі, прийомні батьки, патронатні вихователі.
- 1.7.3. Популяризація сімейних форм виховання, відповідального батьківства.
- 1.7.4. Розвиток послуги патронату над дитиною шляхом створення в громадах сімей патронатних вихователів.

Стратегічна ціль 2.

Сталий економічний розвиток громади

Операційна ціль 2.1.

Підтримка розвитку підприємництва

Завдання:

- 2.1.1. Створення умов для функціонування малого та середнього бізнесу в громаді та створення нових робочих місць
- 2.1.2. Забезпечення ресурсно-інформаційної підтримки підприємництва.
- 2.1.3. Створення та підтримка актуальної бази працюючих на території громади сільськогосподарських, виробничих підприємств, фізичних осіб підприємців (для аналізу діяльності в розрізі реєстрації, створення робочих місць, сплати податків, потреб в послугах).
- 2.1.4. Оптимізація нормативно-правової бази (ставок єдиного податку, оренди землі, земельного податку), у. т. ч. на час відкриття та становлення бізнесу (виробництво, побутові послуги, переробка с/г сировини), спрощення процедур реєстрації підприємств.
- 2.1.5. Якісні адміністративні послуги для бізнесу.
- 2.1.6. Сприяння формуванню об'єднань підприємців для захисту спільних інтересів, розвитку нових напрямів роботи.
- 2.1.7. Визначення та запровадження ефективної форми комунікації та підтримка постійного конструктивного діалогу влада-бізнес.
- 2.1.8. Сприяння соціальному підприємництву на території громади.
- 2.1.9. Залучення підприємців до реалізації проектів розвитку громади.
- 2.1.10. Формування позитивного іміджу підприємницької діяльності.

Операційна ціль 2.2.

Підвищення інвестиційної привабливості громади

Завдання:

- 2.2.1. Проведення інвентаризації землі та майна.
- 2.2.2. Розробка Інвестиційного паспорту громади та інвестиційних проектів.
- 2.2.3. Розробка Комплексного плану просторового розвитку.
- 2.2.4. Оптимізація місцевих регуляторних процедур для інвесторів.
- 2.2.5. Створення реєстру земельних ділянок (загальний та для залучення інвестицій).
- 2.2.6. Створення реєстру будівель та споруд комунальної та інших форм власності.
- 2.2.7. Створення окремої сторінки на офіційному веб-сайті ТГ з інформацією для інвесторів.

Операційна ціль 2.3.

Підтримка фермерства, кооперативного руху та домогосподарств

Завдання:

- 2.3.1. Визначення конкретних потреб с/г виробників (фінансові інструменти,

технічна підтримка, ринки збуту, система зберігання, переробки, сертифікації, навчання, консультування), та аналіз наявних ресурсних джерел для виконання необхідних проектів.

2.3.2. Сприяння створенню сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, фермерських та сімейних селянських господарств, підприємств с/г переробки.

2.3.3. Проведення навчально-інформаційних заходів для формування в селах ініціативних груп та підвищення їх компетенції відносно організаційно-правових питань створення та управління кооперативами.

2.3.4. Вивчення досвіду роботи успішних кооперативів, технологій вирощування та шляхів збуту нових с/г культур, інформування мешканців ТГ.

2.3.5. Створення пілотних кооперативів.

Стратегічна ціль 3.

Відповідальне самоврядування, активна та безпечна громада

Операційна ціль 3.1.

Підвищення рівня безпеки та громадського порядку

Завдання:

3.1.1. Забезпечення правопорядку та безпеки проживання на території громади.

3.1.2. Створення МАСЦО (місцевої автоматизованої системи центрального оповіщення).

3.1.3. Створення безпечних умов навчання та перебування в закладах освіти:

- модернізувати укриття та ПРУ;

- забезпечити заходи з протипожежної безпеки.

3.1.4. Будівництво загальнодоступних захисних споруд цивільного захисту: визначення місця; виготовлення технічної документації; будівництво захисних споруд.

3.1.5. Формування мережі місцевих пунктів незламності

3.1.6. Матеріально – технічне забезпечення добровольчих формувань.

Операційна ціль 3.2.

Сучасне управління громадою

Завдання:

3.2.1. Підвищення кваліфікації працівників ОМС (участь у навчанні, вебінарах та ін.) та технічного забезпечення відділів.

3.2.2. Впровадження міжмуніципального співробітництва.

3.2.3. Участь громади в програмах міжнародної технічної допомоги.

3.2.4. Постіне оновлення офіційного веб-сайту ОМС та розміщення інформації про надходження коштів до місцевого бюджету, їх розподіл і використання, звітів представників виконавчої та законодавчої влади та ін. місцевих нормативно-правових актів.

3.2.5. Розробити Статут громади.

3.2.6. Розроблення та впровадження програмно – технологічних засобів (включаючи програмні засоби ПІС), формування профільних наборів

геопросторових даних з урахуванням потреб мешканців та місцевої влади.

Операційна ціль. 3.3.

Збереження та захист довкілля

Завдання:

3.3.1. Підвищення екологічної свідомості мешканців громади шляхом проведення екологічних акцій, толок та просвітницьких заходів.

3.3.2. Розробка та реалізація системи утилізації відходів:

- виділення земельних ділянок для місць під ТПВ;
- облаштування місць видалення ТПВ;
- ліквідація стихійних сміттєзвалищ;
- оновлення автопарку комунального підприємства;
- запровадження системи роздільного збирання ТПВ та його утилізації.

3.3.3. Забезпечення ліквідації регульованих шкідливих організмів фіто-санітарними заходами.

3.3.4. Захист та ощадливе використання рекреаційного потенціалу територій та об'єктів природно – заповідного фонду:

- встановлення меж у природі існуючих об'єктів природно – заповідного фонду;
- упорядкування територій та об'єктів природно – заповідного фонду;
- розвиток інфраструктури, покращення матеріально – технічної бази установ природно – заповідного фонду.

3.3.5. Проведення робіт з розчищення русел річок, поліпшення санітарного стану водойм громади, їх благоустрій.

Операційна ціль. 3.4.

Залучення жителів громади до вирішення місцевих проблем та самоврядування

Завдання:

3.4.1. Визначити та застосовувати ефективні форми інформаційного забезпечення та комунікації влади з мешканцями всіх населених пунктів громади.

3.4.2. Сприяння створенню громадських об'єднань.

3.4.3. Залучення мешканців громади до участі в засіданнях сесії міської ради, громадських слуханнях, загальних зборах.

3.4.4. Проводити опитування мешканців з суспільно-важливих питань.

3.4.5. Активна робота старостатів з мешканцями сіл громади.

Операційна ціль. 3.5.

Соціальна інтеграція ВПО до життя громади

Завдання:

3.5.1. Проведення опитування /діалогових груп ВПО за пунктами проживання (визначення планів залишитися на тривалий час або назавжди, наміри/потреба в працевлаштуванні, пропозиції щодо співпраці з мешканцями громади та ін.).

3.5.2. Створення умов для використання потенціалу ВПО (їх знань, вмінь, навичок тощо) у всіх сферах життєдіяльності громади.

3.5.2. Надання ВПО правової допомоги, консультативних, інформаційних та

інших видів послуг, сприяння працевлаштуванню.

3.5.3. Залучення ВПО до участі у громадських слуханнях, місцевих ініціативах, загальних зборах громади.

Відповідно до Основних засад (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року (затвердженої Законом України від 28.02.2019 № 2697-VIII), державна екологічна політика спрямована на досягнення таких стратегічних цілей:

Ціль 1. Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва.

Ціль 2. Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України.

Ціль 3. Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України.

Ціль 4. Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення.

Ціль 5. Удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління.

Аналіз відповідності цілей Стратегії розвитку Кобеляцької міської територіальної громади на період до 2027 року * стратегічним цілям державної екологічної політики, визначених Основними засадами (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року** (далі - стратегічні цілі державної екологічної політики), приведено в таблиці 2.

Таблиця 2 - Аналіз відповідності цілей Стратегії стратегічним цілям державної екологічної політики визначених «Основними засадами (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року»

Пріоритетні напрямки Стратегії*	Цілі державної екологічної політики**				
	Ціль 1	Ціль 2	Ціль 3	Ціль 4	Ціль 5
1. Комфортні умови життя та якісні послуги на території громади	++	++	+	++	
1.1. Розвивати мережу закладів освіти як інклюзивне та безпечне середовище			+	++	
1.2. Підвищення рівня медичних послуг закладів охорони здоров'я			+	++	
1.3. Розвиток житлово-комунальної інфраструктури	++	+	+	++	
1.4. Розвиток культури, відпочинкової, туристичної та реабілітаційної інфраструктури, підтримка здорового способу життя	++	++	+	+	
1.5. Покращення якості					

дорожньо -транспортної інфраструктури					
1.6. Створення умов для надання соціальних послуг, якісна інклюзія				++	
1.7. Забезпечення права дитини на виховання в сім'ї	+				
2. Сталий економічний розвиток громади	++	+	++		+
2.1. Підтримка розвитку підприємництва	++	+	++		
2.2. Підвищення інвестиційної привабливості громади			++		+
2.3. Підтримка фермерства, кооперативного руху та домогосподарств	++	+	++		
3. Відповідальне самоврядування, активна та безпечна громада	++	++	++	++	++
3.1. Підвищення рівня безпеки та громадського порядку				++	
3.2. Сучасне управління громадою					++
3.3. Збереження та захист довкілля	++	++	++	++	++
3.4. Залучення жителів громади до вирішення місцевих проблем та самоврядування	+			++	++
3.5. Соціальна інтеграція ВПО до життя громади					+

"++" - цілі Стратегії добре узгоджені з стратегічними цілями державної екологічної політики;

"+" - цілі Стратегії та стратегічні цілі державної екологічної політики принципово узгоджуються.

Мета та пріоритетні напрямки Стратегії узгоджуються із Цілями сталого розвитку України на період до 2030 року (проголошені резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1 та адаптовані з урахуванням специфіки розвитку України, викладені у Національній доповіді "Цілі сталого розвитку: Україна") і відповідними завданнями щодо їх досягнення, у частині охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності людини.

Моніторинг реалізації Стратегії розвитку Кобеляцької міської територіальної громади на період до 2027 року здійснюватиметься щорічно у форматі звіту про виконання стратегічних цілей та заходів, шляхом його публікації на офіційному сайті, інформаційних ресурсах Кобеляцької

територіальної громади та представлення його на сесії міської ради. Фінансування заходів і проектів Стратегії розвитку передбачається за рахунок: місцевого бюджету; міжбюджетних трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам, міжнародних інституцій; капітальних видатків державного бюджету; державних цільових програм; програм і заходів, включаючи інвестиційні програми (проекти), що реалізуються за рахунок коштів Державного фонду регіонального розвитку.

До сфери охоплення СЕО документа державного планування відноситься оцінка наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, від реалізації проектних рішень. Стратегічна екологічна оцінка документа державного планування – Стратегії розвитку Кобеляцької міської територіальної громади на період до 2027 року, здійснюється на основі принципів законності та об'єктивності, гласності, участі громадськості, наукової обґрунтованості, збалансованості інтересів, комплексності, запобігання екологічній шкоді, довгострокового прогнозування, достовірності та повноти інформації у проєкті документа, міжнародного екологічного співробітництва.

Альтернатива відсутня. Якщо документ державного планування не буде затверджено, це створить умови для невиконання Стратегії розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки та Плану заходів з її реалізації на 2021-2023 роки, Регіональної програми охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з урахуванням регіональних пріоритетів Полтавської області на 2022-2027 роки (програма «Довкілля-2022»).

2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСТІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО

Для підготовки даного розділу використовувались дані Екологічного паспорту Полтавської області за 2022 рік, Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища Полтавської області у 2022 році та дані Головного управління статистики у Полтавській області, моніторингові спостереження з різних джерел. Крім того, використовувалася інформація з офіційних веб-сайтів органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій.

Кобеляцька міська територіальна громада з центром у місті Кобеляки, створена рішенням Кобеляцької міської ради від 18.11.2020 №1 «Про початок реорганізації сільських рад шляхом приєднання до Кобеляцької міської ради», згідно якого до Кобеляцької міської ради приєдналися 62 населених пункти. Рішенням Кобеляцької міської ради 29 позачергової сесії восьмого скликання від 29.12.2022 № 1 утворено 9 старостинських округів Кобеляцької міської ради:

Канавський старостинський округ з центром у с. Канави, до складу входять села: Канави, Водолагівка, Іванівка;

Вільховатський старостинський округ з центром у с. Вільховатка, до складу входять села: Вільховатка, Деменки, Панське, Лівобережна Сокілка, Проскури, Дашківка, Григорівка, Ревущине, Твердохліби, Шевченки.

Придніпрянський старостинський округ з центром у с. Придніпрянське, до складу входять села: Придніпрянське, Орлик;

Шенгурівський старостинський округ з центром у с. Шенгури, до складу входять села: Шенгури, Вібли, Коваленківка, Лучки, Правобережна Сокілка;

Світлогірський старостинський округ з центром у с. Світлогірське, до складу входять села: Світлогірське, Брачківка, Кишеньки, Просяниківка;

Підгорянський старостинський округ з центром у с. Підгора, до складу входять села: Підгора, Чкалове, Золотарівка, Мідянівка, Галагурівка, Ганжівка, Лебедине, Сухе, Перегонівка, Гарбузівка, Шабельники;

Озерський старостинський округ з центром у с. Озера, до складу входять села: Озера, Морози, Прощуради, Поводи;

Сухинівський старостинський округ з центром у с. Сухинівка, до складу входять села: Сухинівка, Лісне, Кунівка, Галі-Горбатки, Колісниківка, Ліщинівка, Яблунівка;

Красненський старостинський округ з центром у с. Красне, до складу входять села: Красне, Гайове, Грицаївка, Соснівка, Василівка, Бринзи,

Гаймарівка, Лесинки, Литвини, Мартинівка, Сінне, Бродщина, Леваневське, Миколаївка, Павлівка, Самарщина.

Кобеляцька міська територіальна громада розташована на півдні Полтавщини та відноситься до Полтавського району. Відстань від міста Кобеляки до міста Полтава автошляхом становить 67 км, до міста Кременчук автошляхом – 73 км. Найближчі залізничні станції - Ліщинівка та Кобеляки – 14 км (Білицька селищна рада).

Кобеляцька громада є однією з найбільших громад Полтавської області як за площею так і за чисельністю населення. Громада займає 11,2 % території Полтавського району. Чисельність її населення становить 4,4% від кількості усіх мешканців району. Частка громади у регіональних масштабах також досить значна – площа території громади та чисельність її населення становить 4,2 % та 1,9% відповідних показників Полтавської області. Густота населення в Кобеляцькій громаді становить 21 особи на км², що в середньому менший більш ніж два рази від показників по Полтавському району - 55 ос./км² та Полтавській області - 47 ос./км².

Громада розташована у лісостеповій та степовій природних зонах південної частини Полтавської області. Територія громади на півдні омивається Дніпродзержинським водосховищем, протікають річки: Ворскла, Оріль, Кобелячка. Паспортизовано 5 водних об'єктів (ставки) загальною площею 25,0894 га. Ґрунти переважно чорноземні звичайні малогумусні, в заплавах річок – дерново-слабопідзолисті супіщані, дерново-глей та чорноземно-лучні.

Громада знаходиться в помірному кліматичному поясі. Найбільший вплив на формування клімату мають величина і характер сонячного випромінювання, віддаленість території від великих водних мас, належність області до зони дії переважно атлантичних помірних та арктичних холодних повітряних мас, рівнинність території.

Існуюча природно-заповідна мережа Кобеляцької громади нараховує 8 територій та об'єктів загальною площею 25096,6 га або 17% до загальної площі природно – заповідного фонду Полтавської області.

Загальний земельний фонд Кобеляцької громади становить 121,4 тис.га (з них 15,0 тис.га – в межах населених пунктів). В розрахунку на одного мешканця громади площ земельного фонду припадає 4,7 га, у тому числі сільськогосподарських угідь 3,2 га, з них ріллі 2,5 га (таблиця 3).

Таблиця. 3 Земельний фонд громади

Земельні ресурси	Всього, га
Землі державної форми власності	33 886,2837
Землі комунальної форми власності	4 966,2188
Землі приватної форми власності	19 196,99
Розподіл за цільовим призначенням	
Землі с/г призначення	82375,8177

Землі житлової і громадської забудови	2203,9305
Землі лісогосподарського призначення	11916,9533
Землі промисловості, транспорту, зв'язку енергетики, оборони та іншого призначення	2187,8708
Землі оздоровчого, природоохоронного, рекреаційного призначення	207,0225
Землі водного фонду	18557,1870
Інші (яри, піски)	3954,8428

Переважає більшість земель Кобеляцької громади становлять землі сільськогосподарського призначення - 68%. Далі йдуть землі водного фонду –15 %, землі лісогосподарського призначення – 10%.

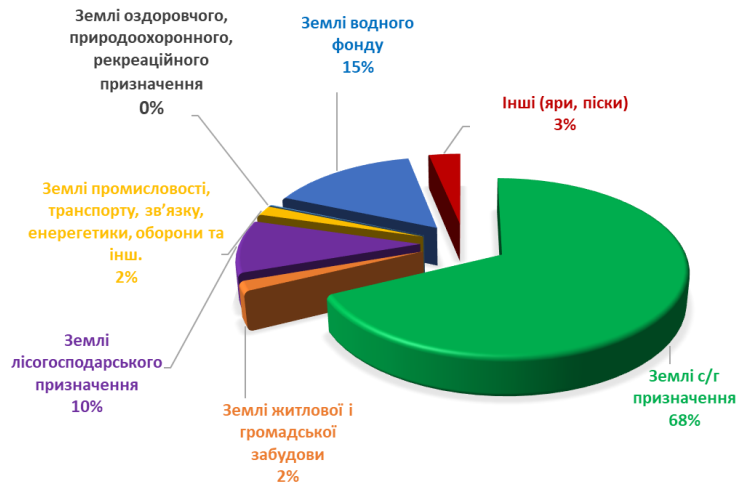

Рисунок 1 - Структура земельного фонду

Корисні копалини: глина, пісок, гранітний камінь.

Стан атмосферного повітря

На території громади порівняно невисокий рівень забруднення повітря, оскільки концентрація промислових підприємств незначна. Протягом останніх років спостерігається зменшення обсягів викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел, що пов'язане переважно із скороченням виробництва. Локальним забруднювачем є автомобільний транспорт, загальний фон якого формують транзитні джерела. Основними причинами забруднення атмосферного повітря пересувними джерелами є: використання палива, яке не відповідає сучасним екологічним нормам; навантаження головних магістралей транзитним транспортом; відсутність нейтралізаторів в основній масі автомобілів вітчизняних і старих іномарок.

Наприкінці грудня 2020 року відкрито рух транспорту на новозбудованих обходах міста Кобеляки та села Красне Кобеляцької громади. Об'їзні дороги побудували у рамках реконструкції бетонної дороги Н-31 Дніпро- Царичанка-Кобеляки-Решетилівка. Будівництво об'їзної дороги надало можливість вивести

вантажний та великогабаритний транспорт за межі населених пунктів громади, а також зменшити рівень шуму та загазованості.

Оснoву економічного розвитку громади становить сільське господарство, оскільки 68% земель мають сільськогосподарське призначення. Господарську діяльність здійснюють близько 130 агроформувань (найбільші - СБК “Радянський”, ПСП “Колос”, ПСП АФ “Урожай”, ТОВ “Співдружність агротехмаш”). На території громади найбільшими промисловими підприємствами є: ПрАТ “Кобеляцький завод продтоварів “Мрія” - виробництво кондитерських виробів, ПрАТ “Придніпровський спецкар’єр” - добування декоративного каменю, вапняку, гіпсу, крейди. Також наявні автозаправні та газозаправні станції, що в своїй роботі продукують викиди в повітря шкідливих речовин.

У Полтавській області кількість викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами поступово скорочується, а саме з 100,256 тис. т у 2007 році до 25,8 тис. т у 2022 році (по Україні у 2020 р. також відмічене зниження – на 9% від обсягів 2019 року). За даними Головного управління статистики у Полтавській області викиди від стаціонарних джерел у 2022 році склали 25,8 тис. т, що на 26,635 тис. т, або на 50,8% менше ніж у 2021 році. Із загальної кількості забруднюючих речовин, що надійшли в атмосферу, викиди метану та оксиду азоту, які належать до парникових газів, становили відповідно 13,9% загальних викидів. Крім цих речовин, у 2021 році в атмосферу було викинуто на 19,3% більше діоксиду вуглецю, який також впливає на зміну клімату, ніж у попередньому 2020 році.

За даними Головного управління статистики у Полтавській області у 2022 р. усереднені обсяги викидів в розрахунку на особу на території області склали 19,8 кг на одну особу (менше ніж середній показник в Україні в 2,8 разів). Щільність викидів від стаціонарних джерел забруднення у розрахунку на квадратний кілометр території області становила 0,897 т шкідливих речовин. У 2021 році обсяги викидів діоксиду сірки стаціонарними джерелами у розрахунку на 1 особу становить 3,6 кг по області, у розрахунку на 1 км² площі області – 168,4 кг. Що стосується діоксиду азоту, то: на 1 особу викидів становить 6,6 кг, на 1 км² площі – 312,6 кг.

Фонові концентрації забруднюючих речовин в приземному шарі атмосфери на території Кобеляцької міської територіальної громади (згідно Наказу Міністерства екології та природних ресурсів України від 30.07.2001 № 286 «Порядок визначення величин фонових концентрацій забруднюючих речовин в атмосферному повітрі», із змінами Наказу Міністерства екології та природних ресурсів № 485 від 08.12.2016) складають: пил – 0,05 мг/м³ (0,1 ГДК_{м.р.}); NO₂ – 0,008 мг/м³ (0,09 ГДК_{м.р.}); NO – 0,002 мг/м³ (0,03 ГДК_{м.р.}); SO₂ – 0,02 мг/м³; (0,04 ГДК_{м.р.}); CO – 0,4 мг/м³ (0,08 ГДК_{м.р.}). У той же час показники забруднення

атмосферного повітря знаходяться у постійному русі і залежать від багатьох факторів.

Загалом, існуючий стан атмосферного повітря у межах Кобеляцької міської територіальної громади можна визначити як відносно задовільний. У той же час, досягнення пріоритетів проєкту Стратегії сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин та зменшенню впливу на клімат, у тому числі парникових газів, зокрема за рахунок наступних заходів:

- ліквідація стихійних звалищ та приведення місць видалення відходів громади до норм екобезпеки (при реалізації операційної цілі 3.3 - «Збереження і відтворення довкілля»);

- заходи, пов'язані з озелененням території громади з метою відновлення якості повітря громади (при реалізації операційної цілі 3.3 - «Збереження та захист довкілля»);

- заходи по впровадженню енергозберігаючих технологій, альтернативних джерел енергії (при реалізації операційної цілі 3.3 - «Збереження і відтворення довкілля»);

- забезпечення належного рівня готовності органів управління цивільного захисту та підпорядкованих їм сил і засобів до дій, спрямованих на ліквідацію можливих наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, у тому числі внаслідок аварійного (внаслідок воєнних дій) забруднення атмосфери (при реалізації операційної цілі 3.1 - «Підвищення рівня безпеки та громадського порядку»);

- екологічне виховання населення, підвищення екологічної культури та популяризація відновлювальних джерел енергії опосередковано сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин від населення (при реалізації операційної цілі 3.3 - «Збереження та захист довкілля»).

Зміна клімату

Громада знаходиться в помірному кліматичному поясі. Найбільший вплив на формування клімату мають величина і характер сонячного випромінювання, віддаленість території від великих водних мас, належність області до зони дії переважно атлантичних помірних та арктичних холодних повітряних мас, рівнинність території.

Середня тривалість зимового кліматичного сезону (температура повітря нижче 0°C) - 120 днів, весняного (від 0°C до 15°C) – 53 дні, літнього (вище + 15°C) – 124 дні, осіннього (від +15°C до 0°C) – 68 днів. Середньорічні температури: літня +20,1 , зимова –4,7 градусів.

Середньорічна кількість опадів змінюється в межах 460-560 мм. Опади зменшуються із заходу на схід. В цілому, кліматичні умови області сприятливі для людей і розвитку с/г виробництва. За агрокліматичними умовами територія громади відноситься до зони недостатнього зволоження, ГТК від 1,0 до 1,3.

Метеорологічні умови є основним факторів для оцінки змiну клімату. Короткий метеорологічний огляд території, до якої віднесений даний проєкт ДДП (дані Полтавського обласного центру з гідрометеорології) у 2022 році наведений по найбільш репрезентативній МС (МС Кобеляки) [5]. Середня річна температура повітря за даними МС Кобеляки склала $+9,9^{\circ}\text{C}$ тепла, що вище минулого року на $0,3^{\circ}$ ($+9,6^{\circ}\text{C}$ у 2021 році) та вище норми на $0,6^{\circ}\text{C}$.

Річна сума опадів по МС Кобеляки склала 526 мм (99% норми), що менше ніж у попередньому році (у 2021 р. – 580,5 мм). Середня вологість повітря, яка визначена МС за 2021 рік, становила 73% (відхилення від норми становить +1 мм).

У 2022 році середня річна температура повітря по Полтавській області склала $+9,4^{\circ}\text{C}$, що вище минулого року на $0,3^{\circ}$ ($+9,1^{\circ}\text{C}$ – у 2021 р.). Аналізуючи графік (рис. 2), можна зробити висновки про тенденцію поступового підвищення температурних умов для Полтавщини. Починаючи з 2011, середньорічна температура в області не опускалася нижче $9,0^{\circ}\text{C}$.

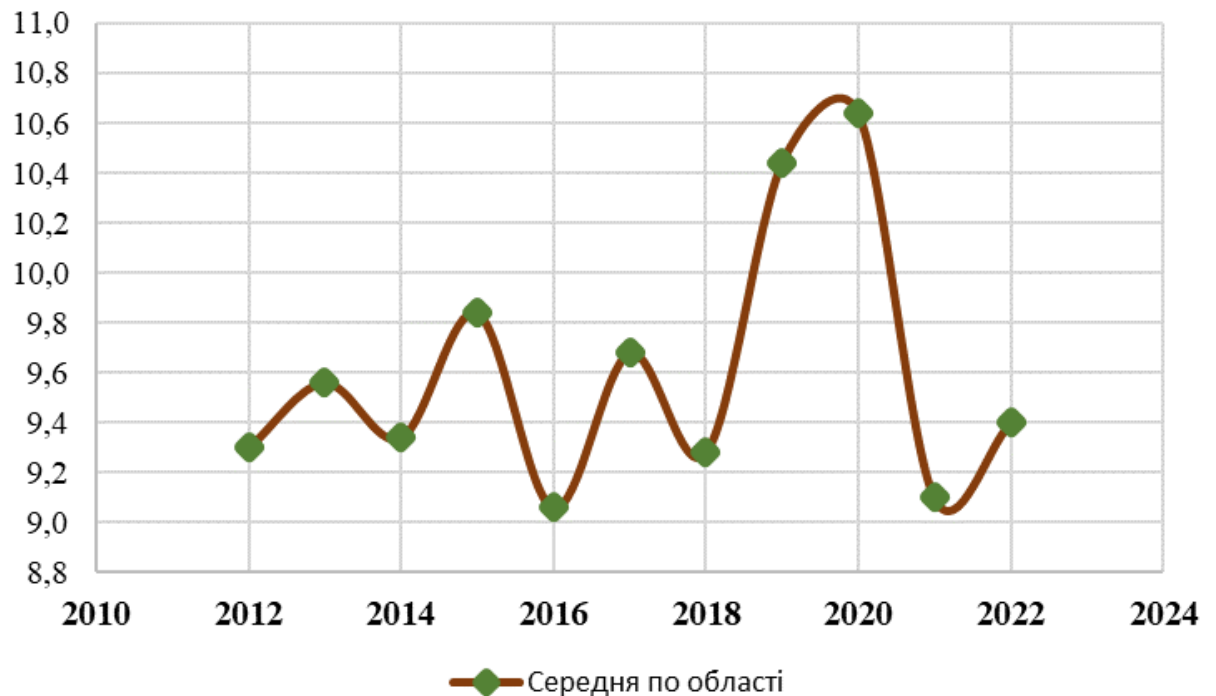

Рис.2- Хід середньорічної температури повітря на території Полтавської області [5] за період 2012 - 2022 років.

Скорочення споживання природного газу, впровадження новітніх енергоефективних технологій спалювання палива, зменшення викидів від звалищ ТПВ, збільшення зелених насаджень на території громади, передбачення та ліквідація пожеж – є необхідний та пріоритетний напрямок розвитку Кобеляцької міської територіальної громади. Пріоритетність напрямків, пов'язаних з використанням місцевих видів твердого палива, енергозбереженням та

енергоефективністю в першу чергу обумовлено економічними факторами, але кінцевим результатом їх впровадження буде ефективне скорочення викидів парникових газів. Тому у проєкті Стратегії визначена необхідність: впровадження альтернативних джерел енергії; проведення заходів, спрямованих на зменшення втрат теплової та електричної енергії об'єктів комунальної власності та благоустрою; екологічного виховання населення, підвищення екологічної культури та популяризації відновлювальних джерел енергії, що опосередковано сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин від населення; озеленення населених пунктів Кобеляцької міської територіальної громади з метою відновлення якості атмосферного повітря громади. Реалізація даних заходів дозволить значно зменшити викиди оксиду вуглецю.

Ще одним важливим заходом є ліквідація несанкціонованих звалищ відходів. Це сприятиме зменшенню викидів звалищного газу, а отже - метану, від нестационарних джерел викиду, що є одним із важливих моментів Паризької кліматичної угоди.

Враховуючи реалії сьогодення важливим аспектом також є забезпечення належного рівня готовності органів управління цивільного захисту та підпорядкованих їм сил і засобів до дій, спрямованих на ліквідацію можливих наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, у тому числі внаслідок аварійного (внаслідок воєнних дій) забруднення атмосфери. Тому у Стратегії в рамках операційної цілі 3.1. «Підвищення рівня безпеки та громадського порядку» визначено завдання, пов'язані із забезпеченням громадської безпеки, зокрема заходи щодо забезпечення захисту та безпеки мешканців громади в разі виникнення надзвичайних ситуацій, кризових ситуацій та воєнних дій.

Відповідно до постанови Уряду від 4 березня 2004 р. №256 та вимог Монреальського протоколу, Програма припинення виробництва та використання озоноруйнівних речовин знаходиться на контролі Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України. У 2021 році [5] викиди озоноруйнівних речовин від стаціонарних джерел забруднення на Полтавщині становили: фреони 1,673 т (незначне зменшення проти попереднього року на 6,5 % або на 0,109 т); хлор та сполуки хлору (у перерахунку на хлор) 6,892 т (також зменшились в порівнянні з попереднім роком на 0,462 т або на 6,7 %).

Національна система оцінки антропогенних викидів та абсорбції парникових газів - це система організаційно-технічних заходів щодо спостереження, збирання, оброблення, передачі і збереження інформації, необхідної для оцінки антропогенних викидів та абсорбції парникових газів. Найбільшу частину парникових газів прямої дії, що викидаються в атмосферу Полтавської області техногенними джерелами, складає двоокис вуглецю. За інформацією Головного управління статистики у Полтавській області, що побудована на даних форми 2-ТП (повітря), протягом 2021 року 406

підприємствами області викинуто в атмосферу 1,589 млн.т двоокису вуглецю, що менше ніж у попередньому році на 19,4%. Із загальної кількості викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел підприємств 5,833 тис.т (12,7%) належать до парникових газів, зокрема, метан (5,781 тис.т) та оксид азоту (0,052 тис.т). Тому, відповідно до Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища у 2022 році [5], досить важливо постійно залучати активні верстви населення до участі у програмах захисту озонового шару, зокрема за допомогою: запровадження використання інформаційних етикеток та екологічного маркування озоноруйнівних та озонобезпечних речовин і продукції, що їх містить, відповідно до вимог Глобальної гармонізованої системи класифікації і маркування хімічних речовин; організації пропаганди та інформування населення стосовно екологічної небезпеки руйнування озонового шару та його наслідків.

Відповідно до цього, у проєкті Стратегії передбачається реалізація заходів щодо підвищення рівня суспільної екологічної свідомості населення, екологічне виховання населення, підвищення екологічної культури в закладах освіти громади, висвітлення в засобах масової інформації питань щодо стану довкілля. Тому реалізація запланованих заходів проєкту Стратегії сприяє зменшенню викидів парникових газів у атмосферне повітря у порівнянні із існуючою ситуацією та відповідає Плану заходів щодо виконання Конвенції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 року №932-р.

Водні ресурси

Відповідно до карти гідрологічного районування України (<https://geomap.land.kiev.ua/zoning-7.html>) територія Кобеляцької міської територіальної громади відноситься до Сульсько-Ворсклинської підобласті достатньої водності. Відповідно до карти ландшафтно-геохімічного районування України (<https://geomap.land.kiev.ua/zoning-13.html>) геохімічні ландшафти з різною здатністю до міграції і накопичення забруднюючих речовин на даній території зустрічаються з переважаючою здатністю до акумуляції.

До земель водного фонду на території Кобеляцької міської територіальної громади належать землі, зайняті річками, озерами, водосховищами, ставками, болотами, прибережними захисними смугами уздовж річок та навколо водойм. Площа водного фонду - 18557,1870 га. Територія громади на півдні омивається Дніпродзержинським водосховищем, протікають річки: Ворскла, Оріль, Кобелячка. Паспортизовано 5 водних об'єктів (ставки) загальною площею 25,0894 га. Згідно Водного кодексу України, річки Ворскла та Оріль класифікуються як середні, з шириною прибережної захисної зони 50,0 м, р. Кобелячка - мала з шириною прибережної захисної зони 25,0 м.

Оцінка поточного екологічного стану водних джерел громади свідчить, що на водних об'єктах тривають негативні процеси. Значна територія річкового фонду замулилася, заросла болотною рослинністю та чагарниками, втратила своє природне значення, а тому об'єкти потребують регулювання та розчистки русел, відновлення водності. Проблемним питанням залишається укріплення берегів річок та водосховища, створення захисних лісових насаджень, а також виокремлення прибережних захисних смуг водоєм.

Значну частку в забрудненні поверхневих джерел громади вносить змив із урбанізованих територій. Із зливовими стічними водами до водних об'єктів надходять завислі речовини, органіка, азот, фосфорні та інші речовини.

Відповідно Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища у 2022 році [5], коефіцієнт забруднення (КЗ) р. Ворскла у 2019 р. (останній рік визначення) склав 3,27, що відповідає категорії помірно забруднені. Коефіцієнт забруднення (КЗ) р. Дніпро (Дніпродзержинське водосховище) у 2022 р. (останній рік визначення) склав 1,86, що відповідає категорії слабо забруднені.

У той же час потрібно відзначити негативні зміни, що відбуваються у річках даної території, особливо середніх та малих річках, що обумовлено замуленістю, як наслідок - евтрофікацією у теплий період водоєм. Отже однією із головних проблем річок даної території є їх захаращення. Тому у проєкті Стратегії визначено заходи щодо відновлення природного стану річок громади (у межах операційної цілі 3.3 «Збереження та захист довкілля», завдання 3.3.5 – «Проведення робіт з розчищення русел річок, поліпшення санітарного стану водоєм громади, їх благоустрій»).

З метою задоволення потреб місцевих жителів у наданні житлово-комунальних послуг в сфері централізованого водопостачання господарську діяльність на території громади здійснюють ККП «Водоканал плюс» (територія обслуговування — м.Кобеляки, 5350 абонентів, протяжність водомережі 130 км), та ГКП «Переволочанське» (територія обслуговування — с.Світлогірське, с.Кишеньки, с.Солошино — 1,6 тис. абонентів, протяжність водомережі - 45,8 км).

Основним джерелом господарсько-питного водопостачання населених пунктів є природні ресурси підземних вод. Для забору підземних вод функціонує 13 артезіанських свердловин в м.Кобеляки, для забезпечення питною водою жителів сіл Красне, Правобережна Сокілка, Лучки, Озера, Прощурапди, Підгора, Чкалове, Шенгури, Лівобережна Сокілка, Гарбузівка, Перегонівка, Лебедине, Суха, Сухинівка, Придніпрянське, Кунівка Кобеляцької територіальної громади на балансі та обслуговуванні в підприємства перебуває ще 30 артезіанських свердловин. Забезпеченість централізованим водопостачанням складає 27,11% населення.

Протягом 2021-2023 рр. проведені заходи щодо покращення водопостачання і водовідведення у громаді за рахунок державної субвенції:

капітальний ремонт водної свердловини в с. Василівка Полтавського району Полтавської області; капітальний ремонт водогону по вул. Молодіжній в с. Василівка Полтавського району Полтавської області; капітальний ремонт водогону по вул. Царичанській в с. Василівка Полтавського району Полтавської області. Виконання робіт по капітальних ремонтах водогонів та свердловин, надало можливість забезпечити питною водою 150 домогосподарств (понад 400 жителів села), 2 школи, дитячий садочок, ФАП та магазин.

На території громади функціонує 3 каналізаційно-очисних споруд (КОС м.Кобеляки, Кобеляцький ПНБІ, Ліщинівський ПНБІ). Очистка проводиться в біоставках та підземних полях фільтрації. КОС м. Кобеляки побудовані по типовому проекту, очистка стоків проводиться механічним та біологічним шляхами. Потужність очисних споруд – 1200 м³. Щоденно надходить 400-600 м³. Після очистки стічні води виводяться до р.Кобелячок. По результатам лабораторних досліджень якість очистки стічних вод КОС м.Кобеляки відповідає нормам. Жителям сільських населених пунктів громади надаються послуги з очищення вигрібних ям та вивезення рідких нечистот за замовленням.

Послуги з водовідведення надає ПOKП «Полтававодоканал». Дані щодо протяжності мереж водопостачання та водовідведення наведені у таблиці 4.

Таблиця 4 - Протяжність мереж водопостачання та водовідведення

Показники	2018	2019	2020	2021	2022
Протяжність мереж водопостачання, км	186,25	186,25	186,25	186,25	186,25
Протяжність мереж водовідведення, км	25,5	25,5	25,5	25,5	25,5
Споживання питної води, тис. м ³ – всього, у тому числі:	54,2	54,2	50,5	50,5	50,5
- населення	24,8	24,8	22,1	22,1	22,1
- підприємства	29,4	29,4	28,4	28,4	28,4

За даними моніторингу [5] якості питної води, 5,5% проб води централізованого водопостачання та 9% проб води децентралізованого водопостачання не відповідали гігієнічним вимогам. Основна причина виникнення хімічного та мікробного забруднення води являється зношеність водопровідних мереж, що призводить до аварійних ситуацій на мережі та вторинного забруднення питної води.

У Кобеляцькій міській територіальній громаді питання щодо водопостачання та водовідведення відноситься до першочергових, тому у Стратегії у межах реалізації операційної цілі 1.3. – «Розвиток житлово-комунальної інфраструктури», зокрема завдання 1.3.2 – «Забезпечення сталого водопостачання населених пунктів» передбачено заходи щодо модернізації необхідних інфраструктурних об'єктів водопостачання.

Інформації щодо осередків забруднення підземних вод в 2022 році у межах Кобеляцької міської територіальної громади до Департаменту екології та природних ресурсів Полтавської ОВА не надходило.

Земельні ресурси

Територія громади розташована в смузі чорноземів, що є характерним для лісостепової зони, ґрунти переважно малогумусний чорнозем. В той же час певні гідрографічні умови обумовлюють розмаїтість ґрунтового покриву. Так, в місцях, наближених до річок Ворскла, Оріль, Кобелячка, а також інших понижених зволжених ділянках біля водосховища, мають місце ґрунти – лугові солонцюваті, лугові болотні, торф'яники, солонці лугові та їх комплекси. Ці території є сприятливими для пасовищ та сіножатей. У випадку їх осушення можливе використання під овочеві, технічні культури та кормові угіддя. Таким чином, ґрунтовий покрив Кобеляцької міської територіальної громади представлений переважно чорноземами типовими малогумусні або слабогумусні на лесових відкладах, піщаними та супіщаними ґрунтами; у заплаві вздовж русел річок поширені лучні, лучно-болотні, торф'яно-болотні, торф'яні ґрунти на делювіально-алювіальних відкладах (рис. 3). В геоструктурному відношенні Кобеляцької міської територіальної громади розташована в межах Дніпровсько-Донецької западини.

Відповідно до карти агроґрунтового районування України (<https://geomap.land.kiev.ua/zoning-2.html>) територія Кобеляцької міської територіальної громади відноситься до Лівобережної низовинної провінції, терасової низовини, не дренованих засолених солонцюватих ґрунтів. Відповідно до карти ґрунтів Полтавської області (рис. 3) на даній території переважають чорноземи середньо та малогумусовані, лучно-чорноземні ґрунти.

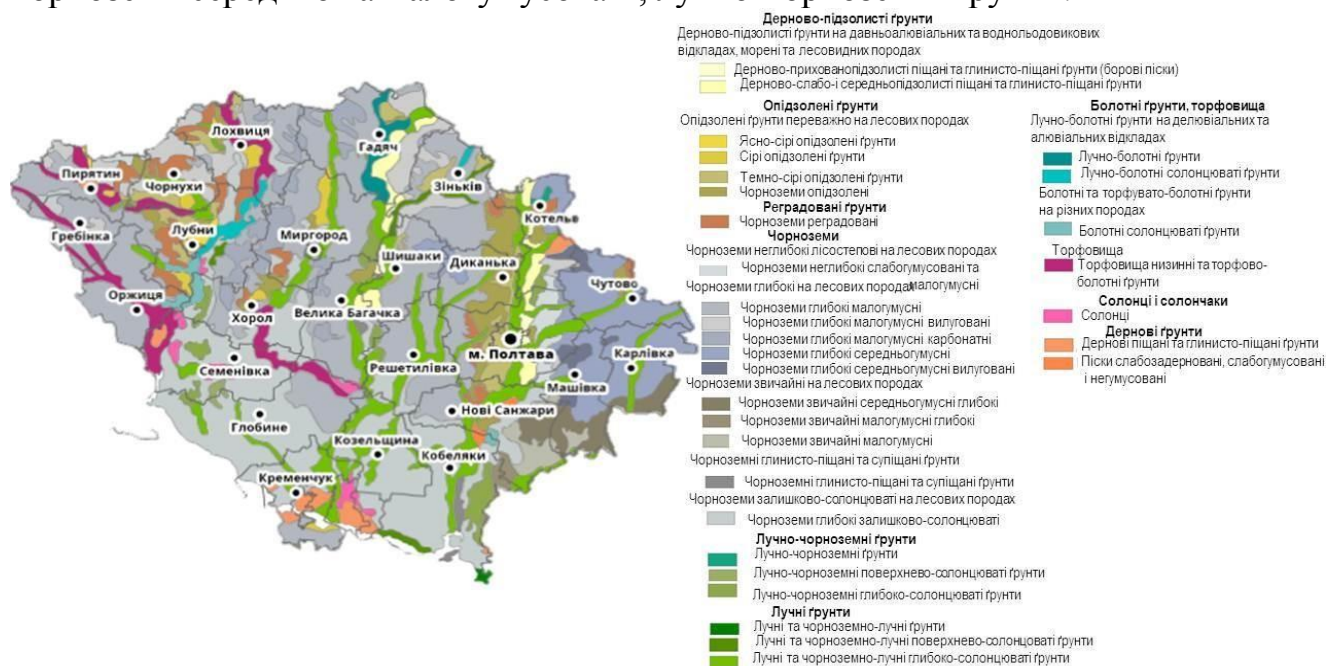

Рис. 3 - Ґрунти Полтавської області

Відповідно даних Полупана М.І. [12] вміст гумусу на території розміщення

Кобеляцької міської територіальної громади знаходиться у межах 2% – 5%. Незважаючи на значні площі, зайняті чорноземами, на території Кобеляцької міської територіальної громади, як і в Полтавській області загалом, мають місце процеси, що негативно позначаються на стані ґрунту та зменшують його родючість. Основним процесом є втрата гумусу ґрунту. Також дії водної ерозії піддаються 369 тис. га сільськогосподарських угідь області, вітрової ерозії – 380 тис. га, що складає відповідно 17,1% та 17,6% від загальної площі сільськогосподарських угідь області.

В Полтавській області розорано близько 61,7% від усієї території (82% сільськогосподарських угідь), більше, ніж в середньому по Україні (до 60%). Подібне використання земельних ресурсів не відповідає вимогам раціонального природокористування. Співвідношення площ ріллі, природних кормових угідь, лісових насаджень, що склалося, негативно впливає на стійкість агроландшафту. Серед основних чинників негативного впливу на земельні ресурси сільськогосподарського виробництва є: значна розораність земель і, що найбільш небезпечно, на схилах; порушення і не дотримання сівозмін; застосування важкої техніки; недостатність внесення органічних та мінеральних добрив; надмірна насиченість структури посівних площ технічними культурами і, особливо, соняшником. Негативним чинником є також збільшення кількості деградованих земель під впливом природних і антропогенних чинників.

Тому одним із важливих напрямків, зазначених у проєкті Стратегії є всебічний розвиток сільських територій, у тому числі органічного виробництва, що сприятиме зменшенню техногенного навантаження на ґрунти. Зокрема у межах операційної цілі 2.1– «Підтримка розвитку підприємництва» визначені завдання щодо підтримки перспективних напрямів розвитку сільськогосподарського виробництва, у тому числі органічного землеробства задля раціонального використання і збереження земельного фонду.

Разом з тим, ґрунти Полтавської області легко піддаються механічному руйнуванню внаслідок ерозії та дефляції (рис. 4). Відсоток еродованих та ерозійно небезпечних сільськогосподарських земель на території Кобеляцької міської територіальної громади коливається в межах 11-20% від загальної площі, що пов'язано з розораністю земель. Поширеність небезпечних екзогенних геологічних процесів - зсувів, підтоплення, є незначними на даній території.

Тому одним із важливих завдань, зазначених у проєкті Стратегії є поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки, що включає заходи щодо охорони земель, у тому числі: заходи, пов'язані з відтворенням лісів, озеленням території громади; впровадження комплексного просторового планування територій громади. Важливим завданням є ліквідація несанкціонованих звалищ ТПВ на території громади, що сприятиме зменшенню техногенного навантаження на прилеглі земельні ресурси.

Еродованість ґрунтів України

6781

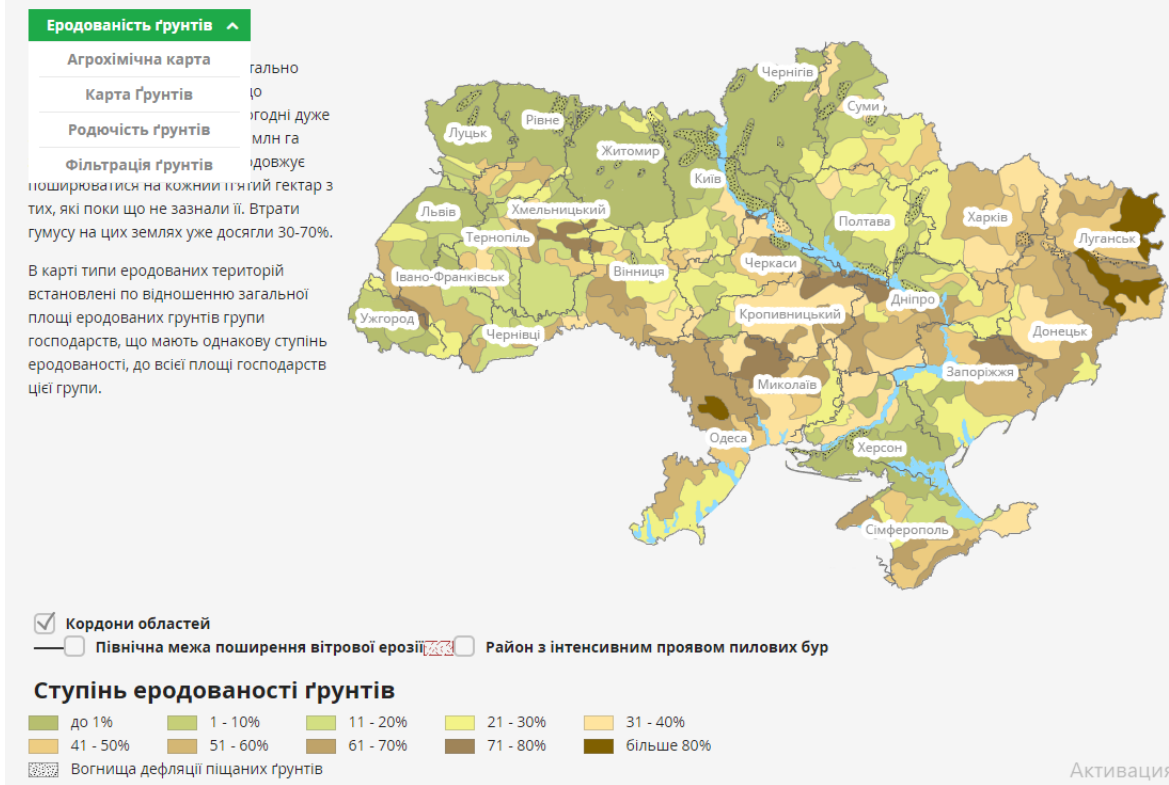

Рис. 4 - Ступінь еродованості ґрунтів.

Природно-заповідний фонд та екологічна мережа

Станом на 01.01.2023 природно-заповідний фонд (ПЗФ) Полтавської області налічує 396 територій та об'єктів загальною площею 142853,3175 га, що складає 4,968 % від загальної площі області. З них 30 мають статус загальнодержавного значення: 2 національні природні парки, 20 заказників, 1 ботанічна пам'ятка природи, 1 ботанічний сад, 2 дендрологічних парки, 4 парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва.

Кількість територій та об'єктів ПЗФ місцевого значення становить 366, з яких: 5 – регіональні ландшафтні парки, 161 – заказники (55 ландшафтних, 3 лісових, 38 ботанічних, 7 загальнозоологічних, 2 орнітологічних, 4 ентомологічних та 52 гідрологічних), 138 – пам'ятки природи (13 комплексних, 111 ботанічних, 2 зоологічних, 3 гідрологічних, 9 геологічних), 48 заповідних урочищ, 1 дендрологічний парк та 13 парків-пам'яток садово-паркового мистецтва.

Складові структурних елементів екологічної мережі в розрізі одиниць адміністративно-територіального устрою регіону у 2022 році: об'єктів ПЗФ – 142,789 га, водно-болотні угіддя – 233,53 га; відкриті заболочені землі – 85,099 га; водоохоронні зони – 0,36 га; прибережні захисні смуги – 3,480 га; ліси та інші

лісовкриті площі – 286,033 га; курортні та лікувально-оздоровчі території – 0,442 га; рекреаційні території – 1,202 га; землі під консервацією – 37,1 га; відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом – 12,924 га; пасовища, сіножаті – 359,53 га.

Існуюча природно-заповідна мережа Кобеляцької громади нараховує 8 територій та об'єктів загальною площею 25096,6 га або 17% до загальної площі природно – заповідного фонду Полтавської області (табл. 5):

- регіональний ландшафтний парк «Нижньоворсклянський»;
- ландшафтні заказники «Жукове», «Перегонівський», «Шарівка», «Ревущине»;
- гідрологічні заказники «Глинський » та «Ситникове»;
- заповідне урочище «Шкурине».

Таблиця 5 - Об'єкти природно – заповідного фонду громади

№ п/п	Назва об'єкта	Категорія	Площа (га)	Місцезнаходження заповідного об'єкту	Постанова, рішення, згідно якої створено даний об'єкт
1	Жукове	Заказник ландшафтний	100	с.Сухинівка	Рішення облради від 27.10.1994
2	Перегонівський	Заказник ландшафтний	150	с.Перегонівка	Рішення облради від 27.10.1994
3	Шарівка	Заказник ландшафтний	254	між с.Кунівка і м.Кобеляки, Кобеляцьке лісництво	Рішення облради від 20.12.1993
4	Ревущине	Заказник ландшафтний	616	с.Ревущине	Рішення облради від 12.02.1999
5	Глинський	Заказник гідрологічний	276,6	с.Красне, справа а/д Кобеляки – Дніпропетровськ	Рішення облради від 04.09.1995
6	Ситникове	Заказник гідрологічний	300	с.Іванівка, зліва а/д Кобеляки – Дніпропетровськ	Рішення облвиконкому №671 від 28.12.1982
7	Шкурине	Заповідне урочище	200	Між селами Деменки, Василівка, Проскури, справа а/д Кобеляки – Кам'янське	Рішення облвиконкому №74 від 17.04.1992
8	Нижньоворсклянський	Регіональний ландшафтний парк	23200*	Долина р.Ворскла з острівною системою в Дніпродзержинському водосховищі (між селами Правобережна та Лівобережна Сокілки, Вільхуватка, Орлик, Придніпрянське, Лучки, Світлогірське),	Рішення облради від 24.12.2002

				ДП "Кременчуцький лісгосп"	
*- з врахуванням площі ландшафтного заказника загальнодержавного значення "Лучківський" (1620 га), який увійшов до складу РЛП					

Унікальність природних ресурсів полягає в тому, що на території громади знаходиться Регіональний ландшафтний парк «Нижньоворсклянський» (РЛП). Парк має велике значення, як ділянка найменш порушених природних наземних і водних екосистем центральної та гирлової частини пониззя р. Ворскла з острівною системою Кам'янського водосховища, де виявлена значна кількість регіонально рідкісних та включених до Червоної книги України видів рослин та тварин, а також види, занесені до Європейського Червоного списку. До складу РЛП «Нижньоворсклянський» увійшли ландшафтний заказник загальнодержавного значення «Лучківський» (1 620 га, зберігши свій статус), 5 заказників місцевого значення на островах у гирлі р. Ворскла: ландшафтні – «Вільховатський» (452 га), «Вишняки» (1 405 га), «Крамареве» (217 га), «Пелехи» (452 га), ботанічний – «Новоорлицькі кучугури» (672 га) та заповідне урочище «Сокільське» (243 га) на лівому березі р. Ворскла.

З метою подальшого поліпшення заповідної справи, збереження цінних природних та ландшафтних комплексів, об'єктів тваринного та рослинного світу, рішенням Кобеляцької міської ради від 29.10.2021 №8 затверджено «Програму фінансування установи природно-заповідного фонду регіонального ландшафтного парку «Нижньоворсклянський» на 2021 - 2024 роки», відповідно до якої передбачено виділення коштів в сумі 3 млн. 900 тис.грн. протягом 2022-2024 років.

Відповідно даних <http://emerald.net.ua/> на території Кобеляцької міської територіальної громади наявні об'єкти Смарагдової мережі: Nyzhnovorsklianskyi Regional Landscape Park (SiteCode: UA0000072); Vorskla river valley (SiteCode: UA0000311).

В цілому сучасна природно – заповідна мережа Кобеляччини в значній мірі репрезентує флористичне різноманіття, поширену та рідкісну рослинність. Рекреаційна діяльність на території природно – заповідного фонду є прямою інвестицією в економічний розвиток громади. Вона має здійснюватися шляхом створення сприятливих умов для відпочинку відвідувачів, включаючи різноманітне облаштування екологічних та туристичних маршрутів, а також зон відпочинку; організацію екологічних таборів для школярів та молоді; залучення місцевого населення до рекреаційної діяльності.

Площа земель лісового фонду становить 11916,9533 га. Для оптимального досягнення лісистості необхідно максимально освоювати землі, непридатні для ведення сільського господарства (насамперед, в тих місцях, де вони були раніше, за виключенням степових балок). У 2022 році Полтавським обласним

управлінням лісового та мисливського господарства проведено заліснення 197,0 га інших земель. Зазначений показник у 2021 році склав – 222,0 га, у 2020 – 127,0 га, у 2019 році – 155,0 га, у 2018 р. – 232,0 га; у 2017 р. – 871,0 га; у 2016 – 290,0 га; у 2015 – 302,0 га; у 2014 році – 524,0 га; у 2013 році - 775,00 га.

Основними проблемами розвитку заповідної справи в області є: недостатнє охоплення заповіданням екологічно стійких природних комплексів; загальний показник заповідності в області 4,968% є нижчим за національний (6,05%) і європейський (12-15%); нерівномірність розвитку заповідної справи в межах області та як наслідок в окремих адміністративних районах – низький відсоток заповідності (1-2% при середньообласному 4,96%); недостатнє сприяння місцевих органів самоврядування розширенню площ ПЗФ на місцевому рівні. Тому у Стратегії розвитку Кобеляцької міської територіальної громади на період до 2027 року у межах операційної цілі 3.3 – «Збереження та захист довкілля» визначено завдання: 3.3.4. – «Захист та ощадливе використання рекреаційного потенціалу територій та об'єктів природно – заповідного фонду», а також 3.3.1. «Підвищення екологічної свідомості мешканців громади шляхом проведення екологічних акцій, толок та просвітницьких заходів», де визначено заходи щодо збереження та розширення об'єктів ПЗФ та екомережі, підвищення екологічної свідомості серед населення щодо збереження екологічно стійких природних комплексів, які відповідають заходам *Регіональної схеми формування екологічної мережі Полтавської області (розпорядження Полтавської обласної державної адміністрації від 14.02.2022 № 58)*. Також у Стратегії визначена необхідність підвищення рівня екологічної культури населення з залученням якомога більшої кількості жителів громади до різних екологічних акцій та заходів щодо збереження об'єктів екомережі, біорізноманіття тощо; відновлення екомаршрутів.

Матеріальні активи, об'єкти культурної спадщини

Матеріальні активи та об'єкти культурної спадщини на території Кобеляцької міської територіальної громади приведені у таблиці 6.

*Таблиця 6 – Перелік об'єктів культурної спадщини на території громади**

<i>№ з/п</i>	<i>Назва об'єкта культурної спадщини</i>	<i>Дата утворення</i>	<i>Місцезнаходження об'єкта культурної спадщини</i>	<i>Вид</i>
1	Меморіальний комплекс: пам'ятні знаки на честь воїнів, які загинули під час бойових дій в Афганістані, в пам'ять жертв Чорнобильської катастрофи, пам'ятники-погруддя на честь 8	1992, 2001, 2002	м. Кобеляки, парк	об'єкт історії

	Героїв Радянського Союзу, одного кавалера 3-х орденів Слави - уродженців Кобеляцького району			
2	Пам'ятник-погруддя Т.Г. Шевченку	2003	м. Кобеляки, вул. М. Касьяна	об'єкт історії
3	Пам'ятник народному лікарю М.А. Касьяну	2010	м. Кобеляки, вул. М. Касьяна	об'єкт монументальног о мистецтва
4	Пам'ятний знак на честь учасника бойових дій в Афганістані В.В. Білаша	1991	с. Канави, центр	об'єкт історії
5	Пам'ятний знак в пам'ять учасника бойових дій в Афганістані І.І. Федюри	1986	с. Просьяниківка	об'єкт історії
6	Пам'ятний знак ліквідаторам аварії на ЧАЕС	2006	с. Світлогірське	об'єкт історії
7	Місце переправи козаків на чолі з гетьманом Мазепою	1709	с. Світлогірське	об'єкт історії
8	Місце садиби, у якій провів дитячі та юнацькі роки О.Т. Гончар (1918-1995 рр.).	Музей садибу відкрито в 2000 році	с. Суха	об'єкт історії

* відповідно Розпорядження голови Полтавської обласної державної адміністрації 16.07.2021 № 529

У Стратегії розвитку Кобеляцької міської територіальної громади на період до 2027 року у межах операційної цілі 1.4. «Розвиток культури, відпочинкової, туристичної та реабілітаційної інфраструктури, підтримка здорового способу життя» передбачено заходи щодо збереження та розвитку історико-культурного потенціалу громади.

Рослинний та тваринний світ

Рослинний світ Полтавської області багатий і різноманітний. Рослинний покрив представлений угрупованнями степів, лук, заплавлених і соснових лісів, широколистяних лісів (здебільшого дібров), прибережно-водних і водних фітоценозів. Сучасний рослинний покрив регіону має трансформований характер. Напівприродні ценози збереглися переважно на заплавах річок, іноді – на їх терасах, хоча останнім часом також зазнали значних змін. Загальна кількість видів флори на території регіону складає 1514 одиниць (вищих судинних, голонасінних, хвощів, папоротей, плавунів). Це 33,5% до загальної чисельності видів України [6].

Зональні типи рослинності, широколистяні ліси та лучні степи, займають незначні площі. Ліси трапляються переважно на терасах річкових долин. Їх поширенню, крім антропогенного впливу, заважає засолення ґрунтів, яке є характерним для області. Степова рослинність займає схили балок і річкових

долин, нерозорані кургани. Лучні степи області характеризуються найбільшою флористичною різноманітністю.

Землі лісогосподарського призначення Кобеляцької міської територіальної громади складають 11916,9533 га. Ліси є основними екологічними „легенями” громади, тому їх охорона, раціональне використання і відновлення набувають першочергового значення. Ростуть сосна, дуб, липа, вільха, тополя, клен; у підліску – ліщина, терен, шипшина, глід; на степ. ділянках – тонконіг, типчак, пирій, стоколос. За переважаючими породами ліси громади діляться на хвойні з переважанням сосни (40,7%), твердолистяні з переважанням дуба (41,2%), м'яколистяні з переважанням вільхи, тополі, верби (13,0%).

Загальна кількість видів флори на території Полтавського регіону складає 1514 одиниць (вищих судинних, голонасінних, хвощів, папоротей, плаунів). Це 33,5% до загальної чисельності видів України. Усього видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України - 66 екз.

Фауністичний список Полтавської області представлений: 66 видами ссавців; 307 видами птахів, 150 видів з яких постійно гніздяться; 10 видами земноводних та 11 видами плазунів; 38 видами риб та великим різновидом комах. Серед загальної кількості видів найбільш вразливими є степові зооценози, з них більше половини потребують особливої охорони.

Щодо мисливських тварин – у 2022 році збільшення щодо кількості основних видів спостерігалось у: оленів благородних – на 20%; лані – 28%. Зменшилася чисельність фазанів звичайних – на 25%; борсуків – на 38%; лисиць – на 10%. Чисельність інших види мисливських тварин залишалася (приблизно) на рівні попередніх років.

Основні проблемні питання у сфері охорони використання та відтворення тваринного світу на території громади: браконьєрство на суходолі та на воді; пошкодження місць проживання тварин; збіднення екосистем. Фактична лісистість на території громади, як і загалом у Полтавській області, є недостатньою, а тому потребує збільшення. Тому у Стратегії розвитку Кобеляцької міської територіальної громади на період до 2027 року передбачені заходи, пов'язані з озелененням території громади, відтворенням та збереженням лісів, а також підвищення рівня суспільної екологічної свідомості щодо збереження флори та фауни громади.

Поводження з відходами

На території Кобеляцької міської територіальної громади, як і загалом у Полтавській області, проблема поводження з твердими побутовими відходами (ТПВ) є однією із неоднозначних і складних для вирішення з екологічної та соціально-економічної точки зору.

Надання послуг із збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів на території громади здійснює КП «Водоканал Плюс». На

даний час на території громади наявні баки для унітарного збору ТПВ (зокрема у м. Кобеляки), розпочато роботу щодо впровадження серед населення культури поводження з побутовими відходами шляхом організації роздільного збирання відходів, обов'язковості сортування відходів. У 2023 році реалізовано проєкт «Кобеляки без сміття: встановлення контейнерів для сортування відходів» у рамках конкурсу «Екологічні ініціативи Полтавської області», придбано 47 контейнерів для збору твердих побутових відходів.

Також підприємство КП «Водоканал Плюс» здійснює комплекс заходів щодо утримання території міста Кобеляки та його околиць в належному санітарному стані. На території Кобеляцької міської територіальної громади наявне паспортизоване звалище ТПВ, куди здійснюється вивіз твердих побутових відходів. У той же час питання з видаленням ТПВ є надзвичайно актуальним для громади, тому у Стратегії у межах реалізації операційної цілі 3.3 «Збереження та захист довкілля» передбачається реалізація наступних заходів: виділення земельних ділянок для місць під ТПВ; облаштування місць видалення ТПВ; ліквідація стихійних сміттєзвалищ.

Також на території громади постійно здійснюється прибирання стихійних сміттєзвалищ. З метою покращення умов проживання, оздоровлення місцевого середовища та підвищення його екологічної стійкості у Стратегії передбачається ліквідувати стихійні сміттєзвалища та здійснити фіторе mediaцію на забруднених відходами територіях громади.

У рамках проєкту GIZ «Субрегіональна стратегія поводження з твердими побутовими відходами» було визначено узагальнюючий морфологічний склад ТПВ для населених пунктів Полтавської області. Орієнтовний морфологічний склад ТПВ для Кобеляцької міської територіальної громади приведений на рис. 5. Як видно з рис. 5, значну частину ТПВ складають ресурсоцінні фракції: папір (8%), пластик (13%), скло (17%), метали (2%). При вилученні даних фракцій можливо отримувати додатковий дохід та зменшувати техногенне навантаження (до 40%) на місця видалення відходів. Тому у проєкті Стратегії у межах операційної цілі 3.3 - «Збереження та захист довкілля», передбачено завдання 3.3.2 «Розробка та реалізація системи утилізації відходів», що передбачає реалізацію заходів щодо оновлення автопарку комунального підприємства, запровадження системи роздільного збирання ТПВ та його утилізації, формування екологічної свідомості населення та дбайливого ставлення до навколишнього середовища.

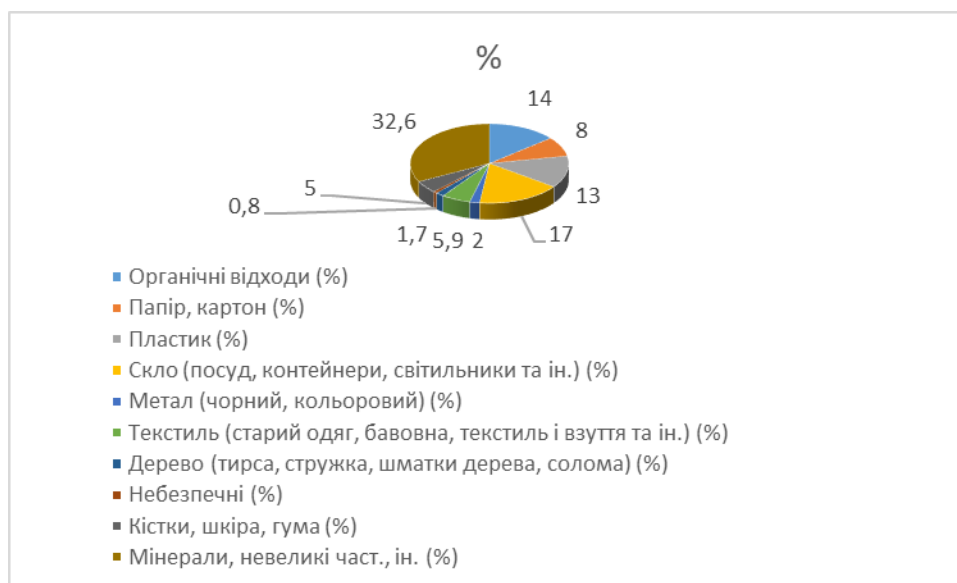

Рис. 5 - Морфологічний склад ТПВ Кобеляцької міської територіальної громади

На території Кобеляцької МТГ утворюються також сільськогосподарські відходи, які майже повністю утилізуються (до 90%), а також промислові (2 підприємства: ПрАТ “Кобеляцький завод продтоварів “Мрія” - виробництво кондитерських виробів, ПрАТ “Придніпровський спецкар’єр” - добування декоративного каменю, вапняку, гіпсу, крейди). Для передбачення негативного впливу промислових відходів підприємства проводять постійну інвентаризацію та паспортизацію відходів, відходи 1 і 2 класу заборонено вивозити на звалище ТПВ. Важливим є питання роздільного збору відходів і їх максимальної утилізації для підприємств громади.

Для вирішення питань у сфері поводження з відходами відповідно Закону України «Про управління відходами» необхідно розробити План управління відходами (відповідно постанови КМУ Про затвердження Порядку розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами від 5 вересня 2023 р. № 947).

Здоров’я населення

Населення Кобеляцької МТГ (за даними Головного управління статистики в Полтавській області) станом на 01.01.2023 р. складало 25631 жителів (міське населення – 9600 осіб, сільське – 16331 осіб), що становить 4,4 % від загальної чисельності жителів району. Частка міського населення в громаді складає 36 % від загальної чисельності населення. В структурі за гендерною ознакою не значно, але переважають жінки – 55% проти 45 % чоловіків. У віковій структурі населення значною є частка людей старше працездатного віку – 34 %. Частка дитячого населення територіальної громади становить 21%, осіб працездатного віку – 45%. Чисельність мешканців (в розрізі населених пунктів громади) приведена у таблиці 7.

Таблиця 7 - Чисельність громади в розрізі населених пунктів, осіб

№ п/п	Населений пункт	2018	2019	2020	2021	2022
1	м. Кобеляки	9927	9772	9627	9465	9300
2	с.Бродщина	229	209	204	200	188
3	с.Леваневськс	124	124	124	118	117
4	с. Миколаївка	156	153	153	143	145
5	с.Павлівка	215	214	206	207	198
6	с.Самарщина	147	150	148	146	139
7	с. Василівка	342	338	334	321	316
8	с. Бринзи	106	113	111	110	113
9	с.Геймарівка	14	15	14	13	12
10	с. Лесинки	112	110	99	103	99
11	с. Литвини	37	39	37	37	35
12	с.Мартинівка	169	170	159	155	157
13	с.Сінне	24	25	26	26	24
14	с.Вільховатка	643	648	652	644	644
15	с. Деменки	445	439	436	420	410
16	с. Панське	30	28	23	30	30
17	с.Лівобережна Сокілка	319	317	310	310	300
18	с.Проскури	62	61	62	61	60
19	с.Дашківка	345	331	320	318	314
20	с. Григорівка	37	36	36	35	34
21	с.Ревущине	121	119	112	97	93
22	с.Твердохліби	22	20	22	20	20
23	с. Шевченки	386	384	383	376	365
24	с.Золотарівка	75	75	77	80	89
25	с.Галагурівка	0	0	0	0	0
26	с.Ганжівка	242	242	242	247	264
27	с.Мідянівка	186	185	190	201	203
28	с.Іванівка	945	921	893	900	821
29	с. Канави	557	546	529	511	498
30	с.Водолагівка	56	53	51	45	42
31	с. Лебедине	398	396	394	407	398
32	с. Гарбузівка	234	227	228	218	228
33	с.Перегонівка	293	288	267	268	286
34	с.Сухе	109	106	111	112	109
35	с.Шабельники	1	0	0	0	0
36	с. Красне	497	494	475	466	465/
37	с. Гайове	107	106	105	103	96
38	с.Грицаївка	110	108	108	106	105
39	с.Соснівка	106	104	104	101	102
40	с.Кунівка	Відсутні дані		443	447	451
41	с.Галі -Горбатки			69	58	49
42	с.Колісниківка			118	104	97
43	с.Лішинівка			169	174	170
44	сЯблунівка			69	58	49

45	с. Лучки	397	371	369	366	358
46	с.Правобережна Сокілка	94	98	87	85	81
47	с. Озера	1013	1021	1017	1011	1000
48	с. Морози	263	256	249	245	239
49	с. Поводи	2	1	1	1	1
50	с.Прошуради	123	121	118	115	111
51	с. Орлик	1341	1321	1304	1288	1264
52	с.Підгора	416	415	421	420	429
53	с.Чкалове	174	179	175	176	174
54	с, Придніпрянське	1653	1589	1543	1507	1502
55	с.Світлогірське	2545	2473	2446	2393	2292
56	с.Брачківка	72	70	64	58	57
57	с. Кишеньки	119	120	123	117	109
58	с.Просяниківка	196	191	189	187	179
59	с.Сухинівка	Відсутні дані		315	313	300
60	с. Лісне			170	164	159
61	с.Шенгури	698	651	634	617	635
62	с.Вібли	28	23	21	12	20
63	с.Коваленківка	275	268	251	243	175

Аналізуючи чисельність населення та враховуючи демографічні показники в громаді, як і в цілому по країні, спостерігається зниження природного приросту населення. Основною причиною зменшення кількості населення у громаді є суттєве перевищення рівня смертності над рівнем народжуваності. Найбільше зменшення відбулося у 2021 році і склало 471 осіб, що становить 1,8% від загальної чисельності населення.

Більшість факторів, які впливають на демографічну ситуацію в громаді, формуються на загальнодержавному рівні і залежать від фінансово-економічного стану та добробуту населення. Подолання фінансової кризи та поліпшення економічного стану населення, що в свою чергу призведе до досягнення сталого демографічного розвитку, є тривалим і складним процесом.

Демографічна ситуація у громаді в 2022 році змінювалась і під впливом міграційних процесів, викликаних війною – виїзд місцевих мешканців за кордон та поповнення населення громади за рахунок внутрішньо переміщених осіб (ВПО), переважна більшість яких жінки з дітьми. Чисельність внутрішньо переміщених осіб у громаді постійно змінювалась - найбільша кількість ВПО, що одночасно проживали у громаді становила близько 7 тис. осіб. Станом на 01.01.2023 року в громаді проживає 3589 ВПО.

Показники захворюваності населення і смертності залежать від великої кількості факторів – соціальних, економічних і, не в останню чергу, екологічних. Відповідно даних [5] головними причинами смерті населення у 2021 році стали хвороби системи кровообігу (64,5% від загальної кількості померлих), коронавірусна інфекція COVID-19 (11,1%), новоутворення (10,7%) та зовнішні

причини смерті (3,9%).

Одним з факторів, який впливає на здоров'я та тривалість життя населення є екологічний, а саме стан повітря, води, ґрунту, особливості клімату. Тому питання збереження населення, в тому числі запобігання негативного впливу на нього факторів навколишнього середовища, знаходиться на постійному контролі Виконавчого комітету Кобеляцької міської ради. Всі завдання проєкту Стратегії направлені на створення екологічно привабливого та комфортного середовища проживання для мешканців, сприятливе для бізнесу та цікаве для туристів, у тому числі на підвищення рівня екологічної безпеки території, підвищення рівня суспільної екологічної свідомості, удосконалення місцевої екологічної політики, які в кінці кінців відображаються на покращенні добробуту населення та як наслідок – покращення демографічної ситуації та здоров'я населення.

Надзвичайно швидко в останні роки розповсюджується на території громади амброзія полинолиста. Пилок цієї рослини здатен агресивно проникати через слизові оболонки людини та викликати алергічні реакції. За участі комунальної служби та жителів громади щороку проводяться ЕКО-толоки з прибирання територій: парків, скверів, узбіч доріг, очищення від сміття прибережних смуг річок та лісосмуг тощо. Учасниками заходів є учні освітніх закладів, студенти, місцеві мешканці та ВПО. Головною метою акцій є екологічне виховання жителів громади, їх згуртованість спільною справою та формуванням екологічної свідомості. Тому у рамках операційної цілі 3.3. «Збереження та захист довкілля» визначено заходи щодо забезпечення ліквідації регульованих шкідливих організмів фіто-санітарними заходами.

Також, враховуючи сучасні умови, у рамках операційної цілі 3.1. «Підвищення рівня безпеки та громадського порядку» визначено завдання, пов'язані із забезпеченням громадської безпеки, зокрема заходи щодо забезпечення цивільного захисту, спрямованих на захист населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, забезпечення техногенної та пожежної безпеки.

Соціальний ризик реалізації заходів проєкту Стратегії визначається як ризик для групи людей, на яку може вплинути впровадження об'єкта господарської діяльності з урахуванням особливостей природно-техногенної системи.

Значення соціального ризику (R_s), для оцінювання, розраховується за формулою [17]:

$$R_s = CR_a V(1 - N_p) \quad 2.1$$

де: $CR_a = 1 \cdot 10^{-6}$ – прийнятий канцерогенний ризик комбінованої дії декількох канцерогенних речовин, забруднюючих атмосферу;

V_u – уразливість території від прояву забруднення атмосферного повітря, $V_u = 0,48$ часток;

N = кількість населення Кобеляцької міської територіальної громади;

$T = 70$ років – середня тривалість життя, (визначається для даного регіону

або приймається 70 років);

$N_p = 0$ – коефіцієнт, що визначається відношенням кількості додаткових робочих місць до чисельності населення.

Класифікація рівнів соціального ризику представлена у таблиці 8.

Таблиця 8 - Класифікація рівнів соціального ризику

№	Рівень ризику	Ризик протягом життя
1	Неприйнятний для професійних контингентів і населення	Більший ніж 10^{-3}
2	Прийнятний для професійних контингентів і неприйнятний для населення	10^{-3} - 10^{-4}
3	Умовно прийнятний	10^{-4} - 10^{-6}
4	Прийнятний	Менший ніж 10^{-6}

Розрахований соціальний ризик без реалізації заходів Стратегії становить 0,0000550 одиниць та характеризується як умовно прийнятний.

Розрахований соціальний ризик від реалізації заходів Стратегії становить 0,00000915 одиниць та характеризується як прийнятний.

Попередні висновки

1. Реалізація цілей проєкту Стратегії сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин та зменшенню впливу на клімат, у тому числі парникових газів. Для цього у проєкті Стратегії визначені заходи щодо збільшення використання альтернативних джерел енергії, енергозберігаючих технологій на території Кобеляцької міської територіальної громади. До важливих завдань Стратегії щодо зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря також можна віднести ліквідацію несанкціонованих звалищ, зменшення обсягів видалення ТПВ, збільшення лісистості території громади, збереження природоохоронних зон. Це сприятиме зменшенню викидів звалищного газу, а отже - метану, від нестаціонарних джерел викиду, що є одним із важливих моментів Паризької кліматичної угоди.

У проєкті Стратегії передбачається реалізація заходів щодо підвищення рівня суспільної екологічної свідомості населення, підвищення екологічної культури та популяризація відновлювальних джерел енергії, що опосередковано сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин від населення, а також заходів, пов'язаних з озелененням населених пунктів громади з метою відновлення якості атмосферного повітря громади. Тому, реалізація запланованих заходів проєкту Стратегії сприяє зменшенню викидів парникових газів у атмосферне повітря у порівнянні із існуючою ситуацією та відповідає Плану заходів щодо виконання Конвенції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 року №932-р.

2. Територія громади на півдні омивається Дніпродзержинським водосховищем, протікають річки: Ворскла, Оріль, Кобелячка. Паспортизовано 5 водних об'єктів (ставки) загальною площею 25,0894 га. Однією із головних проблем поверхневих водойм громади є їх захаращення, спостерігаються процеси ектрофікації. Тому у проєкті Стратегії у межах операційної цілі 3.3 «Збереження та захист довкілля» визначено заходи щодо відновлення та підтримки сприятливого гідрологічного режиму та екологічного стану природних об'єктів громади, розчищення та поновлення водності річок. Питання щодо водопостачання та водовідведення відноситься до першочергових, тому у Стратегії у межах реалізації операційної цілі 1.3. – «Розвиток житлово-комунальної інфраструктури» передбачено заходи щодо збільшення обсягу централізованого водопостачання та водовідведення на території громади, проведення реконструкції та ремонтних робіт водопровідних мереж.

3. Незважаючи на значні площі, зайняті чорноземами, на території громади, як і загалом у Полтавській області, мають місце процеси, що негативно позначаються на стані ґрунту та зменшують його родючість. Тому одним із важливих напрямків, зазначених у проєкті Стратегії є всебічний розвиток сільських територій, у тому числі органічного виробництва, що сприятиме зменшенню техногенного навантаження на ґрунти (зокрема при реалізації операційної цілі 2.1 «Підтримка розвитку підприємництва» одним із головних завдань є стимулювання підприємницької діяльності в громаді, у тому числі екобізнесу, що передбачає створення умов для розвитку аграрного бізнесу задля раціонального використання і збереження земельного фонду). Також одним із важливих пріоритетів, зазначених у проєкті Стратегії, є поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки, що включає заходи щодо охорони земель; заходи, пов'язані з озеленням території громади; підвищенням рівня екологічної свідомості населення. Також важливим завданням є ліквідація несанкціонованих звалищ ТПВ на території громади, що сприятиме зменшенню техногенного навантаження на прилеглі земельні ресурси.

4. На території Кобеляцької міської територіальної громади виникає нагальна потреба удосконалення роботи у напрямку організації вторинної переробки ТПВ. Тому у проєкті Стратегії визначено заходи щодо забезпечення роздільного збирання ТПВ та направлення вторинної сировини на переробку.

5. Загальна площа земель природно – заповідного фонду Кобеляцької міської територіальної громади складає 25096,6 га. У Стратегії у межах реалізації операційної цілі 3.3 – «Збереження та захист довкілля» передбачено завдання 3.3.4 – «Захист та ощадливе використання рекреаційного потенціалу територій та об'єктів природно – заповідного фонду», що включає заходи з встановлення меж у природі існуючих об'єктів природно – заповідного фонду; упорядкування територій та об'єктів природно – заповідного фонду; розвиток інфраструктури, покращення матеріально – технічної бази установ природно – заповідного фонду.

У Стратегії розвитку Кобеляцької міської територіальної громади на період до 2027 року у межах завдання 3.3.1 – «Підвищення екологічної свідомості мешканців громади шляхом проведення екологічних акцій, толок та просвітницьких заходів» визначена необхідність підвищення рівня екологічної культури населення з залученням якомога більшої кількості жителів громади до різних екологічних акцій та заходів щодо збереження об'єктів екомережі, біорізноманіття тощо; відновлення екомаршрутів. Також у Стратегії передбачено заходи із збереження та розвитку історико-культурного потенціалу громади.

6. Основними проблемними питаннями у сфері охорони використання та відтворення тваринного світу на території громади є: браконьєрство на суходолі та на воді; пошкодження місць проживання тварин, збіднення екосистем. Тому у Стратегії передбачені заходи, пов'язані з озелененням території громади, відтворенням та збереженням лісів, а також підвищення рівня суспільної екологічної свідомості щодо збереження флори та фауни громади. У рамках операційної цілі 3.1. «Підвищення рівня безпеки та громадського порядку» визначено завдання, пов'язані із забезпеченням громадської безпеки, зокрема заходи щодо забезпечення захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, забезпечення техногенної та пожежної безпеки.

Надзвичайно швидко в останні роки розповсюджується на території громади амброзія полинолиста. Тому рамках операційної цілі 3.3. «Збереження та захист довкілля» визначено заходи щодо забезпечення ліквідації регульованих шкідливих організмів фіто-санітарними заходами.

Одним з факторів, який впливає на здоров'я та тривалість життя населення є екологічний, а саме стан повітря, води, ґрунту, особливості клімату. Всі завдання проєкту Стратегії направлені на створення екологічно привабливого та комфортного середовища проживання для населення, у тому числі на підвищення рівня екологічної безпеки території, рівня суспільної екологічної свідомості, удосконалення місцевої екологічної політики, що в кінці кінців відображається на покращенні добробуту населення та як наслідок – покращення демографічної ситуації та здоров'я населення.

Таким чином, одними із найбільш актуальних невирішених питань сьогодення у **Кобеляцької міської територіальної громади** є: *проблема із водопостачанням та водовідведенням* (неповне охоплення населення громади даними послугами, зношеність мереж, недостатній рівень очистки каналізаційних стоків тощо); *проблема поводження з ТПВ* (недостатній рівень технічного забезпечення даної сфери, необхідність збільшення рівня утилізації ресурсоцінних фракцій, вирішення проблем з видаленням ТПВ, наявність несанкціонованих звалищ тощо); *захаращення малих річок* (необхідність відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річок); необхідність *енергозаощадження, енергозаміщення*, що викликано

реаліями часу; збільшення кількості деградованих та малопродуктивних земель; шкідливий антропогенний вплив на природоохоронну зону; вплив карантинних рослин; збільшення викидів забруднюючих речовин та збільшення впливу на клімат, у тому числі парникових газів. Дана Стратегія враховує пріоритетні екологічні проблеми Кобеляцької міської територіальної громади, та визначає першочергові напрямки їх вирішення на період до 2027 року з урахуванням: Стратегії регіонального розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки, Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Полтавської області на 2021-2023 роки; Регіональної програми охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з урахуванням регіональних пріоритетів Полтавської області на 2022-2027 роки (програма «Довкілля-2022»), Регіональної схеми формування екологічної мережі Полтавської області (розпорядження Полтавської обласної державної адміністрації від 14.02.2022 № 58). Все це актуалізує необхідність впровадження даної Стратегії.

3. ХАРАКТЕРИСТИКУ СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

Населення Кобеляцької міської територіальної громади (за даними Головного управління статистики в Полтавській області) станом на 01.01.2023 р. складало 25631 жителів. В громаді, як і в цілому по області та країні, спостерігається зниження природного приросту населення. Основною причиною зменшення кількості населення у громаді є суттєве перевищення рівня смертності над рівнем народжуваності. Найбільше зменшення відбулося у 2021 році і склало 471 осіб, що становить 1,8% від загальної чисельності населення.

Стратегія розвитку Кобеляцької міської територіальної громади на період до 2027 року визначає пріоритетні напрями розв'язання проблем економічного та соціального розвитку, а також послідовного поліпшення екологічної ситуації на території громади, створення належних умов для досягнення безпечного для здоров'я людини стану навколишнього природного середовища, що сприятиме покращенню якості життя її мешканців. Завдання Стратегії, направлені на досягнення операційних та стратегічних цілей, заплановано впроваджувати виконанням переліку заходів, які покликані привести громаду до стратегічного бачення екологоорієнтованого розвитку території та забезпечити підвищення якості життя населення. Очікуваними результатами втілення заходів Стратегії мають стати: підвищення бізнесової та туристичної привабливості громади через поширення бренду громади серед інвесторів та туристів; підвищення рівня комфортності життєвого середовища населених пунктів громади та якості надання побутових і адміністративних послуг; зростання зайнятості та підвищення рівня доходів домогосподарств; забезпечення екологічної і громадської безпеки; поліпшення соціальної захищеності громадян.

До основних проблем Кобеляцької міської територіальної громади можна віднести проблеми якісного водопостачання та водовідведення. Послуги з централізованого водопостачання та водовідведення надає ККП “Водоканал плюс” (територія обслуговування — м.Кобеляки, 5350 абонентів, протяжність водомережі 130 км), та ГКП “Переволочанське” (територія обслуговування — с.Світлогірське, с.Кишеньки, с.Солошино — 1,6 тис. абонентів, протяжність водомережі - 45,8 км). На території громади функціонує 3 каналізаційно-очисних споруди (КОС м.Кобеляки, Кобеляцький ПНБІ, Ліщинівський ПНБІ). Потужність очисних споруд – 1200 м³. Щоденно надходить 400-600 м³. Після очистки стічні води виводяться до р.Кобелячок.

Забезпеченість централізованим водопостачанням складає 27,11% населення. Решта населення громади використовує ґрунтові води через шахтні

колодязі та неглибокі свердловини, створюються ризики виникнення екологообумовлених хвороб у населення громади, зорема обумовлене перевищеним вмістом нітритів і нітратів. Дана проблема є похідною від іншої - недостатній рівень охоплення населення послугами із водовідведення та забруднення підземних вод із вигрібних ям. Тому у Стратегії у межах реалізації операційної цілі 3.2. – «Розвиток інфраструктури територій» передбачено заходи щодо збільшення обсягу централізованого водопостачання та водовідведення на території громади, проведення реконструкції та ремонтних робіт водопровідних мереж.

Актуальними питаннями для Кобеляцької міської територіальної громади є покращення якості поверхневих вод. Однією із головних проблем річок, що протікають на території громади є їх захаращення та евтрофікація водойм, зокрема річок Ворскла, Оріль, Кобелячка. Оцінка поточного екологічного стану поверхневих вод громади свідчить, що на водних об'єктах тривають негативні процеси. Значна територія річкового фонду замулилася, заросла болотною рослинністю та чагарниками, втратила своє природне значення, а тому об'єкти потребують регулювання та розчистки русел, відновлення водності. Проблемним питанням залишається укріплення берегів річок, шляхом створення захисних лісових насаджень, а також виокремлення прибережних захисних смуг водойм. Все це потребує комплексного вирішення даних проблем. Тому у проєкті Стратегії визначено заходи щодо проведення робіт з розчищення русел річок, поліпшення санітарного стану водойм громади, їх благоустрій.

У сфері поводження з відходами ситуація на території Кобеляцької МТГ потребує особливої уваги. У громаді наявна планово-подвірна, частково - планово-поквартирна система збору відходів, запроваджена система роздільного збору ТПВ. Але із щорічного обсягу утворених відходів, лише близько 5-7% знаходять подальше застосування, як вторинні сировинні ресурси. У зв'язку із вищевикладеним, виникає нагальна потреба удосконалення роботи у напрямку організації вторинної переробки відходів.

Тому у проєкті Стратегії визначено заходи щодо забезпечення роздільного збирання ТПВ та направлення вторинної сировини на переробку, модернізації сфери поводження з ТПВ. Також важливим завданням є ліквідація несанкціонованих звалищ ТПВ на території громади, що сприятиме зменшенню техногенного навантаження на прилеглі земельні ресурси.

Важливе значення має розвиток екологічної свідомості населення, екологічної освіти. Тому на території громади постійно здійснюються екологічні заходи у суспільних закладах, проводяться екологічні експедиції, випускається рекламна екологічна продукція.

Пріоритетним напрямком Стратегії є відновлення деградованих та малопродуктивних земель. Незважаючи на значні площі, зайняті чорноземами та високий вміст гумусу в ґрунтах, на території громади, як і загалом у Полтавській

області, мають місце процеси, що негативно позначаються на стані ґрунту та зменшують його родючість. Загрозою для якості ґрунтів та причиною зменшення вмісту гумусу є значна розораність земель, насиченість технічними культурами, особливо соняшником, застосування важкої техніки, недотримання сівозмін, недостатнє внесення мінеральних та органічних добрив. Негативним чинником є збільшення кількості деградованих земель під впливом природних і антропогенних чинників.

Тому одним із важливих напрямків, зазначених у проєкті Стратегії, є всебічний розвиток сільських територій, у тому числі органічного виробництва, що сприятиме зменшенню техногенного навантаження на ґрунти. Зокрема у межах операційної цілі 2.1– «Підтримка розвитку підприємництва» визначені завдання щодо підтримки перспективних напрямів розвитку сільськогосподарського виробництва, у тому числі органічного землеробства задля раціонального використання і збереження земельного фонду.

Також одним із важливих завдань, зазначених у проєкті Стратегії, є поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки, що включає заходи щодо охорони земель; заходи, пов'язані з озеленням території громади; підвищення рівня екологічної свідомості населення.

Надзвичайно актуальним питанням для Кобеляцької міської територіальної громади є питання екологічної ситуації та забруднення навколишнього природного середовища. Вплив людини на навколишнє середовище стає все більш помітним і дослідження характеру цього впливу – головний напрям у розв'язанні проблем охорони навколишнього природного середовища. Але при цьому є деякі питання, які необхідно вирішити, щоб не допустити погіршення стану навколишнього природного середовища громади. У Стратегії у межах реалізації операційної цілі 3.3 – «Збереження і відтворення довкілля» передбачено необхідність здійснення заходів щодо збереження об'єктів ПЗФ, облаштування рекреаційних зон на території громади, створення нових паркових зон, озеленення тощо. Також рамках операційної цілі 3.3. «Збереження та захист довкілля» визначено заходи щодо забезпечення ліквідації регульованих шкідливих організмів фіто-санітарними заходами.

У Стратегії у межах операційної цілі 3.3 – «Збереження та захист довкілля» визначена необхідність підвищення рівня екологічної культури населення з залученням якомога більшої кількості жителів громади до різних екологічних акцій та заходів щодо збереження об'єктів екомережі, біорізноманіття тощо.

Також реалізація цілей проєкту Стратегії сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин та зменшенню впливу на клімат, у тому числі парникових газів. Для цього у проєкті Стратегії визначено заходи щодо збільшення використання енергозберігаючих технологій, застосування альтернативних джерел енергії.

До важливих завдань Стратегії щодо зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря також можна віднести ліквідацію несанкціонованих звалищ ТПВ. Це сприятиме зменшенню викидів звалищного газу, а отже - метану, від нестаціонарних джерел викиду, що є одним із важливих моментів Паризької кліматичної угоди.

У проєкті Стратегії передбачається реалізація заходів щодо підвищення рівня суспільної екологічної свідомості населення, підвищення екологічної культури та популяризація відновлювальних джерел енергії, що опосередковано сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин від населення; заходи, пов'язані з озелененням населених пунктів Кобеляцької міської територіальної громади з метою відновлення якості атмосферного повітря громади.

Проблемні питання, на вирішення яких спрямована Стратегія

У разі незатвердження проєкту Стратегії розвитку Кобеляцької міської територіальної громади на період до 2027 року прогнозуємо такі негативні тенденції для довкілля громади:

- у сфері поводження з відходами продовжуватиметься різнобічний хаос у потугах й діях влади, бізнесу та громадських ініціатив щодо впровадження різних заходів, спрямованих на зменшення відходів у довкіллі. При чому ці заходи можуть бути концептуально взаємовиключаючими, як наприклад, сортування відходів та принцип економіки замкнутого циклу (recycling) і їх видалення. У результаті ситуація з відходами на території не зміниться, не залучаться кошти на технічне переоснащення даної сфери, збережеться існуюча ситуація щодо незадовільного стану звалищ ТПВ, що породжуватиме нові проблеми та конфлікти в суспільстві. Тому реалізація даної Стратегії (до пріоритетних цілей якої віднесено впровадження сучасних підходів та технологій в сфері поводження з відходами, зменшення негативного впливу місць видалення відходів на довкілля і здоров'я населення, запровадження стандартів ЄС щодо впровадження роздільного збору ТПВ та сприяння у впровадженні екологічної культури населення) сприятиме вирішенню проблем у сфері поводження з відходами;
- посилення проблеми захаращення та процесів евтрофікації річок, зокрема річок Ворскла, Оріль, Кобелячка, адже у Стратегії визначено заходи щодо відновлення екологічного стану природних водних об'єктів громади;
- у сфері управління водними ресурсами й надалі будуть наявні ризики виникнення екологообумовлених хвороб у населення громади, зокрема обумовлене перевищенням вмістом нітритів і нітратів у воді децентралізованих пунктів водозабору, не буде чіткого бачення та плану покращення системи водопостачання та водовідведення. Проєкт Стратегії передбачає заходи щодо збільшення обсягу централізованого водопостачання та водовідведення на території громади, проведення реконструкції та ремонтних робіт водопровідних мереж;

- у сфері енергозбереження без реалізації заходів Стратегії будуть відсутні проєкти щодо залучення альтернативних джерел енергії, а також заходи, спрямовані на зменшення втрат теплової та електричної енергії;
- у сфері розвитку туризму, за рахунок відсутності підтримки розвитку зеленого туризму та відновлення екологічних стежок, маршрутів;
- у сфері збереження земельних ресурсів можлива значна втрата родючості ґрунтів внаслідок відсутності підтримки підприємств, які займаються органічним землеробством, вирощуванням екологічно безпечної продукції, що є основою екологічної та продовольчої безпеки громади, сталого функціонування агроєкосистем;
- збільшення кількості деградованих земель під впливом природних і антропогенних чинників. Реалізація даної Стратегії включає заходи, пов'язані з озеленням території громади, розвитком зеленого туризму;
- у сфері розвитку об'єктів ПЗФ та екомережі будуть нанесені втрати біорізноманіттю, адже у Стратегії передбачено заходи щодо захисту та ошадливого використання рекреаційного потенціалу територій та об'єктів природно – заповідного фонду (встановлення меж у природі існуючих об'єктів природно – заповідного фонду; порядкування територій та об'єктів природно – заповідного фонду; розвиток інфраструктури, покращення матеріально – технічної бази установ природно – заповідного фонду), озеленення громади, розширення рекреаційних зон, формування екологічної свідомості населення та відношення до збереження об'єктів екомережі;
- у сфері розвитку історико-культурного потенціалу громади будуть відсутні заходи щодо збереження об'єктів історичної та культурної спадщини, які визначені у Стратегії;
- збільшення розповсюдження на території громади амброзія полинолиста, адже в Стратегії передбачені заходи щодо забезпечення ліквідації карантинних рослин фіто-санітарними заходами.

Стратегія передбачає комплекс завдань, спрямованих на вирішення конкретних проблем охорони довкілля, які виникли в результаті техногенного втручання. Це відтворення якості ґрунтів на забруднених локальних територіях громади, зменшення ризиків виникнення екологообумовлених захворювань, покращення та підтримка якості компонентів довкілля та інформування громади. Якщо проєкт Стратегії не буде затвердженою, усі ці заходи не будуть комплексними, інтегрованими й ефективними.

3.1. SWOT- аналіз екологічної ситуації

Аналіз поточного стану навколишнього середовища, в тому числі здоров'я населення, дозволив виявити основні екологічні проблеми, що уповільнюють розвиток Кобеляцької міської територіальної громади. Для визначення найгостріших проблем та реальних можливих шляхів їх вирішення робочою

групою з проведення CEO був виконаний SWOT-аналіз екологічної ситуації та виявлення взаємозв'язків між "внутрішніми" (сильні та слабкі сторони) та "зовнішніми" (можливості та загрози) факторами, що мають стратегічне значення для громади (табл. 9).

Таблиця 9 - SWOT-аналіз взаємозв'язків між "внутрішніми" (сильні та слабкі сторони) та "зовнішніми" (можливості та загрози) факторами, що мають стратегічне значення для Кобеляцької міської територіальної громади

Сильні сторони	Слабкі сторони
Зручне географічне розташування та розвинене транспортно-логістичне сполучення.	Обмеженість фінансових коштів на забезпечення екологічної безпеки і створення відповідної інфраструктури.
Значний розвиток агропромислового комплексу, що надає фінансові прибутки. Наявність високопродуктивних земельних ресурсів (68% земельного фонду громади землі с/г призначення).	Висока розореність сільськогосподарських угідь, наявність деградованих, ерозійно небезпечних угідь.
Наявні об'єкти промислового комплексу. Зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.	Наявність об'єктів забруднення довкілля (у т.ч. викиди промпідприємств, автотранспорту, як наслідків - парникових газів).
Наявність об'єктів ПЗФ, об'єктів Смарагдової мережі, природно-рекреаційного потенціалу, водних ресурсів, лісових масивів, що дозволяє розвивати зелений туризм. Наявність біологічного та ландшафтного різноманіття (ліси, лісосмуги, річка Ворскла, Дніпровське водосховище)	Забруднення поверхневих і підземних вод, захаращеність річок та ставків, наявність техногенно забруднених територій (звалищ ТПВ), викиди парникових газів.
	Недостатній рівень озеленення населених пунктів громади. Наявність на території громади карантинних рослин (амброзії полинолистої)
	Можливі ерозійні процеси, обумовлені розореністю території.
Наявність потенційно вільних територій для розвитку рекреації, об'єктів туризму.	Обмеженість об'єктів туристичної інфраструктури; низький рівень розвитку зеленого туризму.
	Недостатній захист рідких видів флори та фауни.
Наявність екологічних програм та проєктів громади, у тому числі направлених на формування екологічної свідомості населення. Створена система централізованого вивезення ТПВ і роздільного збирання пластику.	Недостатній рівень забезпеченості населених пунктів громади централізованим водопостачанням та водовідведенням та не відповідність джерел питного децентралізованого водопостачання санітарним нормам.
	Виникнення екологообумовлених захворювань, зокрема через наявність техногенно забруднених територій та забруднення питної води.

	<p>Недостатній рівень екологічної свідомості населення, зокрема у питаннях мінімізації забруднення довкілля, а також можливості отримання прибутку від вторинних ресурсів та альтернативних джерел енергії. Недостатній рівень залучення у господарський обіг біоенергетичного потенціалу громади. Недостатнє усвідомлення населенням важливості охорони навколишнього природного середовища, збереження та відновлення природних екологічних систем.</p> <p>Наявність звалищ ТПВ, що створюють екологічні та санітарно-гігієнічні загрози населенню, яке проживає поряд. Недостатній рівень роздільного збору ТПВ.</p>
Можливості	Загрози
Модернізація виробничих потужностей промислових підприємств, встановлення новітніх технологій очистки шкідливих викидів від промислових підприємств, екологізація підприємств відповідно міжнародних стандартів.	Недостатній рівень стимулювання підприємств впроваджувати екологоорієнтовані заходи. Складна демографічна ситуація. Зростання рівня захворюваності у населення внаслідок забруднення довкілля. Низький рівень екологічної свідомості населення.
Розвиток органічного землеробства, проведення заходів, спрямованих на охорону земель, збереження і відтворення родючості ґрунтів.	Висока розораність сільськогосподарських угідь, що призводить до деградації земель та створює загрозу екологічній та продовольчій безпеці громади.
Забезпечення населення громади питною водою нормативної якості в достатній кількості.	Забруднення водних об'єктів скидами забруднюючих речовин (неочищеними / недоочищеними). Наявність у джерелах децентралізованого водопостачання підвищеного вмісту нітритів і нітратів, бактеріологічного забруднення.
Проведення робіт із розчистки і регулювання русел річок.	Замулення річок, ставків, що призводить до підняття рівня ґрунтових вод та як наслідок - матеріальних збитків, виникнення соціальної напруги у місцях проживання людей, де мають місце падіння рівня ґрунтових вод, що пов'язано із порушеним балансовим використанням поверхневих вод.
Впровадження регіонального / місцевого плану поводження з відходами.	Невідлаженість системи управління побутовими відходами, як і загалом в області, накопичення великої їх кількості у місцях видалення відходів.
Оновлення рухомого складу всіх видів транспорту (модернізації об'єктів міського	Значні обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від

транспорту, оновлення рухомого складу громадського транспорту), зменшення викидів парникових газів.	неорганізованих джерел, які сприяють загазованості житлових районів у населених пунктах громади. Збільшення викидів парникових газів, що створює загрози клімату.
Використання альтернативних джерел енергії. Збільшення частки використання енергії, що виробляється з відновлювальних джерел та інших альтернативних видів палива.	Енергетична загроза від недостатньої кількості енергетичних ресурсів та їх високої ціни. Недостатній рівень розвитку організаційно-економічного забезпечення системи використання альтернативних джерел енергії (зелених тарифів тощо). Зростання кількості аварійних ситуацій через значний ступінь зносу основних засобів об'єктів інфраструктури у галузі житлово-комунального господарства, у першу чергу систем теплопостачання, водопостачання і водовідведення.
Забезпечення належного рівня готовності органів управління цивільного захисту та підпорядкованих їм сил і засобів до дій, спрямованих на ліквідацію можливих наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.	Загрози надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру внаслідок воєнних дій. Наслідки буреломи, сніголомів, вітровалів.
Зростання популярності сільського зеленого туризму, об'єктів культурної і архітектурної спадщини серед населення України та іноземних туристів.	Недостатній захист рідких видів флори та фауни, низький рівень лісистості території. Низький рівень обізнаності населення щодо цінності територій і об'єктів природно-заповідного фонду та стану довкілля.
Реалізація та фінансування заходів і проєктів державних цільових та бюджетних програм, таких як Національні програми «Плану відновлення України», «Питна вода України», «Розвиток автомобільних доріг України» тощо.	Відсутність механізмів економічного стимулювання для створення нових об'єктів природно-заповідного фонду. Зростання рівня захворюваності у населення внаслідок забруднення довкілля. Особлива загроза - виникнення екологообумовлених захворювань в зоні впливу техногенно забруднених територій.
Розвиток ринку вторинної переробки відходів. Можливості отримання додаткового прибутку від використання відходів як вторинних ресурсів.	Забруднення довкілля викидами та скидами звалищ ТПВ, на яких відсутня система захисту довкілля від забруднення, виникнення екологічних ризиків здоров'ю населення, що проживає поруч.
Можливість розвитку ММС з сусідніми громадами у сфері туризму, екології, переробки сировини	

На основі здійсненого аналізу поточного стану довкілля Кобеляцької міської територіальної громади, у тому числі здоров'я населення (атмосферне повітря, водні та земельні ресурси, ґрунти, кліматичні фактори, рівня забруднення

довкілля та здоров'я населення) та SWOT-аналізу сукупний вплив від реалізації проєкту Стратегії є екологічно допустимим та обґрунтованим.

Реалізація пріоритетних напрямків Стратегії буде спрямована на покращення екологічних характеристик якості довкілля та передбачає впровадження заходів щодо удосконалення системи поводження з твердими побутовими відходами, розвитку альтернативної енергетики, раціонального використання водних ресурсів, відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річок, озеленення території громади, формування екологічної свідомості населення тощо та буде мати позитивний вплив на стан довкілля.

3.2. Аналіз стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу

Забруднення атмосферного повітря викидами промислових підприємств і автотранспорту

Кобеляцька МТГ має розвинений агропромисловий потенціал, наявні промислові підприємства будівельної галузі, що зумовлює техногенне навантаження на навколишнє середовище. На території громади розташовані автозаправні та газозаправні станції, що в своїй роботі продукують викиди в повітря шкідливих речовин. При цьому основними проблемами забруднення атмосферного повітря громади продовжують залишатися: низька енергоефективність, енергозбереження та енергозаміщення на промислових підприємствах та об'єктах комунальної інфраструктури; великі обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від неорганізованих джерел, які сприяють значній загазованості житлових районів (у тому числі від автотранспорту).

Зміни, які чинять шкідливі впливи на атмосферне повітря у результаті прийняття Стратегії не відбудуться. При цьому реалізація таких заходів, як впровадження енергоефективних установок, альтернативних джерел енергії, заходи з озеленення населених пунктів громади, екологічне виховання населення, підвищення екологічної культури та популяризація відновлювальних джерел енергії, ліквідація несанкціонованих звалищ сприятиме зменшенню техногенного навантаження на атмосферне повітря.

Порушенням гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону

На річках, що протікають на території громади (Ворскла, Оріль, Кобелячка) спостерігається замуленість, поширення болотної рослинності, втрата дренажної спроможності, що призводить до заболоченості та підтоплення заплавної землі. Проблемним питанням залишається укріплення берегів річок (у тому числі Дніпродзержинського водосховища), створення захисних лісових насаджень, а також виокремлення прибережних захисних смуг водоєм. Також спостерігається збідніння та зміна видового складу берегової та водної флори і фауни. Тому у

проекті Стратегії визначена необхідність відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річок.

Забруднення водних об'єктів стічними водами. Недостатній рівень забезпеченості населених пунктів громади централізованим водопостачанням та не відповідність джерел децентралізованого водопостачання санітарним нормам

Значну частку в забрудненні поверхневих джерел громади вносить змив із урбанізованих територій. Через велику кількість несанкціонованих скидів забруднених вод, порушення водоохоронних заходів тощо, спостерігається високий рівень забруднення поверхневих вод біогенними речовинами.

27,11% населення громади забезпечено якісною питною водою шляхом централізованого водопостачання (загальна протяжність мереж водопостачання становить 186,25 км, з них до 30% потребують ремонту чи реконструкції), 3,7% - централізованим водовідведенням (загальна протяжність мереж водовідведення – 25,5 км, з яких 20% потребують ремонту). Послугами централізованого водопостачання забезпечені м. Кобеляки, частково – села сіл Красне, Правобережна Сокілка, Лучки, Озера, Прощурапди, Підгора, Чкалове, Шенгури, Лівобережна Сокілка, Гарбузівка, Перегонівка, Лебедине, Суха, Сухинівка, Придніпрянське, Кунівка.

Майже усі втрати, які мають місце у комунальному і побутовому водопостачанні та водовідведенні, через зношеність та незадовільний стан водопровідних мереж. Мережі водопостачання та насосні станції частково зношені, постійно проводяться аварійні роботи. Тому у Стратегії передбачено заходи щодо збільшення обсягу централізованого водопостачання та водовідведення на території громади, модернізації мереж водопостачання та водовідведення, забезпечення належного рівня очищення питної води.

Забрудненням підземних водоносних горизонтів

Забруднення підземних вод поступово відбувається у різних місцях по всій Полтавській області. На території Кобеляцької міської територіальної громади через вплив місць видалення відходів, а також скиди неочищених та недоочищених стічних вод у поверхневі об'єкти забруднення підземних вод можливе через 50-300 років. Все це потребує комплексного вирішення екологічних проблем громади.

Незадовільний стан ґрунтів. Деградація земель та опустелювання

Розораність земель на території Кобеляцької міської територіальної громади складає близько 68% від загальної площі земель. Негативним чинником є збільшення кількості деградованих земель під впливом природних і антропогенних чинників. Надмірне навантаження на земельні угіддя спричинило активізацію розвитку негативних процесів, серед яких особливої сили набули ерозійні. До такого стану призвело нехтування питаннями екологічної придатності земель для використання певних сільськогосподарських культур,

зокрема необґрунтоване збільшення площ просапних культур.

Тому одним із важливих напрямків, зазначених у проєкті Стратегії є всебічний розвиток сільських територій, у тому числі органічного виробництва, що сприятиме зменшенню техногенного навантаження на ґрунти. Зокрема одним із головних завдань Стратегії є стимулювання підприємницької діяльності в громаді, у тому числі екобізнесу, що передбачає створення умов для розвитку аграрного бізнесу задля раціонального використання і збереження земельного фонду. Також проєкт Стратегії передбачає реалізацію наступних заходів: озеленення території громади; ліквідація несанкціонованих звалищ ТПВ, що сприятиме зменшенню техногенного навантаження на прилеглі земельні ресурси.

З метою зменшення виснаження орних земель та збереження родючого шару ґрунту, сільськогосподарським підприємствам необхідно ретельно дотримуватися сівозмін під час вирощування сільськогосподарських культур (особливо стосується соняшнику, кукурудзи, рапсу, тощо). Тому у Стратегії до пріоритних напрямків розвитку громади віднесено екологічне виховання населення, підвищення екологічної культури в закладах освіти громади, у тому числі у питаннях щодо формування екологічно стабільних агроєкосистем.

Проблеми природно-заповідного фонду та біорізноманіття

Основною загрозою для біологічного та ландшафтного біорізноманіття є антропогенна діяльність. До скорочення ареалів існування різних видів флори і фауни призводить знищення природних середовищ існування тварин і місць зростання рослин, їх фрагментації та деградації (включаючи забруднення) у глобальній зміні клімату, екологічно незбалансованій експлуатації, поширенні чужерідних видів, розповсюдженні хвороб та шкідників.

На території Кобеляцької міської територіальної громади загальна площа земель природно – заповідного фонду складає 25096,6 га. Важливим питанням є підвищення рівня екологічної культури населення з залученням якомога більшої кількості жителів громади до різних екологічних акцій та заходів щодо збереження об'єктів екомережі, біорізноманіття тощо. Проєкт Стратегії сприятиме збереженню біорізноманіттю внаслідок реалізації заходів щодо захисту та ощадливого використання рекреаційного потенціалу територій та об'єктів природно – заповідного фонду (встановлення меж у природі існуючих об'єктів природно – заповідного фонду; упорядкування територій та об'єктів природно – заповідного фонду; розвиток інфраструктури, покращення матеріально – технічної бази установ природно – заповідного фонду), озеленення території, розвитку зеленого туризму, збільшення лісистості, створення нових паркових зон тощо. Також у Стратегії передбачено заходи щодо забезпечення ліквідації регульованих шкідливих організмів фіто-санітарними заходами.

Крім того, важливим питанням для громади є збереження історико-культурного потенціалу громади, що відображено в операційній цілі 1.4 «Розвиток культури, відпочинкової, туристичної та реабілітаційної

інфраструктури, підтримка здорового способу життя».

Поводженням з промисловими та побутовими відходами.

Відходи є одним з найбільш вагомих факторів забруднення навколишнього середовища і негативного впливу на всі компоненти довкілля та здоров'я людей. Особливо гостро на території громади залишається проблема екологічно безпечного збирання, видалення твердих побутових відходів, а також їх утилізації. Відсутність підприємств із переробки та утилізації промислових і твердих побутових відходів, невідповідність звалищ ТПВ екологічним нормам, наявність несанкціонованих звалищ відходів, низький обсяг збору та утилізації ресурсоцінних фракцій обумовлюють значні екологічні проблеми у даній сфері. Тому проєкт Стратегії направлений на впровадження сучасних підходів та технологій в сфері поводження з відходами, зменшення негативного впливу твердих побутових відходів на довкілля і здоров'я населення, запровадження стандартів ЄС щодо впровадження роздільного збору ТПВ та сприяння у впровадженні екологічної культури громадянського суспільства. Зокрема, передбачені заходи щодо: виділення земельних ділянок для місць під ТПВ; облаштування місць видалення ТПВ; ліквідація стихійних сміттєзвалищ; оновлення автопарку комунального підприємства; запровадження системи роздільного збирання ТПВ та їх утилізації. Все це позитивно вплине на екологічний стан Кобеляцької міської територіальної громади.

Результати оцінки ймовірного впливу від прийняття документу державного планування на довкілля Кобеляцької міської територіальної громади наведені у табл. 10.

Таблиця 10 - Оцінка ймовірного впливу від прийняття документу державного планування на довкілля

Чи може реалізація ДДП спричинити:	Вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
	Так	Ймо-вірно	Ні	
<i>Атмосферне повітря</i>				
Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?			+	Зменшення викидів від спалювання за рахунок розвитку системи використання альтернативних джерел енергії, енергозбереження
Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?			+	
Погіршення якості атмосферного повітря?			+	Озелення території громади, збільшення паркових зон сприятиме очищенню атмосферного повітря від викидів автотранспорту, підприємств
Появу джерел неприємних запахів?			+	
Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?			+	
<i>Водне середовище</i>				
Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)?			+	

Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню?			+	Передбачається реконструкція систем водопостачання, збільшення обсягу централізованого водопостачання
Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод?			+	
Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)?			+	
Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту?			+	
Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону?			+	У Стратегії визначені заходи щодо відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річок
Забруднення підземних водоносних горизонтів?			+	
<i>Відходи</i>				
Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів?			+	Пріоритетним напрямком Стратегії є вирішення проблем у сфері поводження з відходами, стимулювання роздільного збору ТПВ, що сприятиме зменшенню обсягів відходів
Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки?			+	
Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження з відходами?			+	Ліквідація несанкціонованих звалищ ТПВ, сприятиме зменшенню наявності техногенно забруднених територій у громаді
Утворення або накопичення радіоактивних відходів?			+	
<i>Земельні ресурси</i>				
Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару?			+	Підтримка органічного землеробства сприятиме формуванню сталих агроecosystem
Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів?			+	
Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу?			+	
Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури?			+	
<i>Біорізноманіття</i>				
Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)?			+	У Стратегії визначені заходи щодо захисту та ощадливого використання рекреаційного потенціалу територій та об'єктів природно – заповідного фонду
Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві?			+	У Стратегії визначена необхідність контролю за господарською діяльністю підприємств, які можуть здійснювати негативний вплив на об'єкти ПЗФ (під час будівництва необхідним є проходження процедури ОВД, постмоніторингу)
Порушення або деградацію середовищ			+	

існування диких видів тварин?				
Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини?			+	У Стратегії передбачені заходи щодо збереження та підтримки об'єктів історико-культурної спадщини
<i>Населення та інфраструктура</i>				
Вплив на стан забезпечення робочими місцями населення?	+			Передбачається збільшення робочих місць за рахунок соціально-економічного розвитку громади
Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему? Зміни в структурі транспортних потоків?			+	Розвиток транспортної мережі відповідно державних програм, зокрема «Розвиток автомобільних доріг України»
Вплив на фінансово-економічне забезпечення району?	+			Позитивний за рахунок розвитку зеленого туризму, різних секторів економіки, у тому числі і екологоорієнтованих (утилізація відходів, використання відновлювальних джерел тощо).
Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей?			+	Опосередкованим результатом реалізації заходів Стратегії є зменшення екологообумовлених захворювань населення громади. Також передбачено заходи щодо ліквідації шкідливих організмів (зокрема амброзії полинолистій).
<i>Екологічне управління та моніторинг</i>				
Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки?			+	
Погіршення екологічного моніторингу?			+	
Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?			+	Забезпечення належного рівня готовності органів управління цивільного захисту та підпорядкованих їм сил і засобів до дій, спрямованих на ліквідацію можливих наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру
Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва?			+	
<i>Інше</i>				
Підвищення рівня використання будь-якого виду вторинних ресурсів?	+			Передбачено підтримку системи роздільного збору ТПВ
Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу?			+	

На основі здійсненого аналізу поточного стану довкілля Кобеляцької міської територіальної громади, у тому числі здоров'я населення (атмосферне повітря, водні та земельні ресурси, ґрунти, кліматичні фактори, рівня забруднення довкілля та здоров'я населення) та SWOT-аналізу сукупний вплив від реалізації Стратегії є екологічно допустимим.

Реалізація проекту Стратегії буде спрямована на досягнення екологічних цілей розвитку Кобеляцької міської територіальної громади та передбачає реалізацію заходів щодо покращення енергопостачання та розвиток альтернативної енергетики, енергозаміщення, створення ефективної системи

поводження з відходами, раціонального використання водних ресурсів, відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річок, відновлення деградованих та малопродуктивних земель, зменшення антропогенного впливу на природоохоронну зону, розширення рекреаційних територій і зеленого туризму, заходи з боротьби з карантинними рослинами та буде мати допустимий вплив на стан довкілля.

4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

Найгострішими екологічними проблемами в Кобеляцькій міській територіальній громаді є: низький рівень централізованого водозабезпечення та водовідведення, наявність техногенно забруднених територій (звалищ ТПВ) та недостатній рівень вторинної переробки відходів, забруднення поверхневих водойм, наявність забруднень у децентралізованих джерелах водопостачання, наявність деградованих та малопродуктивних земель, поширення карантинних рослин тощо. Узагальнена характеристика екологічних проблем на території Кобеляцької міської територіальної громади наведена в таблиці 11.

Таблиця 11 - Узагальнена характеристика екологічних проблем на території Кобеляцької міської територіальної громади

№	Проблема
1	Поводження з промисловими та побутовими відходами. Неповністю відлажена система роздільного збору ТПВ. Наявність несанкціонованих звалищ ТПВ та звалищ, що не відповідають нормам екобезпеки. Недостатній рівень утилізації вторсировини. Відсутня комплексна система управління сферою поводження з відходами у громаді, як і загалом у регіоні. Місця видалення відходів забруднюють прилеглі території, створюючи екологічні ризики виникнення екологообумовлених захворювань, загрози екологічної, продовольчої безпеки громади.
2	Недостатній рівень забезпеченості населених пунктів громади централізованим водопостачанням та водовідведенням, не відповідність джерел децентралізованого водопостачання санітарним нормам. Відсутня система збору поверхневих талих та дощових вод, а також недостатній рівень очистки стічних вод. Все це спричиняє забруднення підземних і поверхневих вод, та як результат створює ризики виникнення екологічно обумовлених захворювань від забруднених джерел водопостачання.
3	Забруднення поверхневих вод. Через недостатній рівень очистки стічних вод, хімізацію аграрного сектору, спостерігається високий рівень вмісту біогенних речовин у поверхневих водах, інтенсифікується процес евтрофікації водойм. Оцінка поточного екологічного стану водних джерел громади свідчить, що на водних об'єктах тривають негативні процеси. Значна територія річкового фонду замулилася, заросла болотною рослинністю та чагарниками, втратила своє природне значення, а тому об'єкти потребують регулювання та розчистки русел, відновлення водності. Особливо гостро дана проблема стосується середніх та малих рік громади та вимагає якнайшвидшого вирішення. Насьогодні також гостро постає необхідність у берегоукріпленні Дніпродзержинського водосховища.
4	Неефективне використання земельних ресурсів. Надмірне використання хімічних засобів захисту рослин при вирощуванні с/г продукції, відсутність сівозмін тощо призводять до деградації ґрунтів. Розораність земель на території Кобеляцької

	міської територіальної громади складає до 68% від загальної площі земель. Негативним чинником є збільшення кількості деградованих земель під впливом природних і антропогенних чинників. Наявні техногенно забруднені території.
5	Недостатній рівень готовності органів управління цивільного захисту та підпорядкованих їм сил і засобів до дій, спрямованих на ліквідацію можливих наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.
6	Відсутність приросту чисельності населення, у тому числі за рахунок екологообумовлених захворювань. Низький рівень контролю якості харчових продуктів, питної води.
7	Проблеми природно-заповідного фонду та біорізноманяття. Скорочення ареалів існування різних видів флори і фауни внаслідок знищення природних середовищ існування тварин і місць зростання рослин, їх фрагментації та деградації (включаючи забруднення) у глобальній зміні клімату, екологічно незбалансованої експлуатації, поширення чужерідних видів, розповсюдження хвороб та шкідників. поширення карантинних рослин (амброзії полинолистої).
8	Низький рівень екологічної культури (екологічних знань) у представників бізнесу та населення. Недостатній рівень екологічної свідомості населення, зокрема у питаннях мінімізації забруднення довкілля, а також можливості отримання прибутку від вторинних та альтернативних джерел енергії. Недостатньо відлажена система екомоніторингу та екоконтролю.
9	Низький рівень використання альтернативних джерел енергії, зокрема біоенергетичного потенціалу громади.
10	Забруднення атмосферного повітря ґрунти викидами автотранспорту, промислових підприємств, звалищами ТПВ (у т.ч. парниковими газами).
11	Недостатній рівень лісистості. Необхідність озеленення, збільшення біорізноманіття. Низький рівень зеленого туризму.
12	Ризики забрудненням підземних водоносних горизонтів.
13	Низький рівень впровадження енергоефективних технологій, замкнених циклів виробництва, установок для утилізації вторсировини.

Прийняття даного документу державного планування не впливатиме негативно на екологічну ситуацію Кобеляцької міської територіальної громади та не посилюватиме вже наявні екологічні проблеми даної території, як і Полтавської області загалом, а навпаки, сприятиме їх вирішенню.

Території з природоохоронним статусом.

Загальна площа земель природно – заповідного фонду Кобеляцької міської територіальної громади складає 25096,6 га. Зокрема, на території громади знаходиться Регіональний ландшафтний парк «Нижньоворсклянський» (РЛП). Парк має велике значення, як ділянка найменш порушених природних наземних і водних екосистем центральної та гирлової частини пониззя р. Ворскла з острівною системою Кам'янського водосховища, де виявлена значна кількість регіонально рідкісних та включених до Червоної книги України видів рослин та тварин, а також види, занесені до Європейського Червоного списку. Тому важливим питанням у проєкті Стратегії було збереження та розширення об'єктів

ПЗФ, формування екологічної свідомості населення щодо збереження об'єктів ПЗФ та екомережі, біорізноманіття з метою унеможливлення негативного впливу населення громади на дані об'єкти. Також проєкт Стратегії опосередковано сприятиме збереженню біорізноманіттю внаслідок озеленення території, розвитку зеленого туризму, збільшення паркових зон на території громади, збільшення лісистості тощо.

Пріоритетними заходами проєкту Стратегії є: забезпечення населення якісною питною водою; удосконалення сфери поводження з ТПВ та зменшення негативного впливу відходів на довкілля і здоров'я населення; проведення екологічно просвітницьких заходів на території громади; сприяння залученню альтернативних джерел палива, енергоефективності та енергоощадливості; відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річок; збільшення рівня централізованого водозабезпечення та водовідведення, підвищення рівня екобезпеки даних послуг; сприяння розвитку органічного землеробства, зеленого туризму; розв'язання проблеми поширення карантинних рослин; удосконалення місцевої екологічної політики, дотримання норм Законів України.

5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Проектні рішення ДДП розроблено згідно Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», а саме: Статті 3 «Основні принципи охорони навколишнього природного середовища».

Відповідно до нормативно-правової бази України було прийнято ряд зобов'язань при підготовці документу державного планування:

1) пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;

2) виконання ряду заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони навколишнього природного середовища;

3) заплановані заходи не передбачають вилучення будь-якого невідновного ресурсу;

4) спрямування на збереження просторової та видової різноманітності і цілісності природних об'єктів і комплексів;

5) узгодження екологічних, економічних та соціальних інтересів суспільства на основі поєднання міждисциплінарних знань екологічних, соціальних, природничих і технічних наук та прогнозування стану навколишнього природного середовища в рамках проведення процедури Стратегічної екологічної оцінки проекту Стратегії було обґрунтовано;

6) забезпечення загальної доступності матеріалів Стратегії та самого звіту СЕО відповідно до вимог Закону України "Про доступ до публічної інформації" шляхом внесення Заяви та самого Звіту до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки для проведення консультацій з органами, зазначеними у статті 8 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», а також оприлюднює її в порядку, передбаченому частиною четвертою цієї статті, з метою одержання та врахування пропозицій і зауважень громадськості. Замовник повідомляє громадськість про оприлюднення заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки та проекту документа державного планування у порядку, передбаченому частиною четвертою статті 12 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», та забезпечує вільний доступ громадськості до таких документів протягом усього строку громадського обговорення, визначеного частиною п'ятою цієї статті. Повідомлення про оприлюднення проекту документа державного планування та звіту про стратегічну екологічну оцінку розміщується

на офіційному веб-сайті замовника, а у сільських населених пунктах - також не менш як у трьох публічних місцях (на дошках оголошень органів місцевого самоврядування, об'єктів соціально-культурного призначення, на стаціонарно обладнаних зупинках маршрутних транспортних засобів, у місцях, визначених та обладнаних органами місцевого самоврядування, та в інших місцях масового перебування населення), та вноситься ним до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки;

7) у звіті СЕО надання інформації щодо обґрунтованого нормування впливу планової діяльності на навколишнє природне середовище;

8) компенсація шкоди, заподіяної порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища;

8) оцінка ступеню антропогенної змінності територій, сукупної дії факторів, що негативно впливають на екологічну ситуацію;

9) поєднання заходів стимулювання і відповідальності у питаннях охорони навколишнього природного середовища;

10) використання отриманих висновків моніторингу та комплексу охоронних заходів об'єкту для виконання можливостей факторів позитивного впливу на охорону довкілля;

11) дотримання вимог Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», зокрема у ст. 19 визначена компетенція виконавчих органів міських, селищних, сільських рад у сфері охорони навколишнього природного середовища. Виконавчі органи міських, селищних, сільських рад у галузі охорони навколишнього природного середовища в межах своєї компетенції: а) здійснюють реалізацію рішень відповідних рад; б) координують діяльність підприємств, установ та організацій, розташованих на території відповідного міста, громади, незалежно від форм власності та підпорядкування; в) організують розробку місцевих екологічних програм; д) затверджують за поданням обласних державних адміністрацій з питань охорони навколишнього природного середовища для підприємств, установ та організацій ліміти використання природних ресурсів, за винятком ресурсів загальнодержавного значення, ліміти скидів забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище, за винятком скидів, що призводять до забруднення природних ресурсів загальнодержавного значення або навколишнього природного середовища за межами відповідно села, селища, міста; е) організують управління побутовими відходами, відходами будівництва та знесення на своїй території; є) формують і використовують місцеві фонди охорони навколишнього природного середовища у складі місцевих бюджетів; ж) погоджують поточні та перспективні плани роботи підприємств, установ та організацій з питань охорони навколишнього природного середовища і використання природних ресурсів; з) забезпечують систематичне та оперативне інформування населення, підприємств, установ, організацій та громадян про стан навколишнього природного

середовища, захворюваності населення; и) організують екологічну освіту та екологічне виховання громадян; і) приймають рішення про організацію територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення. Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад можуть здійснювати й інші повноваження відповідно до цього та інших законів України.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» (№ 2697-VIII від 28.02.2019). Закон передбачає інтегрування екологічних вимог під час розроблення і затвердження документів державного планування, галузевого (секторального), регіонального та місцевого розвитку.

Відповідно до Указу Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» (№ 722/2019) має бути забезпечено дотримання Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року.

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. В Україні проведення СЕО регламентується Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку» (№ 2354-VIII від 20.03.2018).

Юридичні засади поводження з водними ресурсами визначаються Водним кодексом України (№ 214/95-ВР від 06.06.95 р.) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для забезпечення збереження, збалансованого й науково обґрунтованого використання та відновлення водних ресурсів, захисту водних ресурсів від забруднення, зараження й виснаження, запобігання та пом'якшення негативного впливу, покращення екологічного стану водних об'єктів і захисту прав водокористувачів.

Законом України від 07 лютого 2017 року № 1830-VIII "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, що регулюють відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру щодо спеціального водокористування" внесено зміни до Водного кодексу України, згідно з якими дозволи на спеціальне водокористування видаються територіальними органами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства.

На сьогодні обов'язки щодо видачі дозволів на спеціальне водокористування покладені на територіальний орган центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства у Полтавській області, також правові підстави щодо обмеження водокористування належать Регіональному офісу водних ресурсів у Полтавській області. Оформлення та затвердження дозволів на спеціальне водокористування

має здійснюватися у відповідності до вимог чинного законодавства України та затверджених нормативно – правових актів.

Основне чинне екологічне законодавство та норми у сфері користування водними ресурсами:

- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку видачі дозволів на спеціальне водокористування»;
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин та перелік забруднюючих речовин, скидання яких нормується»;
- Державні санітарні норми та правила «Питна вода. Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною»;
- Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України «Про затвердження Інструкції про порядок розробки та затвердження гранично допустимих скидів (ГДС) речовин у водні об'єкти із зворотними водами»;
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів».

Правове й інституційне регулювання та ключові екологічні вимоги у сфері охорони атмосферного повітря визначаються в Законі України «Про охорону атмосферного повітря» (2707-ХІІ від 16.10.92). Основне чинне законодавство та норми у сфері захисту атмосферного повітря:

- Постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично-допустимого рівня впливу фізичних та біологічних факторів стаціонарних джерел забруднення на стан атмосферного повітря»;
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок видачі дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами»;
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок здійснення державного обліку в галузі охорони атмосферного повітря», а також посібник з інвентаризації джерел викидів в атмосферне повітря, максимальні допустимі концентрації та «можливі рівні безпечного ефекту» для забруднюючих речовин в атмосферному повітрі для заселених територій.

Правові засади у сфері поводження з відходами забезпечуються Законом України «Про управління відходами» та іншими законодавчими актами, що були розроблені для регулювання діяльності з метою уникнення чи мінімізації утворення відходів, зберігання й поводження з ними, запобігання та зменшення негативних наслідків для довкілля і здоров'я людини від утворення, зберігання та поводження з відходами.

В Україні сформовано інвестиційне законодавство, в якому, зокрема, значна увага приділяється необхідності дотримання екологічних норм в процесі інвестиційної діяльності. Так Законом України «Про інвестиційну діяльність»

(№ 1560-ХІІ від 18.09.1991 р.) встановлюється заборона інвестування в об'єкти, створення і використання яких не відповідає вимогам санітарно-гігієнічних, радіаційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України (ст. 4). В разі порушення екологічних, санітарно-гігієнічних та архітектурних норм державний орган може прийняти рішення про зупинення або припинення інвестиційної діяльності (ст. 21). Також в ст. 8 зазначається, що інвестор зобов'язаний одержати висновок з оцінки впливу на довкілля у випадках та порядку, встановлених Законом України «Про оцінку впливу на довкілля» (№ 2059-VIII від 23.05.2017 р.).

При проведенні СЕО проекту Стратегії розглядалися можливі шляхи вирішення екологічних проблем громади, що забезпечать досягнення цілей державної екологічної політики. Цілі Стратегії кореспондуються із стратегічними цілями з охорони довкілля та охорони здоров'я населення, визначені у Законі України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28.02.2019 р., Національним планом управління відходами до 2030 року, затвердженому Розпорядженням Кабінету Міністрів України №117-р від 20.02.2019 р., Паризькою угодою, ратифікованою Законом України №1469 від 14.07.2016 р. та іншими нормативно-правовими актами.

Відповідно Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» при реалізації Стратегії передбачається обов'язкова процедура ОВД для проєктів, планова діяльність яких підпадає під п.2 і п.3. ст.3 даного Закону.

Таблиця 12 - Екологічні проблеми Кобеляцької міської територіальної громади та можливі шляхи їх вирішення

<i>Екологічні проблеми</i>	<i>Цілі екологічної політики</i>	<i>Шляхи вирішення</i>
Забруднення атмосферного повітря	чисте атмосферне повітря	реалізація заходів щодо: енергозбереження, зменшення втрат теплової енергії при її транспортуванні до споживачів; зменшення витрат енергетичних ресурсів; розвитку альтернативної та відновлювальної енергетики; озеленення населених пунктів громади з метою відновлення якості повітря громади; екологічного виховання населення, підвищення екологічної культури та популяризація відновлювальних джерел енергії опосередковано сприятимуть зменшенню викидів забруднюючих речовин від населення.
Забруднення, захаращення поверхневих вод	якісні водні ресурси	передбачається: відновлення природного стану та функціонування річкової системи в громаді; реконструкція та ремонт існуючих мереж водопостачання та водовідведення; підвищення екологічної культури і управління.
Накопичення твердих побутових та промислових	запровадження системи управління	створення ефективної системи управління відходами, що відповідає сучасним потребам екологічної безпеки; ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ;

відходів	відходами	забезпечення роздільного збирання ТПВ та направлення вторинної сировини на переробку; покращення технічного забезпечення сфери поводження з ТПВ; підвищення обізнаності мешканців громади щодо належного поводження з відходами, підвищення екологічної культури і управління.
Забруднення ґрунтів	невиснажені родючі ґрунти, зменшення деградації ґрунтів, зменшення площ техногенно забруднених територій	стале, невиснажливе використання земельних ресурсів територіальної громади, зменшення площ техногенно забруднених територій, екологізація землеробства, підвищення екологічної культури і управління.
Зменшення біологічного та ландшафтного різноманіття	відновлене біологічне та ландшафтне різноманіття	захист та ощадливе використання рекреаційного потенціалу територій та об'єктів природно – заповідного фонду; створення нових/відновлення існуючих туристичних об'єктів та рекреаційних зон; покращення туристичної привабливості громади, створення та відновлення екостежок, екомаршрутів; розвиток зеленого туризму; озеленення громади; підвищення рівня екологічної культури населення з залученням якомога більшої кількості жителів громади до різних екологічних акцій та заходів щодо збереження об'єктів екомережі, біорізноманіття; забезпечення ліквідації регульованих шкідливих організмів фіто-санітарними заходами.
Зменшення площі зелених насаджень	озеленення території, відновлення лісів	озеленення та збільшення паркових територій населених пунктів Кобеляцької міської територіальної громади; відтворення лісів, підвищення рівня екологічної культури і екологічного управління.
Ризики виникнення надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру	запроваджена система попередження надзвичайних ситуацій	попередження надзвичайних ситуацій; ознайомлення населення з можливими ризиками виникнення надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру; підвищення екологічної культури і управління.

6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3- 5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

Згідно «Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування», затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296, наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, надр, клімату, повітря, води, ландшафту, природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Вторинні наслідки – вигоди, які полягають у широкому залученні громадськості до прийняття рішень та встановлення прозорих процедур їх прийняття.

Кумулятивні наслідки – нагромадження в організмах людей, тварин, рослин отрути різних речовин внаслідок тривалого їх використання. Ймовірність того, що реалізація Стратегії призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною.

Синергічні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії 2-х або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компонента.

Підсумки по визначених ключових наслідках для довкілля та заходам по їх пом'якшенню, визначені експертною групою при проведенні Стратегічної екологічної оцінки проекту Стратегії розвитку Кобеляцької міської територіальної громади на період до 2027 року, приведені в таблиці 13.

Таблиця 13 - Підсумки по визначеним ключовим негативним (тимчасовим) наслідкам та заходам по їх пом'якшенню

Сфера охорони довкілля	Питання	Завдання / можливий потенційний вплив	Заходи по скороченню негативного впливу
Стан атмосферного повітря	1. Викиди забруднюючих речовин від стаціонарних джерел	Заходи Стратегії (реалізація планової діяльності, що підлягає ОВД), будуть проходити процедуру оцінки впливу на довкілля відповідно до законодавства України.	Проектом Стратегії передбачається: 1. зниження викидів від звалищ ТПВ за рахунок ліквідації несанкціонованих звалищ, зменшення видалення відходів та залучення коштів на розвиток ринку вторсировини; 2. підвищення енергоефективності громадських будівель, заходи з енергозбереження (відповідно імплементація Директиви ЄС про енергоефективність в Україні); 3. використання альтернативних джерел енергії; 4. заходи з озеленення населених пунктів громади з метою покращення стану атмосферного повітря громади; 5. забезпечення заходів щодо захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, забезпечення техногенної та пожежної безпеки; 7. екологічне виховання населення, підвищення екологічної культури та популяризація відновлювальних джерел енергії опосередковано сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин від населення.
	2. Викиди забруднюючих речовин від автотранспорту	Проект ДДП передбачає реалізацію основних завдань, спрямованих на зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних і нестаціонарних джерел, поліпшення якості атмосферного повітря, зокрема у рамках: підтримки екологічного бізнесу; підтримки зеленого туризму; озеленення території; зменшення викидів від джерел спалювання за рахунок заходів енергоощадливості та енергоефективності, використання більш екологічних видів палива (зокрема альтернативних джерел).	

Стан поверхневих водних ресурсів	<p>Забруднення поверхневих водних ресурсів. Потенційними джерелами забруднення є:</p> <p>1. скиди каналізаційних стічних вод. Особливу небезпеку створюють скинуті недоочищені / неочищені стоки;</p>	<p>Проект Стратегії передбачає реалізацію основних завдань, спрямованих на: збільшення обсягу водопостачання на території громади, зменшення обсягів скиду недоочищених стічних вод, а також передбачено капітальний ремонт водопроводів. Без реалізації даних завдань проекту ДДП продовжуватиметься існуюча ситуація щодо надходження: хімічного (нітрати, нітриту, азот амонійний, фосфати, СПАР, ХСК, БСК₅, зважені речовини, нафтопродукти) та бактеріального забруднення до поверхневих вод. Основна проблема існуючої ситуації - евтрофікація водоймищ, як наслідок гине біота водоймищ, втрачається здатність до самоочищення; посилюються ризики здоров'ю населення від споживання риби, рекреації (купання) тощо.</p>	<p>У проекті Стратегії враховані завдання щодо збільшення чисельності населення, охопленим централізованим водопостачанням та водовідведення на території громади, реконструкція та ремонт водопроводів; технічне переоснащення об'єктів водопостачання тощо.</p>
	<p>2. скиди дощових і талих вод;</p>		
	<p>3. потрапляння біогенних речовин та забруднюючих речовин внаслідок хімізації аграрного виробництва;</p>		

	4. скинуті недоочищені / неочищені промислові стічні води; надходження забруднень із локальних джерел;	У проєкті Стратегії передбачено необхідність екологізації промисловості, розвитку екобізнесу, зеленого туризму. При збереженні існуючої ситуації може збільшуватися кількість техногенно забруднених земель, що у подальшому веде до забруднення значних територій.	У проєкті ДДП визначені заходи: - ліквідація несанкціонованих звалищ ТПВ; - покращення технічного забезпечення сфери поводження з відходами, з метою розвитку ринку вторсировини; - збільшення обсягу водовідведення та очистка каналізаційних стічних вод; - проведення заходів щодо екологізації свідомості населення та бізнесу.
	5. порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок внаслідок антропогенного впливу;	У проєкті ДДП для розвитку зон рекреації, туризму, передбачено розчистку рік, відновлення і підтримання гідрологічного стану річок	У проєкті Стратегії визначені заходи: - відновлення та підтримка сприятливого гідрологічного режиму та екологічного стану природних об'єктів громади; - екологізації свідомості населення.
	6. можливими загрозами є зміни обсягів води поверхневих водних об'єктів внаслідок продовження тенденції зростання забору води на ведення сільського господарства	У проєкті ДДП не визначені заходи, які можуть привести до зростання забору води на ведення сільського господарства.	
Стан підземних водних ресурсів	Забруднення підземних водних ресурсів. Потенційними джерелами забруднення є: 1. потрапляння забруднюючих речовин із техногенно забруднених територій; 2. опосередковане забруднення: попадання забруднюючих речовин із	Проєкт ДДП передбачає реалізацію основних завдань, направлених на зменшення техногенного впливу на підземні води, у тому числі за рахунок: - зменшення площ місць видалення відходів (за рахунок збільшення обсягів утилізації ТПВ); - зменшення опосередкованого забруднення, зокрема поверхневих водойм (за рахунок відновлення і підтримання сприятливого	У проєкті ДДП визначені заходи щодо зменшення антропогенного впливу; відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річок; екологізації свідомості населення.

	<p>поверхневих водних об'єктів;</p> <p>3. потрапляння забруднень із вигрібних ям (внаслідок наявності децентралізованого водовідведення у сільській місцевості) тощо;</p> <p>4. потрапляння забруднень при здійсненні будівельної / промислової діяльності.</p> <p>5. Падіння рівня ґрунтових вод, що пов'язано із порушенням балансовом використання поверхневих вод.</p>	<p>гідрологічного режиму та санітарного стану річок);</p> <p>- покращення стану водопровідної системи в громаді та забезпечення мешканців громади безпечним водокористуванням.</p> <p>Також у проєкті Стратегії не передбачено будівництва нових об'єктів, які можуть спричинити забруднення підземних вод.</p>	
Земельні ресурси	<p>Втрата родючості ґрунтів, деградація та забруднення ґрунтів. Вплив на структуру ґрунтів та ландшафт. Ерозійні процеси.</p>	<p>Проєктом ДДП передбачається розвиток органічного землеробства (з урахуванням Програми розвитку та підтримки аграрного комплексу Полтавщини за пріоритетними напрямками на період до 2027 року) та зеленого туризму (з урахуванням Програми розвитку туризму і курортів у Полтавській області на 2021–2025 роки). Визначено необхідність приведення до норм екобезпеки звалищ ТПВ, ліквідація несанкціонованих звалищ відходів.</p>	
Відходи	<p>Локальний вплив на ґрунти, поверхневі та підземні води у місцях видалення відходів, вплив МВВ на прилеглі території, створення екологічних ризиків здоров'ю населення, що проживає поряд, загрози екологічній та продовольчій безпеці та сталому функціонуванню агроєкосистем прилеглих</p>	<p>До пріоритетних цілей проєкту Стратегії віднесено впровадження сучасних підходів та технологій в сфері поводження з побутовими відходами; зменшення негативного впливу твердих побутових відходів на довкілля і здоров'я населення, залучення інвестицій у сфері поводження з відходами; запровадження стандартів ЄС щодо впровадження роздільного збору ТПВ та сприяння у впровадженні екологічної культури громадянського</p>	<p>До основних завдань проєкту Стратегії включено:</p> <ul style="list-style-type: none"> - створення ефективної системи управління відходами, що відповідає сучасним потребам екологічної безпеки; - ліквідація несанкціонованих звалищ; - впровадження роздільного збору ТПВ та розвиток ринку вторсировини; - покращення технічного забезпечення сфери поводження з ТПВ.

	територій.	суспільства.	
Біорізноманіття. Об'єкти ПЗФ, екомережі.	Вплив на флору та фауну, об'єкти ПЗФ, Смарагдову мережу	Вплив на ареали проживання рідкісних тварин, місця зростання рідкісних рослин при реалізації заходів Стратегії відсутній. Проект ДДП передбачає максимально зберегти існуючу флору і фауну громади. Зокрема передбачається збереження природоохоронних зон, збільшення озеленення території громади, підвищення рівня екологічної свідомості населення.	У проекті ДДП визначені заходи: озеленення населених пунктів громади; збереження природоохоронних зон; підвищення рівня екологічної культури з залученням якомога більшої кількості жителів громади до різних екологічних акцій та заходів в до збереження заповідних територій; розширення рекреаційних зон, екостежок та зеленого туризму.
Здоров'я людей	Вплив на здоров'я людей	У проекті ДДП визначені заходи: відновлення, охорона та раціональне використання джерел водопостачання; розширення та оновлення систем централізованого водопостачання та водовідведення; ліквідація несанкціо- нованих звалищ ТПВ; заходи із збере- ження та розширення об'єктів природно – заповідного фонду; озеленення насе- лених пунктів громади та відтворення лісів; відновлення і підтримання спри- ятливого гідрологічного режиму та са- нітарного стану річок; розвиток орга- нічного землеробства як основи про- додольчої безпеки громади; розвиток зеленого туризму з метою ведення здо- рогого способу життя населення громади; розв'язання проблеми поши- рення карантинних рослин; проведення екологічних конкурсів, акцій та інши- х заходів для підвищення екологічної свідомості населення громади тощо. Всі ці заходи позитивно впливають як на стан навколишнього природного сере- довища громади, так і на здоров'я людей.	відновлення, охорона та раціональне використання джерел водопостачання; розширення та оновлення систем централізованого водопостачання та водовідведення; ліквідація несанкціо- нованих звалищ ТПВ; заходи із збере- ження та розширення об'єктів природно – заповідного фонду; озеленення насе- лених пунктів громади та відтворення лісів; відновлення і підтримання спри- ятливого гідрологічного режиму та са- нітарного стану річок; розвиток орга- нічного землеробства як основи про- додольчої безпеки громади; розвиток зеленого туризму з метою ведення здо- рогого способу життя населення громади; розв'язання проблеми поши- рення карантинних рослин; проведення екологічних конкурсів, акцій та інши- х заходів для підвищення екологічної свідомості населення громади тощо. Всі ці заходи позитивно впливають як на стан навколишнього природного сере- довища громади, так і на здоров'я людей.

7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Перелік і стисла характеристика проектних рішень, що визначені в документі державного планування включає:

- ресурсозберігаючі заходи – збереження і раціональне використання земельних та водних ресурсів, повторне їх використання та ін.;
- планувальні заходи – функціональне зонування, організація санітарно-захисних зон та санітарних розривів, озеленення та ін.;
- відновлювальні заходи - нормалізація стану окремих компонентів навколишнього середовища тощо;
- захисні заходи - проведення постійного екологічного моніторингу стану навколишнього середовища у джерелах викидів та скидів, на границі СЗЗ;
- компенсаційні заходи (при необхідності) - компенсація незворотного збитку від планованої діяльності шляхом проведення заходів щодо рівноцінного поліпшення стану природного, соціального і техногенного середовища в іншому місці і/або в інший час, грошове відшкодування збитків.

З метою покращення стану навколишнього природного середовища у Стратегії передбачається ряд заходів, направлених для покращення екологічної безпеки на території Кобеляцької міської територіальної громади (табл. 14).

Таблиця 14 - Шляхи розв'язання головних проблем розвитку громади, які позитивно впливають на стан екологічної безпеки громади

<i>Стратегічні цілі</i>	<i>Оперативні цілі</i>	<i>Завдання</i>	<i>Заходи</i>
1. Комфортні умови життя та якісні послуги на території громади	1.1. Розвивати мережу закладів освіти як інклюзивне та безпечне середовище	1.1.1. Формування доступної та ефективної мережі закладів освіти (ліцеїв профільної старшої школи, початкової та базової школи); 1.1.2. Забезпечення інклюзивної освіти та підтримка дітей з ООП. 1.1.3. Сприяння розвитку освітнього середовища закладів дошкільної освіти. 1.1.4. Забезпечення доступу до якісної позашкільної освіти в сільській місцевості. 1.1.5. Безпека навчання та виховання в освітніх закладах: облаштування укриттів, запобігання насильству, булінгу, попередження пожеж. 1.1.6. Підтримка та інтеграція дітей ВПО у виховний та освітній процес.	Реалізація освітніх проектів, у тому числі направлених на екологічне виховання дітей та формування екологічної свідомості у населення. Забезпечення якісного харчування дітей відповідно до норм в освітніх закладах. Оновлення матеріально-технічної бази на основі сучасних технологій та енергозбереження. Формування відповідного матеріально-технічного, кадрового, інформаційного забезпечення навчання в загальноосвітній школі чи дитячому садку дітям з особливостями.

<i>Стратегічні цілі</i>	<i>Оперативні цілі</i>	<i>Завдання</i>	<i>Заходи</i>
	1.2. Підвищення рівня медичних послуг закладів охорони здоров'я	<p>1.2.1. Формування спроможної мережі закладів охорони здоров'я, їх розвиток згідно з сучасними підходами</p> <p>1.2.2. Модернізація матеріально – технічної бази закладів охорони здоров'я</p> <p>1.2.3. Закупівля новітнього обладнання для іагностування захворювань на ранніх стадіях та їх лікування в закладах охорони здоров'я</p> <p>1.2.4. Забезпечення профілактичними щепленнями населення громади.</p> <p>1.2.5. Проведення профілактичних медичних оглядів населення громади.</p> <p>1.2.6. Поліпшення медичного обслуговування жителів сільських територій.</p> <p>1.2.7. Створення належних умов для надання якісної та доказової реабілітаційної допомоги.</p> <p>1.2.8. Впровадження заходів для мотивації молодих фахівців сфери охорони здоров'я працювати в громаді.</p>	<p>Покращення якості медичних послуг, проведення заходів щодо профілактики захворювань. Заходи щодо мінімізації енергетичних втрат у медичних закладах.</p> <p>Підвищення кваліфікації персоналу. Здійснення поточних ремонтів приміщень медичних та соціальних закладів.</p> <p>Забезпечення широкого спектру якісних медичних послуг, спрямованих на зміцнення здоров'я населення, профілактику, точну діагностику і ефективне лікування захворювань для зміцнення і відновлення здоров'я населення.</p> <p>Проведення тренінгів, просвітньої роботи з населенням через медіаресурси щодо профілактики захворювань; вжиття заходів щодо профілактики неінфекційних захворювань (НІЗ).</p>
	1.3. Розвиток житлово-комунальної інфраструктури	<p>1.3.1. Забезпечення сталого водопостачання населених пунктів</p> <p>1.3.2. Модернізація вуличного освітлення</p>	<p>Технічне переоснащення джерел водопостачання та водовідведення; заміна зношеної мережі водопостачання та водовідведення, забезпечення питною водою населення відповідно до санітарних норм.</p> <p>Покращення матеріально - технічної бази комунальних підприємств.</p> <p>Реконструкція та будівництво енергоощадливих об'єктів зовнішнього освітлення у населених пунктах.</p>
	1.4. Розвиток культури, відпочинкової,	1.4.1. Розвиток спортивної інфраструктури та покращення існуючої.	Створення унікальної пропозиції нових туристичних продуктів та якісної

Стратегічні цілі	Оперативні цілі	Завдання	Заходи
	<p>туристичної та реабілітаційної інфраструктури, підтримка здорового способу життя</p>	<p>Проведення фізкультурно-оздоровчих та спортивно-масових заходів. Підтримка громадських організацій фізкультурно-спортивної спрямованості</p> <p>1.4.2. Розвиток молодіжної інфраструктури, у тому числі мережі центрів, хабів, просторів тощо. Фінансова підтримка молодіжних проектів та ініціатив</p> <p>1.4.3. Створення та відновлення місць проведення дозвілля, облаштування паркових зон в населених пунктах громади.</p> <p>1.4.4. Облаштування місць масового відпочинку на берегах водойм</p> <p>1.4.5. Проведення культурно-мистецьких заходів, фестивалів. Створення АРТ-простору під відкритим небом.</p> <p>1.4.6. Формування кластеру зеленого туризму, розробка туристичних маршрутів.</p> <p>1.4.7. Популяризація здорового способу життя.</p> <p>1.4.8. Модернізація та зміцнення матеріально-технічної бази закладів культури. Ремонт, реконструкція існуючої мережі закладів культури.</p>	<p>інфраструктури, яка забезпечує максимальне використання цільових туристичних продуктів (VELO маршрути, еко-туризм) тощо. Формування бази проектів, зокрема з розвитку екологічного туризму.</p> <p>Заходи з облаштування, модернізації парків, скверів та інших зелених зон на території громади, їх благоустрій.</p> <p>Збільшення озеленення та лісистості території громади.</p> <p>Створення програми по збереженню культурної спадщини.</p> <p>Створення умов для залучення мешканців громади до регулярних занять фізичною культурою, спортом.</p> <p>Підтримка заходів екологічного, спортивного та культурного спрямування.</p> <p>Проведення просвітницької компанії серед населення щодо здорового способу життя, реалізація молодіжних ініціатив, молодіжних акцій щодо здорового способу життя.</p> <p>Здійснення своєчасної підготовки до проведення відпочинку та оздоровлення дітей, створення належних умов для культурно-виховної, фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи на базі навчальних закладів та закладів позашкільної освіти громади, надасть можливість забезпечити повноцінне оздоровлення та відпочинок дітей.</p>
	<p>1.5. Покращення якості дорожньо - транспортної інфраструктури</p>	<p>1.5.1. Приведення дорожнього покриття до належних технічних норм та вимог (ремонт мостів, доріг місцевого значення, вулиць та тротуарів в населених пунктах ТГ).</p> <p>1.5.2. Розбудова дорожньої інфраструктури (розмітка</p>	<p>Сприяння розвитку інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури населених пунктів громади та їх благоустрою.</p> <p>Ліквідація незадовільних умов для користування дорогами пішоходами та транспортними засобами з метою забезпечення</p>

<i>Стратегічні цілі</i>	<i>Оперативні цілі</i>	<i>Завдання</i>	<i>Заходи</i>
		дороги, дорожні знаки, облаштування зупинок). 1.5.3. Розробка маршрутів пасажирських перевезень на території ТГ, в населених пунктах, між адміністративним центром і селами.	безпеки у громаді.
	1.6. Створення умов для надання соціальних послуг, якісна інклюзія	1.6.1. Забезпечення доступності та пристосованості приміщень закладів соціального захисту населення для всіх категорій, у тому числі для осіб з обмеженими фізичними можливостями. 1.6.2. Запровадження «Соціального таксі» для осіб з обмеженими фізичними можливостями. 1.6.3. Оновлення технічних та інші засобів реабілітації в пункті прокату Центру надання соціальних послуг	Надання соціальних послуг громадянам, мешканцям громади, які опинилися в складних життєвих обставинах, та внутрішньо переміщеним особам, слабо захищеним верстам населення. Важливим напрямком підтримки внутрішньо-переміщених осіб є забезпечення продуктами харчування, яке здійснюється через пункт видачі гуманітарної допомоги. Створення відповідного матеріально-технічного, кадрового, інформаційного забезпечення
	1.7.Забезпечення права дитини на виховання в сім'ї	1.7.1 Забезпечення влаштування дітей – сиріт та дітей, позбавленого батьківського піклування, до сімейних форм виховання 1.7.2.Пошук та навчання кандидатів в усиновлювачі, опікуни (піклувальники), батьки вихователі, прийомні батьки, патронатні вихователі. 1.7.3.Популяризація сімейних форм виховання, відповідального батьківства 1.7.4. Розвиток послуги патронату над дитиною шляхом створення в громадах сімей патронатних вихователів.	ефективного функціонування безбар'єрного середовища на території громади. Заходи щодо забезпечення права дитини на виховання в сім'ї.
2. Сталий економічний розвиток громади	2.1.Підтримка розвитку підприємництва	2.1.1. Створення умов для функціонування малого та середнього бізнесу в громаді та створення нових робочих місць 2.1.2. Забезпечення ресурсно-інформаційної підтримки підприємництва	Сприяння практичному впровадженню на території громади ресурсозберігаючих, екологічно безпечних технологій виробництва сільськогосподарської продукції. Проведення навчальних

Стратегічні цілі	Оперативні цілі	Завдання	Заходи
		<p>2.1.3. Створення та підтримка актуальної бази працюючих на території громади сільськогосподарських, виробничих підприємств, фізичних осіб підприємців (для аналізу діяльності в розрізі реєстрації, створення робочих місць, сплати податків, потреб в послугах).</p> <p>2.1.4. Оптимізація нормативно-правової бази (ставок єдиного податку, оренди землі, земельного податку), у т. ч. на час відкриття та становлення бізнесу (виробництво, побутові послуги, переробка с/г сировини), спрощення процедур реєстрації підприємств.</p> <p>2.1.5. Якісні адміністративні послуги для бізнесу.</p> <p>2.1.6. Сприяння формуванню об'єднань підприємців для захисту спільних інтересів, розвитку нових напрямів роботи.</p> <p>2.1.7. Визначення та запровадження ефективної форми комунікації та підтримка постійного конструктивного діалогу влада-бізнес.</p> <p>2.1.8. Сприяння соціальному підприємництву на території громади.</p> <p>2.1.9. Залучення підприємців до реалізації проектів розвитку громади.</p> <p>2.1.10. Формування позитивного іміджу підприємницької діяльності.</p>	<p>семінарів для суб'єктів малого і середнього екологоорієнтованого підприємництва, забезпечення роботи спрощених механізмів започаткування бізнесу та процедури отримання дозволів. Сприяння у створенні нових та розвитку діючих об'єктів підтримки екологічного підприємництва, використання вітчизняного та міжнародного досвіду у сфері надання підтримки суб'єктам господарювання.</p> <p>Поширення інформації про актуальні грантові екологоорієнтовані конкурси, проекти, програми для бізнесу та роз'яснення умов участі у них; поширення інформації та надання практичної допомоги роботодавцям у отриманні державних компенсаційних виплат; сприяння у наданні екологоорієнтованих мікрогрантів на створення або розвиток власного бізнесу.</p>
	2.2. Підвищення інвестиційної привабливості громади	<p>2.2.1. Проведення інвентаризації землі та майна.</p> <p>2.2.2. Розробка Інвестиційного паспорту громади та інвестиційних проектів.</p> <p>2.3.3 Розробка Комплексного плану просторового</p>	<p>Впровадження та реалізація інноваційних видів продукції на засадах екологічності; забезпечення якості продукції у відповідності з міжнародними стандартами; забезпечення сучасних методів управління виробництвом відповідно</p>

Стратегічні цілі	Оперативні цілі	Завдання	Заходи
		<p>розвитку.</p> <p>2.3.4. Оптимізація місцевих регуляторних процедур для інвесторів.</p> <p>2.3.5. Створення реєстру земельних ділянок (загальний та для залучення інвестицій).</p> <p>2.3.6. Створення реєстру будівель та споруд комунальної та інших форм власності.</p> <p>2.3.7. Створення окремої сторінки на офіційному веб-сайті ТГ з інформацією для інвесторів.</p>	<p>екологічних стандартів; забезпечення комплексного підходу до контролю процесів виробництва протягом усього «життєвого циклу» продукції. Використання державних інструментів стимулювання роботодавців, стимулювання екологоорієнтованого бізнесу. Розроблення та щорічна актуалізація інвестиційного паспорту громади з урахуванням екологоорієнтованих проєктів. Розробка місцевих екологоорієнтованих програм розвитку. Розробка та впровадження найкращих проєктів з можливістю реалізації за кошти громади, грантові кошти, при цьому враховуючи екологічну направленість громади, акцент на екологоорієнтовані проєкти. Реалізація екологоорієнтованих проєктів із залученням грантових та кредитних коштів МФО; розвиток міжнародного та міжрегіонального співробітництва щодо реалізації екологічних проєктів; участь у міжнародних інвестиційних, економічних заходах усіх рівнів.</p>
	<p>2.4. Підтримка фермерства, кооперативного руху та домогосподарств</p>	<p>2.4.1. Визначення конкретних потреб с/г виробників (фінансові інструменти, технічна підтримка, ринки збуту, система зберігання, переробки, сертифікації, навчання, консультування), та аналіз наявних ресурсних джерел для виконання необхідних проєктів.</p> <p>2.4.2. Сприяння створенню сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, фермерських та сімейних селянських господарств, підприємств с/г переробки.</p> <p>2.4.3. Проведення навчально-</p>	<p>Встановлення гнучкої системи ставок місцевих податків та зборів, збільшення кількості підприємців та фермерів, які здійснюють екологоорієнтовану господарську діяльність на території громади; участь у грантах екологоорієнтованих проєктів громади.</p> <p>Здійснення систематичного моніторингу пропозицій грантодавців і участь у екологоорієнтованих конкурсах; підготовка екологічних програм і проєктів із залученням коштів державного</p>

<i>Стратегічні цілі</i>	<i>Оперативні цілі</i>	<i>Завдання</i>	<i>Заходи</i>
		інформаційних заходів для формування в селах ініціативних груп та підвищення їх компетенції відносно організаційно-правових питань створення та управління кооперативами. 2.4.4. Вивчення досвіду роботи успішних кооперативів, технологій вирощування та шляхів збуту нових с/г культур, інформування мешканців ТГ. 2.4.5. Створення пілотних кооперативів.	бюджету та коштів МФО. Супроводження процесу створення та функціонування індустріальних парків щодо реалізації екологічних проєктів; створення можливостей для забезпечення реалізації громадських ініціатив у громаді. Стимулювання органічного виробництва сільськогосподарської продукції за для збереження родючості ґрунту громади.
3. Відповідальне самоврядування, активна та безпечна громада	3.1. Підвищення рівня безпеки та громадського порядку	3.1.1. Забезпечення правопорядку та безпеки проживання на території громади. 3.1.2. Створення МАСЦО (місцевої автоматизованої системи центрального оповіщення). 3.1.3. Створення безпечних умов навчання та перебування в закладах освіти. 3.1.4. Будівництво загальнодоступних захисних споруд цивільного захисту: визначення місця; виготовлення технічної документації; будівництво захисних споруд. 3.1.5. Формування мережі місцевих пунктів незламності 3.1.6. Матеріально – технічне забезпечення добровольчих формувань.	Заходи щодо забезпечення захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, забезпечення техногенної та пожежної безпеки. Створення матеріально-технічної бази для повноцінного функціонування добровільної пожежної команди; проведення навчання та психологічна підтримка молоді в умовах надзвичайної ситуації. Накопичення місцевого матеріального резерву для виконання заходів, спрямованих на запобігання та ліквідацію надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру. створення підрозділів місцевої та добровільної пожежної охорони та їх належного матеріально-технічного забезпечення.
	3.2. Сучасне управління громадою	3.2.1. Підвищення кваліфікації працівників ОМС (участь у навчанні, вебінарах та ін.) та технічного забезпечення відділів. 3.2.2. Впровадження міжмуніципального співробітництва. 3.2.3. Участь громади в	Розвиток системи електронного документообігу в органі місцевого самоврядування, цифрова трансформація сфери управління якістю довкілля (екологічної документації). Сприяння розвитку цифрової компетентності працівників виконавчих органів, проведення заходів для

Стратегічні цілі	Оперативні цілі	Завдання	Заходи
		<p>програмах міжнародної технічної допомоги.</p> <p>3.2.4. Постіне оновлення офіційного веб-сайту ОМС та розміщення інформації про надходження коштів до місцевого бюджету, їх розподіл і використання, звітів представників виконавчої та законодавчої влади та ін. місцевих нормативно-правових актів.</p> <p>3.2.5. Розробити Статут громади.</p> <p>3.2.6. Розроблення та впровадження програмно – технологічних засобів (включаючи програмні засоби ГІС), формування профільних наборів геопросторових даних з урахуванням потреб мешканців та місцевої влади.</p>	<p>підвищення рівня цифрової грамотності громадян.</p>
	<p>3.3. Збереження та захист довкілля</p>	<p>3.3.1. Підвищення екологічної свідомості мешканців громади шляхом проведення екологічних акцій, толок та просвітницьких заходів</p> <p>3.3.2. Розробка та реалізація системи утилізації відходів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виділення земельних ділянок для місць під ТПВ; - облаштування місць видалення ТПВ; - ліквідація стихійних сміттєзвалищ; - оновлення автопарку комунального підприємства; - запровадження системи роздільного збирання ТПВ та його утилізації. <p>3.3.3. Забезпечення ліквідації регульованих шкідливих організмів фіто-санітарними заходами.</p> <p>3.3.4. Захист та ошадливе використання рекреаційного потенціалу територій та об'єктів природно – заповідного фонду</p>	<p>Запровадження сталої системи управління відходами; впровадження сучасних підходів та технологій в сфері поводження з відходами, запровадження стандартів ЄС щодо впровадження роздільного збору та переробки ТПВ та сприяння у впровадженні екологічної культури громадянського суспільства, ліквідації несанкціонованих звалищ ТПВ. Заходи щодо збереження та розширення об'єктів ПЗФ, підвищення екологічної свідомості серед населення щодо дбайливого ставлення до навколишнього природнього середовища.</p> <p>Впровадження енергоефективних технологій та обладнання на об'єктах комунальної власності, забезпечення енергомодернізації об'єктів комунальної власності, бюджетних установ та</p>

Стратегічні цілі	Оперативні цілі	Завдання	Заходи
		<ul style="list-style-type: none"> • встановлення меж у природі існуючих об'єктів природно – заповідного фонду. • упорядкування територій та об'єктів природно – заповідного фонду. • розвиток інфраструктури, покращення матеріально – технічної бази установ природно – заповідного фонду <p>3.3.5. Проведення робіт з розчищення русел річок, поліпшення санітарного стану водойм громади, їх благоустрій</p>	<p>організацій, оптимізація схеми теплопостачання, використання альтернативних джерел енергії, впровадження систем енергоменеджменту та енергомоніторингу, розробка та реалізація енергозберігаючих проєктів.</p> <p>Заходи з облаштування, модернізації парків, скверів та інших зелених зон на території громади, їх благоустрій. Збільшення озеленення та лісистості території громади. Розчистка та поліпшення екологічного стану річок Ворскла, Оріль, Кобелячка. Заходи щодо розв'язання проблеми поширення карантинних рослин.</p>
	<p>3.4.Залучення жителів громади до вирішення місцевих проблем та самоврядування</p>	<p>3.4.1. Визначити та застосовувати ефективні форми інформаційного забезпечення та комунікації влади з мешканцями всіх населених пунктів громади.</p> <p>3.4.2. Сприяння створенню громадських об'єднань.</p> <p>3.4.3. Залучення мешканців громади до участі в засіданнях сесії міської ради, громадських слуханнях, загальних зборах.</p> <p>3.4.4. Проводити опитування мешканців з суспільно-важливих питань.</p> <p>3.4.5. Активна робота старостатів з мешканцями сіл громади.</p>	<p>Удосконалення екологічного управління в громаді, за рахунок залучення громадськості. Залучення громадян до вирішення екологічних проблем громади. Сприяння виробництву регіонального соціально спрямованого та суспільно значущого інформаційного та просвітницького екологоорієнтованого продукту.</p>
	<p>3.5. Соціальна інтеграція ВПО до життя громади</p>	<p>3.5.1. Проведення опитування /діалогових груп ВПО за пунктами проживання(визначення планів залишитися на тривалий час або назавжди, наміри/потреба в працевлаштуванні, пропозиції щодо співпраці з мешканцями громади та ін.)</p> <p>3.5.2. Створення умов для використання потенціалу ВПО (їх знань, вмінь,</p>	<p>Розв'язання соціальних проблем ВПО дозволить застосовувати принципи системності та адресності, скооригує взаємодію виконавчих органів селищної ради, об'єднає громадсткість.</p>

<i>Стратегічні цілі</i>	<i>Оперативні цілі</i>	<i>Завдання</i>	<i>Заходи</i>
		<p>навичок тощо) у всіх сферах життєдіяльності громади.</p> <p>3.5.2. Надання ВПО правової допомоги, консультативних, інформаційних та інших видів послуг, сприяння працевлаштуванню.</p> <p>3.5.3. Залучення ВПО до участі у громадських слуханнях, місцевих ініціативах, загальних зборах громади.</p>	

Розрахований соціальний ризик без реалізації заходів Стратегії становить 0,0000550 одиниць та характеризується як умовно прийнятний.

Розрахований соціальний ризик від реалізації заходів Стратегії становить 0,00000915 одиниць та характеризується як прийнятний.

Під час проведення аналізу ймовірних негативних наслідків для довкілля від реалізації проєкту Стратегії було виявлено ряд завдань, виконання яких потребує серйозної уваги, недопущення негативного впливу на довкілля та здоров'я населення внаслідок реалізації Стратегії (табл. 15). При необхідності розміщення і будівництво об'єктів буде здійснюватися відповідно вимог п. 5.10 ДСП 173-96 «Державних санітарних норм і правил забудови населених пунктів», а також з урахуванням процедури ОВД для об'єктів планової діяльності відповідно Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

Таблиця 15 - Завдання недопущення негативного впливу на довкілля та здоров'я населення внаслідок реалізації Стратегії

<i>Завдання</i>	<i>Механізм реалізації завдання</i>	<i>Умови недопущення негативного впливу на довкілля та здоров'я населення</i>
Відновлення і підтримання гідрологічного режиму та стану річок, зменшення забруднення поверхневих вод	<p>1) розчищення та регулювання русел річок і водойм, відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річок і водойм;</p> <p>2) розробка відповідних проєктів землеустрою винесення на місцевості водоохоронних зон і прибережних захисних смуг вздовж річок та навколо водойм, паспорти водних об'єктів (ставків).</p>	- здійснення процедури ОВД для проведення робіт з розчищення і днопоглиблення русла та дна річок, берегоукріплення, зміни і стабілізації стану русел річок (друга категорія видів планованої діяльності та об'єктів згідно ЗУ «Про ОВД»)
Сприяння раціональному	1) збільшення обсягу централізованого водопостачання	- розробка екологічної документації, зокрема проєктів

використанню водних ресурсів	та водовідведення на території громади; 2) проведення реконструкції та ремонтних робіт водопровідних мереж.	зон санітарної охорони водозаборів; - здійснення процедури ОВД для установки для очищення стічних вод з водовідведенням 10 тисяч кубічних метрів на добу і більше; господарської діяльності, що призводить до скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти, та забір води з водних об'єктів за умови, що водозабір підземних вод перевищує 300 кубічних метрів на добу (друга категорія видів планованої діяльності та об'єктів згідно ЗУ «Про ОВД»)
Розвиток альтернативної енергетики на основі використання наявних на місцевому рівні ресурсів з метою зменшення викидів парникових газів (вплив на клімат)	1) сприяння у реалізації проєктів щодо виробництва енергії з нетрадиційних та відновлювальних джерел енергії, впровадження енергоефективних технологій і обладнання; 3) впровадження енергозберігаючих і енергоефективних заходів на об'єктах соціальної інфраструктури, інших закладах, установах і підприємствах	- здійснення процедури ОВД для енергетичної промисловості: вітрові парки, вітрові електростанції, що мають дві і більше турбіни або висота яких становить 50 метрів і більше (друга категорія видів планованої діяльності та об'єктів згідно ЗУ «Про ОВД»)
Охорона і раціональне використання земель, природних рослинних ресурсів	1) розробка землепорядної документації на земельні ділянки; 2) створення умов для розвитку аграрного бізнесу, зокрема органічного виробництва, задля раціонального використання і збереження земельного фонду; 3) озеленення населених пунктів громади; 4) зменшення техногенного впливу на ґрунти у зоні впливу звалищ ТПВ, місць поховань.	- здійснення процедури ОВД для планованої діяльності та об'єктів: сільськогосподарське та лісогосподарське освоєння, рекультивация та меліорація земель (управління водними ресурсами для ведення сільського господарства, у тому числі із зрошуванням і меліорацією) на територіях площею 20 гектарів і більше або на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду чи в їх охоронних зонах на площі 5 гектарів і більше, будівництво меліоративних систем та окремих об'єктів інженерної інфраструктури меліоративних систем (друга категорія видів планованої діяльності та об'єктів згідно ЗУ «Про ОВД»)
Збереження природно-заповідного фонду	1) збільшення озеленення території громади; 4) посилення контролю за охороною, використанням та відтворенням лісів; 6) охорона біорізноманіття.	в їх охоронних зонах на площі 5 гектарів і більше, будівництво меліоративних систем та окремих об'єктів інженерної інфраструктури меліоративних систем (друга категорія видів планованої діяльності та об'єктів згідно ЗУ «Про ОВД»)

<p>Ефективна система поводження з відходами на території громади</p>	<p>1) покращення технічного оснащення сфери поводження з відходами; 2) приведення звалищ відходів до норм екологічної безпеки; 3) ліквідація несанкціонованих звалищ відходів; 4) впровадження роздільного збирання побутових відходів; 5) проведення просвітницької кампанії, спрямованої на підвищення культури поводження з твердими побутовими відходами</p>	<p>Об'єкти оброблення відходів проектується, споруджуються та експлуатуються відповідно до вимог Закону України «Про управління відходами», законодавства у сфері містобудування та у випадках, передбачених Законом України "Про оцінку впливу на довкілля", підлягають оцінці впливу на довкілля: - здійснення процедури ОВД для планової діяльності: утилізація, видалення, оброблення, знешкодження, захоронення побутових відходів (Ст. 3, п. 3, пп.11 ЗУ Про ОВД); операції у сфері поводження з побутовими та іншими відходами (оброблення, перероблення, утилізація, видалення, знешкодження і захоронення) обсягом 100 тонн на добу або більше (Ст. 3, п. 2, пп.8 ЗУ Про ОВД) - отримання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів (ст. 42 Закону України «Про управління відходами»)</p>
<p>Розвиток екологічної свідомості та екологічної культури, екологічне виховання населення</p>	<p>1) підвищення обізнаності населення з питань охорони навколишнього середовища, вторинної переробки відходів, збереження ресурсів, енергозаощадливості; 2) підвищення екологічної культури в закладах освіти громади, висвітлення в засобах масової інформації питань щодо стану довкілля.</p>	<p>-*</p>
<p>Формування екологічної політики у громаді згідно норм законодавства; адаптація органів управління до можливих</p>	<p>Готовність органів управління цивільного захисту та підпорядкованих їм сил і засобів до дій, спрямованих на ліквідацію можливих наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру (внаслідок</p>	<p>-*</p>

надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру	воєнних дій).	
--	---------------	--

* - відсутні умови недопущення негативного впливу на довкілля та здоров'я населення.

Реалізація заходів Стратегії сприятиме покращенню стану екологічної безпеки Кобеляцької міської територіальної громади, у тому числі: удосконаленню сфери поводження з ТПВ та зменшенню їх негативного впливу на довкілля і здоров'я населення, залученню інвестицій у сферу поводження з відходами; відновленню і підтриманню гідрологічного стану річок Кобеляцької міської територіальної громади; залученню альтернативних джерел палива, енергоефективності та енергоощадливості; збільшенню рівня централізованого водозабезпечення, підвищенню рівня екобезпеки даних послуг; удосконаленню місцевої екологічної політики; підвищенню рівня суспільної екологічної свідомості; розв'язання проблеми поширення карантинних рослин; охороні і раціональному використанню земель, природних рослинних ресурсів.

8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ (НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ТАКОЇ ОЦІНКИ)

8.1. Обґрунтування вибору

Стратегія розвитку Кобеляцької міської територіальної громади на період до 2027 року розроблена з урахуванням довгострокових пріоритетів Стратегії розвитку Полтавської області до 2027 року відповідно до:

Стратегічної цілі 1 - ВИСОКА ЯКІСТЬ ЖИТТЯ, КОМФОРТНІ УМОВИ ТА ДОБРОБУТ, зокрема *Операційній цілі 1.1.* - Здорове населення області з максимальною тривалістю активного періоду життя;

Стратегічної цілі 3. ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ПРОСТОРОВИМ РОЗВИТКОМ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БАЛАНСУ ЕКОСИСТЕМ ТА ОХОРОНА ДОВКІЛЛЯ, зокрема *Операційній цілі 3.3.* - Раціональне та екобезпечне господарювання; *Операційній цілі 3.4.* - Збереження та відтворення якості довкілля.

Заходи Стратегії, спрямовані на досягнення даних цілей, пов'язані між собою балансом економічної, соціальної та екологічної складових, але з пріоритетом - першочергового забезпечення соціального та екологічного благополуччя населення, зниження ризиків здоров'ю населення.

При обґрунтуванні вибору соціально-економічного розвитку громади акцентовано увагу на таких аспектах як: поліпшення екологічної ситуації у питанні водних ресурсів та покращення ситуації з управління твердими побутовими відходами, енергозбереження та енергозаміщення, охорони і раціонального використання земель, природних рослинних ресурсів, біорізноманіття, підвищення рівня суспільної екологічної свідомості та удосконалення місцевої екологічної політики, відповідно до стратегічних пріоритетів розвитку Кобеляцької міської територіальної громади.

Оцінка ймовірних наслідків для довкілля від реалізації Стратегії розвитку Кобеляцької міської територіальної громади на період до 2027 року вказує на те, що реалізація Стратегії позитивно вплине на стан атмосферного повітря, водних об'єктів, ситуацію з відходами, земельні ресурси, біорізноманіття, рекреаційні зони. Це означає, що Стратегія спрямована на екологічно збалансований та інноваційний сценарій розвитку. Виконання запланованих заходів з охорони довкілля та здоров'я населення має спиратися на використання сильних сторін громади, максимальне використання зовнішніх можливостей, врахування слабких сторін та мінімізації зовнішніх загроз.

Альтернатива. Альтернативою до даного проєкту ДДП є його не прийняття та збереження існуючої ситуації на території громади. Якщо документ

державного планування не буде затверджено, це створить умови для невиконання Стратегії розвитку Полтавської області до 2027 року, а також законодавства України. Крім того, основний ризик при збереженні існуючої ситуації – можливість виникнення екологообумовлених захворювань населення. Тому постає необхідність у продовженні позитивних тенденцій збалансованого розвитку Кобеляцької МТГ, а отже - реалізації Стратегії. Попередня оцінка соціального ризику розглянутих альтернатив наступна:

1) Перший сценарій (базовий) – прийняття Стратегії, соціальний ризик від реалізації заходів Стратегії становить 0,00000915 одиниць та характеризується як прийнятний, відповідає Стратегії розвитку Полтавської області до 2027 року та законодавству України;

2) Другий сценарій (альтернативний) – без прийняття Стратегії – 0,0000550 одиниць та характеризується як умовно прийнятний, не відповідає Стратегії розвитку Полтавської області до 2027 року та приводить до порушення законодавства України.

Таким чином, можна констатувати, що альтернативний сценарій не відповідає законодавству України та створює загрози населенню громади (умовно прийнятний ризик) внаслідок можливості виникнення екологообумовлених захворювань населення (див. розділ 2).

8.2. Опис здійснення стратегічної екологічної оцінки

Під час підготовки звіту стратегічної екологічної оцінки визначено доцільність і прийнятність проекту Стратегії розвитку Кобеляцької міської територіальної громади на період до 2027 року і обґрунтування заходів щодо забезпечення екологічної безпеки на території громади, надано прогноз впливу на навколишнє з урахуванням природних, соціальних та техногенних умов.

Основним критерієм під час стратегічної екологічної оцінки проекту Стратегії є її відповідність державним будівельним нормам, санітарним нормам і правилам України, законодавству України у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Основні методи під час стратегічної екологічної оцінки:

1) аналіз слабких та сильних сторін проекту ДДП з точки зору екологічної ситуації, а саме:

- проаналізовано природні умови території Кобеляцької міської територіальної громади, включаючи характеристику компонентів природного середовища;

- розглянуто природні ресурси з обмеженим режимом їх використання, в тому числі забруднення атмосферного середовища та водного середовища;

- оцінено можливі зміни в природних та антропогенних екосистемах;

- проаналізовано вплив на ґрунти, підземні води;

- проаналізовано вплив на стан здоров'я населення;

- 2) консультації з громадськістю щодо екологічних цілей;
- 3) розглянуто способи ліквідації наслідків;
- 4) особи, які приймають рішення, ознайомлені з можливими наслідками здійснення запланованої діяльності;
- 5) отриманні зауваження і пропозиції до проекту Стратегії.

У ході СЕО проведено оцінку факторів ризику і потенційного впливу на стан довкілля, враховано екологічні завдання місцевого рівня в інтересах ефективного та стабільного екологоорієнтованого розвитку Кобеляцької міської територіальної громади та підвищення якості життя населення.

9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

СЕО не завершується прийняттям рішенням про затвердження Стратегії розвитку Кобеляцької міської територіальної громади на період до 2027 року. Значущі наслідки для довкілля, в тому числі для здоров'я населення, повинні відслідковуватися під час реалізації Стратегії, зокрема, з метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків і вжиття заходів щодо їх усунення.

Результати моніторингу мають бути доступними для органів влади та громадськості. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» встановлює необхідність здійснення моніторингу наслідків виконання документу державного планування для довкілля. Відповідно ст.17 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» замовник (виконавчий комітет Кобеляцької міської ради) у межах компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання документу державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет, вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

Моніторинг може бути використаний для:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дозволяє отримати інформацію про реалізацію Стратегії розвитку розвитку Кобеляцької міської територіальної громади на період до 2027 року;
- отримання інформації, яка може бути використана для поліпшення майбутніх оцінок (моніторинг як інструмент контролю якості СЕО);
- перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами влади;
- перевірки того, що Стратегія розвитку розвитку Кобеляцької міської територіальної громади на період до 2027 року виконується відповідно до затвердженого документу, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

Згідно з частиною першою статті 3 Закону України "Про оцінку впливу на довкілля" здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної частинами другою і третьою цієї статті. Оцінка впливу на довкілля спрямована на запобігання шкоді довкіллю, забезпечення екологічної безпеки, охорони довкілля, раціонального використання і відтворення природних ресурсів, прийняття рішень про провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на

довкілля, з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів. Тому при реалізації заходів Стратегії щодо впровадження планованої діяльності відповідно до законодавства України повинна обов'язково бути реалізована процедура ОВД.

Для організації моніторингу можуть бути використані існуючі системи моніторингу та інформаційні системи або вони мають бути спеціально удосконалені для цілей СЕО. Для моніторингу проекту ДДП можуть залучатися акредитовані лабораторії (зокрема лабораторія агроекологічного моніторингу ПДАУ).

Моніторинг наслідків виконання ДДП для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, здійснюватиметься під час реалізації Стратегії з метою забезпечення неухильного дотримання вимог законодавства та втілення всіх заходів щодо мінімізації ймовірних впливів та наслідків на навколишнє природне та соціальне середовище. Загальною метою моніторингу екологічних та соціальних аспектів даного проекту є забезпечення/гарантування того, що всі заходи пом'якшення та мінімізації впливів та наслідків успішно втілюються та вони є ефективними й достатніми.

Моніторинг наслідків виконання ДДП для довкілля також передбачає своєчасне виявлення нових проблем та питань, що викликають занепокоєння. Моніторинг має відбуватись на декількох рівнях та передбачати можливі екологічні загрози та/або виявляти під час його здійснення впливи, що не були передбачені раніше.

Програма екологічного моніторингу буде працювати під час реалізації Стратегії. Вона складається із переліку дій та заходів, кожний із яких має певну мету та ключові індикатори та критерії для оцінки.

Заходи, які будуть здійснюватися замовником (також визначені замовником засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення) з урахуванням можливості виявлення негативних наслідків виконання Стратегії здійснюються, але не обмежуються наступними етапами:

1. вибір параметрів навколишнього природного та соціального середовища для певних аспектів;
2. встановлення ключових параметрів моніторингу;
3. візуальний огляд;
4. регулярний аналіз показників дослідження (за участі спеціалізованих акредитованих лабораторій);
5. регулярні опитування та зустрічі із громадою, яка потенційно потрапляє в зону впливу об'єкту планованої діяльності;
6. аналіз інформації, що була отримана під час моніторингу та за необхідності розробка комплексу заходів, що усувають або максимально пом'якшують вплив об'єкту на навколишнє природне та соціальне середовище;

7. регулярний перегляд (не менше одного разу на рік) програми моніторингу та її коригування в разі необхідності.

Моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, має також включати наступні екологічні параметри, покращення яких прямо чи опосередковано передбачено у результаті реалізації Стратегії: обсяг утворених відходів; обсяг видалених відходів та утилізації ресурсоцінних фракцій; приведення місць видалення відходів до норм екобезпеки; кількість несанкціонованих звалищ; кількість населення, охопленого централізованим водозабезпеченням та водовідведенням; рівень забруднення каналізаційних стічних вод (ефективність очистки на очисних спорудах); зношеність трубопроводів водозабезпечення та водовідведення; відповідність якості питної води нормам ДСанПіН 2.2.4-171-10 (за участі акредитованих лабораторій); кількість об'єктів ПЗФ; реалізація заходів з озеленення, насадження лісосмуг; реалізація заходів покращення лісистості громади; реалізація заходів щодо підвищення екологічної свідомості населення; реалізація заходів щодо залучення альтернативних джерел палива, енергоефективності та енергоощадливості; реалізація заходів щодо розчистки русел річок; кількість господарств, що мають сертифікат з органічного виробництва; результати хіміко-токсикологічної оцінки якості ґрунтів на території громади (за участі акредитованих лабораторій); результати хіміко-токсикологічної оцінки якості поверхневих вод (за участі акредитованих лабораторій); результати хіміко-токсикологічної оцінки якості води з децентралізованих джерел водопостання (за участі акредитованих лабораторій); результати оцінки якості атмосферного повітря, зокрема за вмістом парникових газів (за участі акредитованих лабораторій).

Узагальнені індикатори для щорічного моніторингу наслідків виконання Стратегії для довкілля приведені у табл. 16, які дозволять виявляти недоліки і порушення, що можуть негативно впливати на комфортність проживання, визначити необхідні заходи по їх усуненню, а також проводити інформування громадськості про поточні ускладнення та прогностичні терміни їх усунення.

Таблиця 16 - Система ключевих індикаторів для моніторингу наслідків виконання Стратегії для довкілля

<i>№ п/п</i>	<i>Ключові індикатори та їх одиниці виміру</i>
<i>Атмосферне повітря</i>	
1	Результати оцінки якості атмосферного повітря (порівняння з фоновими та нормативними значеннями)
2	Викиди парникових газів (порівняння з фоновими та нормативними значеннями)
<i>Енергетика</i>	
1	Отримання енергії з нетрадиційних джерел енергії (% до попереднього року)
2	Частка відновлювальних джерел у структурі споживання паливно-енергетичних ресурсів громади (відповідно звіту «Розвиток відновлюваних джерел енергії в

	Україні» (Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарств в Україні) має складати 8%)
3	Економія енергоресурсів (% до попереднього року)
Ґрунти	
1	Площа орних земель (ріллі) та їх частка у загальній площі території
2	Площа сільськогосподарських угідь екстенсивного використання (сіножатей та пасовищ) та їх частка у загальній площі території
3	Вміст органічного вуглецю (гумусу) у ґрунтах сільськогосподарських угідь
4	Площа відновлених земель та екосистем, площа рекультивованих земель
5	Результати оцінки токсикологічної оцінки якості ґрунтів на території громади (порівняння з нормативними значеннями)
ПЗФ, рослинні ресурси, біорізноманіття	
1	Реалізація заходів з озеленення, насадження лісосмуг
2	Розроблення документації із землеустрою для територій та об'єктів природно-заповідного фонду (% від необхідної)
3	Площа територій ПЗФ
4	Площа лісів та лісистість території
Поводження з відходами	
1	Обсяг утворених відходів
2	Обсяг видалених відходів
3	Питома вага утилізованих відходів
4	Кількість приведених місць видалення відходів до норм екобезпеки
5	Покращення технічного оснащення сфери поводження з відходами (% зношеності)
6	Результати оцінки токсикологічної оцінки якості ґрунтів у зоні впливу звалищ ТПВ (порівняння з нормативними значеннями)
7	Обсяг ліквідованих несанкціонованих звалищ
Водні ресурси	
1	Кількість населення, охопленого централізованим водозабезпеченням та водовідведенням
2	Рівень забруднення каналізаційних стічних вод (ефективність очистки на очисних спорудах)
3	Зношеність трубопроводів водозабезпечення та водовідведення (%)
4	Відповідність якості питної води (централізованих джерел водопостачання) нормам ДСанПіН 2.2.4-171-10
5	Кількість заходів по розчистці русел рік
6	Результати оцінки якості поверхневих вод на території громади (порівняння з нормативними значеннями)
7	Результати оцінки якості води з децентралізованих джерел водопостачання (порівняння з нормативними значеннями)
Здоров'я населення	
1	Середня очікувана тривалість життя (% до попереднього року)
2	Смертність населення за основними причинами на 1 тисячу населення (% до попереднього року)
3	Смертність дітей до 1 року життя на 1 тисячу живонароджених (% до попереднього року)
4	Захворюваність населення (% до минулого року)

<i>Інші природоохоронні показники</i>	
1	Рівень фінансування природоохоронних заходів (% від необхідних)
2	Реалізація заходів щодо підвищення екологічної свідомості населення (% від запланованих заходів)
3	Кількість поданих проєктів з метою залучення коштів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища, регіональних програм охорони, збереження та оздоровлення природних екологічних систем та ін.
4	Кількість отриманих паспортів водних об'єктів (ставків)
5	Кількість заходів щодо ліквідації можливих наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру

Виконання низки планувальних заходів, визначених в проєкті Стратегії є обов'язковою умовою для досягнення стійкості природного середовища до антропогенних навантажень та забезпечення сприятливих санітарно-гігієнічних умов життєдіяльності населення.

Реалізація моніторингу проєкту ДДП здійснюється відповідно Постанови КМУ від 16 грудня 2020 р. № 1272 «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення». Відповідно даної Постанови, моніторинг здійснюється з метою виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, забезпечення здійснення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування, а також у разі виявлення негативних наслідків, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку, вжиття заходів для їх усунення.

Для здійснення моніторингу замовник документа державного планування (виконавчий комітет Кобеляцької міської ради) розробляє заходи з урахуванням результатів громадського обговорення, консультацій з органами виконавчої влади у процесі проведення стратегічної екологічної оцінки та транскордонних консультацій (у разі їх проведення). Здійснення таких заходів забезпечує можливість:

- виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, а саме вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (на один, три-п'ять, 10-15 років, 50-100 років відповідно), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків;

- запобігання, зменшення та компенсації негативних наслідків, зумовлених виконанням документа державного планування;

- виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

З метою забезпечення систематичності та об'єктивності спостережень за змінами стану довкілля, у тому числі за станом здоров'я населення, замовник визначає: зміст заходів, передбачених для здійснення моніторингу, та строки їх виконання; кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників відповідно до кожного з визначених у звіті про стратегічну екологічну оцінку наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення; кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення; методи визначення кожного із показників, які дають змогу швидко та без надлишкових витрат їх вимірювати; періодичність вимірювання показників, проведення їх аналізу та співставлення із цільовими значеннями; засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, з урахуванням можливості виявлення негативних наслідків виконання документа державного планування, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку.

Заходи, передбачені для здійснення моніторингу, враховують специфіку документа державного планування, період, на який здійснюється планування, та необхідність здійснення моніторингу на різних стадіях виконання документа державного планування.

Замовник протягом п'яти робочих днів з дня затвердження документа державного планування розміщує на своєму офіційному веб-сайті та вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки затверджений документ державного планування (крім інформації, яка відповідно до закону становить державну таємницю або належить до інформації з обмеженим доступом), рішення про його затвердження, заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування, і письмово повідомляє про це Міндовкілля.

Моніторинг здійснює замовник. З метою забезпечення здійснення моніторингу замовник своїм рішенням може утворювати групи експертів, що відповідальні за здійснення моніторингу (моніторингові групи), визначати їх склад та порядок роботи.

Результати моніторингу замовник оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті та вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки один раз на рік протягом строку дії документа державного планування та через рік після закінчення такого строку та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ)

Зважаючи на географічне положення розвитку Кобеляцької міської територіальної громади, транскордонні наслідки реалізації проектних рішень Стратегії для довкілля, у тому числі здоров'я населення, не очікуються.

11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1-10, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ

Проект Стратегії розвитку Кобеляцької міської територіальної громади на період до 2027 року розроблений з урахуванням довкострокових пріоритетів Стратегії розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки та Плану заходів з її реалізації на 2021-2023 роки, Регіональної програми охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з урахуванням регіональних пріоритетів Полтавської області на 2022-2027 роки, Регіональної схеми формування екологічної мережі Полтавської області (розпорядження Полтавської обласної державної адміністрації від 14.02.2022 № 58).

Концепцією формування Стратегії є імплементація екологічних імперативів у соціально-економічний Кобеляцької міської територіальної громади, що відповідає Основним засадами (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року. Мета Стратегії розвитку громади полягає у вирішенні спільних проблем і реалізації спільних завдань щодо ефективного розвитку продуктивних сил громади, раціональне використання ресурсного потенціалу, створення комфортних умов життя населення, забезпечення екологічної безпеки та вдосконалення територіальної організації суспільства. Це досягається через спільну реалізацію інтересів влади, громади та бізнесу. Виходячи з цього, основними стратегічними цілями проекту ДДП є: удосконалення та модернізація інфраструктури громади; висока якість життя, сталий розвиток людського капіталу; стимулювання економічного розвитку громади. Стратегія є основою для розробки короткотермінових та середньострокових програм економічного і соціального розвитку Кобеляцької міської територіальної громади.

Стратегія ґрунтується на аналізі прогностичних тенденцій соціально-економічного розвитку Кобеляцької міської територіальної громади та враховує: основні стратегічні напрямки та актуальні виклики соціально-економічного розвитку з урахуванням екологічних пріоритетів; вплив зовнішніх та внутрішніх чинників і ризиків; завдання і заходи економічної та соціальної політики влади на період до 2027 року; індикатори ефективності її реалізації та основні прогностичні показники економічного і соціального розвитку на плановий період.

Зміни, які чинять шкідливі впливи на атмосферне повітря, ґрунти, водне середовище (поверхневі та підземні води) у результаті прийняття Стратегії не відбудуться. У цілому відзначається позитивний вплив Стратегії на природні та соціальні умови й задоволення потреб місцевого населення.

Серед головних пропозицій Стратегії стосовно поліпшення стану навколишнього природного середовища можна виділити:

- створити ефективну систему управління відходами, що відповідає сучасним потребам екологічної безпеки;
- забезпечити ліквідацію регульованих шкідливих організмів фіто-санітарними заходами;
- забезпечити захист та ощадливе використання рекреаційного потенціалу територій та об'єктів природно – заповідного фонду;
- провести роботи з розчищення русел річок, поліпшення санітарного стану водойм громади, їх благоустрій;
- проведення екологічно просвітницьких заходів на території громади;
- сприяти розвитку аграрного бізнесу задля раціонального використання і збереження земельного фонд на засадах органічного землеробства;
- забезпечити стале водопостачання населених пунктів;
- забезпечення належного рівня готовності органів управління цивільного захисту та підпорядкованих їм сил і засобів до дій, спрямованих на ліквідацію можливих наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.

Негативний вплив на території з природоохоронним статусом, Смарагдову мережу відсутні.

Згідно з частиною першою статті 3 Закону України "Про оцінку впливу на довкілля" здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної частинами другою і третьою цієї статті. Оцінка впливу на довкілля спрямована на запобігання шкоді довкіллю, забезпечення екологічної безпеки, охорони довкілля, раціонального використання і відтворення природних ресурсів, прийняття рішень про провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів. Тому при реалізації заходів Стратегії щодо впровадження планованої діяльності відповідно до законодавства України повинна обов'язково бути реалізована процедура ОВД. При необхідності, проекти планової діяльності будуть проходити процедуру ОВД відповідно до законодавства України.

Таким чином, виконання заходів проєкту Стратегії, буде спрямовано на покращення екологічної, продовольчої безпеки громади, зменшення екологічних ризиків здоров'ю населення та передбачає реалізацію заходів, спрямованих на встановлення, покращення енергопостачання та розвиток альтернативної енергетики, удосконалення системи поводження з відходами, раціональне використання водних ресурсів, зменшення забруднення навколишнього середовища та буде мати позитивний вплив на стан довкілля. Заходи Стратегії пов'язані між собою балансом економічної, соціальної та екологічної складових, але з пріоритетом - першочергового забезпечення сталого розвитку, зниження ризиків здоров'ю населення громади.

Оцінка ймовірних наслідків для довкілля від виконання заходів Стратегії вказує на те, що реалізація проєкту ДДП позитивно вплине на стан атмосферного повітря, водних об'єктів, ситуацію з відходами, земельні ресурси, біорізноманіття, рекреаційні зони, об'єкти ПЗФ. Це означає, що Стратегія спрямована на екологічно збалансований та інноваційний сценарій розвитку і не потребує розгляду альтернатив. Визначено, що сценарій без прийняття Стратегії не відповідає законодавству України та створює загрози населенню громади (умовно прийнятний ризик) внаслідок можливості виникнення екологообумовлених захворювань населення.

Виконання запланованих заходів з охорони довкілля та здоров'я населення має спиратися на використання сильних сторін Кобеляцької міської територіальної громади, максимальне використання зовнішніх можливостей, врахування слабких сторін та мінімізації зовнішніх загроз.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України "Про стратегічну екологічну оцінку". -Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19#Text>
2. Про затвердження Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування: наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296. -Режим доступу:
3. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки. – Режим доступу:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>
4. Стратегія розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки та План заходів на 2021-2023 роки з її реалізації. –Режим доступу: <https://oblrada.kr.ua/decission/2565/pro-strategiyu-rozvitku-kirovogradskoi-oblasti-na-2021-2027-roki-17-03-2020>
5. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Полтавській області у 2022 році. <https://drive.google.com/file/d/1neoSSXhOaPtQ6lQ4uCX6vVoViptT59l3/view>
6. Екологічний паспорт Полтавської за 2022 рік. Режим доступу – <https://drive.google.com/file/d/1KLipM65lOHcBVzrzxGSCqyK8zMzmzu46/view>
7. Регіональна схема формування екологічної мережі Полтавської області (погоджена розпорядженням Полтавської обласної державної адміністрації від 14.02.2022 № 58 та затверджена рішенням пленарного засідання чотирнадцятої позачергової сесії восьмого скликання Полтавської обласної ради від 26 липня 2022 р. № 457).
8. Марушевський Г.Б. Стратегічна екологічна оцінка: методичний посіб. / Г.Б. Марушевський. К: Проект РЕОП, 2015. -95 с.
9. Протокол про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті. -[Електронний ресурс] -Режим доступу:[y:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_b99#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_b99#Text)
10. Рекомендації щодо включення кліматичних питань до документів державного планування» Режим доступу <https://mepr.gov.ua/news/34766.html>.
11. О.Г. Васенко, О.В. Рибалова, С.Р. Артем'єв Інтегральні та комплексні оцінки стану навколишнього природного середовища: монографія. – Х: НУГЗУ, 2015. – 419 с.
12. Полупан М.І., Величко В.А. Номунклатура та діагностика еколого-генетичного статусу ґрунтів України для їхнього великомасштабного дослідження. - К.: Аграр. наука, 2014. - 496 с.
13. Серета М. С. Діагностика ризиків та загроз впливу техногенно порушених земель під звалищами твердих побутових відходів на сільськогосподарські угіддя. Вісник ПДАА. 2021. № 3. С. 91–100.
14. Писаренко П.В., Самойлік М.С., Цьова Ю.А., Серета М.С. Теоретико-методологічні засади управління сферою поводження з твердими відходами на регіональному рівні, ПДАУ, 2021. - 524 с.

15. Регіональна програма охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з урахуванням регіональних пріоритетів Полтавської області на 2022-2027 роки (програма «Довкілля-2022»)
16. <https://ngaleshynska-gromada.gov.ua/pasporti-bjudzhetnih-program-11-05-49-30-09-2022/>
17. ДСТУ-НБВ.1.1-27/2010 "Будівельна кліматологія"
18. ДБН А.2.2-1-2003 Склад і зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС) при проектуванні і будівництві підприємств, будинків і споруд. Зі зміною № 1.

ДОДАТКИ

Кваліфікація виконавців

Керівник - С.І. Подгородецька

Директор ПП «Інститут агрономії»,
грунтознавець (С17 №124367
від 19.12.2017 р.)

Виконавець 1. М.С. Самойлік

Інженер-еколог (спеціальність «Екологія
та охорона навколишнього середовища»
(ТА №23493320 від 30.06.2003 р.),
д.е.н., професор

Виконавець 2. П.В. Писаренко

Доктор сільськогосподарських наук
спеціальність – Екологія (ДД №003321
від 14.01.2004 р.), професор,
підвищення кваліфікації:
ПАЕУ (тема: «Розробка екологічної документації», 2022 рік)

ВИЩА АТЕСТАЦІЙНА КОМІСІЯ УКРАЇНИ

Рішенням спеціалізованої вченої ради
Інституту агроекології та біотехнології
УААН

на підставі прилюдного захисту дисертації

Гисаренку
Павлу Вікторовичу

присуджено науковий ступінь

ДОКТОРА
сільськогосподарських наук
зі спеціальності
екологія

Голова
Вищої атестаційної комісії України
Вчений секретар
Вищої атестаційної комісії України

[Signature]
[Signature]
ДД №003321

ВИЩА АТЕСТАЦІЙНА КОМІСІЯ УКРАЇНИ

ДИПЛОМ
ДОКТОРА НАУК

ДД №003321

видано

Гисаренку
Павлу Вікторовичу

Рішення президії Вищої
атестаційної комісії України
від 14 січня 2004 року
(протокол № 15-09/1)

м. Київ

Certificate

учасника практичного курсу
для розробників екологічної документації

засвідчує, що

**Писаренко
Павло Вікторович**

успішно пройшов(ла) курс

з 9 по 30 серпня 2022 року

з тем:

- Визначення показників емісії (літених викидів) забруднюючих речовин в атмосферне повітря
- Розробка Звітів з інвентаризації викидів та Документів, у яких обґрунтовуються обсяги викидів, для отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами. Складання програми моніторингу.
- Розробка проєктів скорочення санітарно-захисних зон
- Розробка та оформлення документів на спеціальне водокористування (складання заяви, обґрунтування потреби у воді, опис та схеми місць забору води та скиду зворотних вод, поточні ПНВПВ та перспективні ПНВПВ, нормативи ГДС, паспорти водного господарства, договори оренди водних об'єктів)
- Вторинні водокористувачі: паспорти водного господарства, угоди на водопостачання та водовідведення, контроль якості води
- «Еколог на підприємстві»: накази, журнали обліку води, організація ЗСО, контроль якості води, екологічні перевірки
- Декларація про відходи.
- Розробка реєстрових карт утворення, оброблення та утилізації відходів.
- Паспорти МВВ
- Складання та подання звітності, ведення первинного обліку, Екологічний податок, рентна плата
- Розробка інструкцій, наказів, положень

Директор
Національного центру сталого розвитку,
Президент
Професійної асоціації екологів України

Циганок Л.В.

UKRAINE

SPECIALIST'S DIPLOMA

C17 № 124367

Pidhorodetska

Svitlana

in 2017 completed the full course of
Kharkiv National Agrarian University named after
V. V. Dokuchayev
obtained qualification:

Educational qualification level Specialist
Program Subject Area "Agrochemistry and Soil
Science"

Professional qualification "Specialist in Agrochemistry
and Soil Science"

Rector Oleksandr Ulyanchenko

19 December 2017

In case of any differences in interpretation of the information on the diploma the Ukrainian text shall prevail.

Фотофіксація місць оприлюднення заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки у порядку, передбаченому частиною четвертою статті 12 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

1. М. Кобеляки. Кобеляцька міська рада

2. С. Лучки, Шенгурівський старостинський округ.

3. С. Озера, Озерянський старостинський округ.

